Afgifte: Leuven X (weekblad – verschijnt niet van juni tot augustus)

veto

Het is uit tussen ons. En nu menen we het voor drie maanden lang. U mag het nu eindelijk eens zelf vertellen, wat denkt u daarvan? Want zo zijn we: eerst weggaan met slaande deuren en een kapotte lever, en dan op onze stappen terugkeren. Er zijn er ook die voorgoed weggaan, zoals de Leuvense Student bijvoorbeeld. Daar slaan de deuren niet, want die heeft de deurwaarder al verzegeld, op pagina 5.

Ook dekonstruktie trekt de deur met een harde klap achter zich dicht. Onze biblioteek gaat in de vlammen op door de luchtverplaatsing. Wat het licht van de letter allemaal kan, zeg! Het vuur in de hoofden van een paar oude schrijvers jagen, bijvoorbeeld. Dat had u van de stripbiblioteek van uw lijfblad niet gedacht, geef toe. Jef Nys is beïnvloed door Paul de Man. Bewijs op pagina 11.

Zijn eksamens moeilijk? Maar natuurlijk niet. Eksamens zijn deel van de realiteit, en die wordt door de dekonstruktie niet aanvaard. Daarom gaan we tijdens de blok met Odilon een terrasfilm van het Stuc bekijken, omdat dat beelden zijn over teksten en de referentialiteit er in de late uurtjes nog aanwezig is. Onder schaars lamplicht heft iemand het hoofd, en ziet hoe relatief de wereld is. Hoe relatief meisjesbenen zijn vertelt je pagina 14.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE – JAARGANG 16, 1989-1990, NUMMER 30, MAANDAG 21 MEI 1990

Groep T op VTM

"Een school is een bedrijf"

Groep T, de industriële hogeschool van Leuven, staat erom bekend haar wervingskampagnes uiterst professioneel aan te pakken. Herinner je bijvoorbeeld de opvallende affiche van vorig jaar, vrij naar het schilderij *'La Liberté guidant le peuple'* van Delacroix, blote borsten inbegrepen. Dit jaar gaat Groep T nog een stap verder. Vanaf deze week zal de hogeschool zich met reklamespotjes op VTM en in de Studio's aan de kijkers voorstellen. Al die aandacht voor het eigen imago komt toch wel wat vreemd over, zeker als je bedenkt dat Groep T nu al eerder met een teveel aan studenten zit. Zo pendelen heel wat Groep T-studenten wekelijks naar het industrieterrein van Haasrode om daar les te volgen. Veto sprak daarover met Yves Persoons en Marina Nuyts, respektievelijk managementsverantwoordelijke voor studentenaangelegenheden en werkleider bij Groep T.

In dertig sekonden kun je natuurlijk niet al te veel uitleggen. De clip is dan ook uiterst abstrakt gehouden. We zien een telraam, waarop drie bollen op hun gemak komen aangerold. "Sommige instellingen hebben deze visie", vertelt een onzichtbare kommentator. Dan komt er met veel geruis een andere bol aan, een wereldbol nog wel, die met een klap tegen de andere drie aanvliegt. "Groep T heeft *deze* visie", krijgen we te horen.

Yves Persoons: «Het is de bedoeling een schokeffekt te bereiken. Wij zijn de eerste onderwijsinstelling die aan reklame op TV doet. Het toont het anders-zijn van Groep T aan. De wereldbol staat voor een globale visie op de opleiding. Dat moet niet noodzakelijk geïnterpreteerd worden als 'internationaal', al hebben wij natuurlijk ook afgestudeerden die in het buitenland terecht zijn gekomen. Wij zetten ons ook af tegen het traditionele imago dat men heeft van de industrieel ingenieur. De tijd is voorbij dat die zich van de rest van het bedrijf afzonderde en zich in de tekenzaal opsloot. We proberen te bereiken dat onze afgestudeerden overal terecht kunnen. Daarvoor heb je wel de goede ingesteldheid nodig; bij ons moet je in teamverband kunnen werken. De helft van de punten staat namelijk op een permanente evaluatie van praktijkoefeningen, die vaak opgevat zijn als een groepswerk. De kampagne is dan ook voor een stuk bedoeld als 'selektieve kommunikatie'. We weten heel goed dat ons imago niet iedereen bevalt. Wie meer voelt voor een klassieke opleiding, kan terecht bij een andere hogeschool.»

Idioot

De kampagne is trouwens niet in de eerste plaats gericht op de studenten. Dit jaar zijn er trouwens dertienhonderd studenten ingeschreven aan Groep T, een stijging van meer dan honderd in vergelijking met vorig jaar. De kampagne is in de eerste plaats gericht op het bedrijfsleven; die moeten weten dat de afgestudeerden uit Leuven geen vakidioten zijn, maar multi-inzetbare managers. Waar hebben we dat nog gehoord?

Inderdaad, als we naar de opleiding aan Groep T kijken, vallen de gelijkenissen met het plan Dillemans op. Ook hier wordt geopteerd voor een generalistenopleiding, voor praktijkervaring en talenkennis. Het nastreven van encyklopedische kennis is ook hier uit den boze. Ook de kontakten met het bedrijfsleven worden niet uit het oog verloren. Die gaan zelfs zo ver dat er bij de aanwerving van leerkrachten op gelet wordt waar die gestudeerd hebben. De gevolgen zijn merkbaar tot in de opleiding. Wie in Leuven voor industrieel ingenieur studeert, moet twee keer stage lopen en ook bedrijfsbezoeken zijn verplichte stof. Dat alles kan nogal bedenkelijk lijken voor een onderwijsinstelling, maar vergeten we niet dat een industriële hogeschool moeilijk kan vergeleken worden met, zeg maar onze eigen unief. De enige taak van instellingen als Groep T bestaat er in goed opgeleide technici af te leveren, en die komen nu eenmaal nagenoeg allemaal terecht in de industriesektor.

Toch is er wel iets aan te merken op de media-aanpak van Groep T. Hoewel de door ons ondervraagde verantwoordelijken niets kwijt wilden over de kosten van de kampagne, konden we achterhalen dat die maar liefst 4,4 miljoen

vervolg op pagina 3 ▶

Pagina 7: Jommekes' sado-erotische dromen over de Miekes, zijn kastratieangst voor Flip's snavel, zijn oedipuskompleks jegens Theofiel, zijn homoseksuele relatie met de androgyne Filiberke, de travestie van Anatool, diens interesse voor Foucault. Lézen!

EKSAMENS - *Het blokken op je kot kost je ongetwijfeld bloed, zweet en tranen. Onder een boom niets van dat alles. Een frisse wind verjaagt er ofwel je zorgen, ofwel je kursus. Veto wenst je alleszins een geslaagde veldtocht.*

Zo leven tweede kanners

Sporten, Italiaans eten, CD's en bissen

Studenten zijn yuppies. Tenminste, dat zegt 'men', want dat beeld bereikt de Vlaamse huiskamers via de Panorama-kamera van Paul Jambers. Een recent onderzoek in de fakulteit Sociale Wetenschappen heeft het milieu, de politieke opvattingen, de houding, de manier van leven (in een moderner jargon: *life-style*) van jonge kandidatuursstudenten uit Leuven in cijfers willen vatten. De jonge onderzoekers – allemaal studenten tweede kandidatuur Sociologie – hebben bijzonder interessant materiaal verzameld. Alleen werd er haast geen selektie gemaakt, en werd zowat alles onderzocht: men registreerde een bijzonder uiteenlopend geheel van gegevens, gaande van puur materiële komponenten (mikrogolf en CD) over auto's van papa naar mening over migranten en stemgedrag. U leest, wij geven cijfers. Zoals: Koko Flanel is door 50.3% van de studenten bekeken, en werd enkel geklopt door Deruddere's Bandini (54.8%). Er waren echter nog enkele lakunes. Zo werd het kondoomgebruik niet onderzocht. Immers, aan de KU Leuven worden geen *kapotjes* gebruikt.

Sinds een paar jaar begeleidt dr. Geert Loosveldt het praktikum van tweede kandidatuur Sociologie. Dit jaar kozen de toekomstige sociologen als onderzoeksdomein "Achtergrond en afkomstkenmerken bij studenten tweede kandidatuur". Uit praktische overwegingen – men kon 'slechts' 310 personen enquêteren – beperkten ze zich tot vier fakulteiten uit Humane Wetenschappen: Rechten, Ekonomie, Pedagogie en Psychologie (P&P), Letteren en Wijsbegeerte (L&W).

Kat

Loosveldt: «Dit onderzoek is gebaseerd op een typische 'studentenvragenlijst': de studenten sociologie waren er vooral op uit om de stereotiepen tussen de verschillende fakulteiten te ontdekken. Uit breed maatschappelijk oogpunt was het wellicht interessanter dit onderzoek te enten op de life-style van de sociale groepen: hoe gedragen 'hogere' en 'lagere' groepen zich? Maar ja, ik bepaal dit onderzoek niet alleen. Zo'n seminarie is natuurlijk de vrucht van een heel 'demokratisch' groepsproces (*lacht*). Al bij al kunnen we echter zeggen dat de verdeling van geslacht en fakulteit in de steekproef perfekt weerspiegeld wordt. Ons onderzoek vertrekt dus vanaf een wetenschappelijke basis, en ik denk dat het een interessant uitgangspunt is voor verder onderzoek. Het biedt alleszins een typisch beeld van de onderzochte populatie.»

«We vonden tweede kandidatuur interessant om te onderzoeken. Uit eerste kan is niet geselekteerd: zij bepalen minder het beeld van een fakulteit. Ook licentiestudenten geven geen zuiver beeld: zij studeren soms weinig, omdat ze denken dat ze de streep al bereikt hebben. Studenten uit tweede kan zijn échte studenten: zij hebben de voornaamste kaap al gerond, maar het is voor hen nog niet evident dat zij hun diploma ook halen.»

Dit onderzoek aksentueert dan ook de menselijke aspekten achter cijfers die al lang gekend zijn. Dat maakt die getallen veel meer herkenbaar. Toch is het ook goed dat de enquête nog maar eens bevestigd wat we al wisten, namelijk dat deze universiteit niet erg demokratisch rekruteert. Tussen de verschillende fakulteiten komen wel opvallende verschillen naar voor.

Compact-disc

Waar 75% van P&P en 63.93% van L&W vaders hebben uit het lagere beroepsnivo, komt 64.91% van Rechten en 48.53% van Ekonomie uit het hoger nivo. 'Hoger' is écht hoger: onderwijzers en regenten bijvoorbeeld werden nog tot het lager milieu gerekend. Dat beeld zien we ook in het opleidingsnivo van de ouders. Bij Rechten heeft 67.80%, en bij Ekonomie 50.36% van de vaders hoger onderwijs (unief of hobu) gevolgd. Bij L&W en P&P worden dat respektievelijk 43.55% en 42.55%. Dat is nog altijd erg hoog.

Om het kulturele milieu te duiden, is het goed om weten in welke verenigingen onze verwekkers zich engageren. Die zijn immers van zeer uiteenlopende aard. Er zijn enerzijds vrij anonieme verenigingen als de Bond van Grote en Jonge Gezinnen (53.5%) en de vakbonden (toch 34.2%). Hiernaast is er het meer kulturele gedeelte: 34.8% van de ouders van P&P-studenten is lid van het Davidsfonds. Die vereniging slaat, vreemd genoeg, duidelijk minder aan in het onderwijsmilieu: 'slechts' 20.6% van de L&W-ouders is lid. Service-klubs (genre Rotary, Lions en Kiwani's) slaan duidelijk minder aan. Alleen in Rechten betaalt toch meer dan één op tien (11.86%) zijn lidgeld hiervoor. Bijzonder populair is dan weer het KAV: gemiddeld 26.71%, met als uitschieter 39.13% (meer dan één op drie!) bij P&P.

Als we die afkomst voor ogen houden, verwondert het ook minder dat deze studenten thuis een – op zijn zachtst gezegd – 'zekere welstand' gewoon zijn.

Vervolg op pagina 15 ▶

DERDE EDITIE WERELDFEEST

INTRODUKTIE OP HET WERELDBURGERSCHAP

Stadspark – Op zaterdag 19 mei ging in het stadspark voor de derde keer het Wereldfeest door. De organisatoren (Derde Wereldraad, een overkoepeling van onder andere Oxfam-Wereldwinkel, Amnesty International, AIB, Wereldsolidariteit) mikken daarbij hoger dan alleen maar wat Derde Wereld-folklore te brengen. Het is de bedoeling dat het publiek er zich van bewust wordt dat we in een wereld-gemeenschap leven en dat die dichterbij ligt dan we soms denken. Ook Leuven telt nogal wat vreemde inwoners en studenten, die niet allemaal even overtuigd zijn van de Vlaamse gastvrijheid.

De grote vernieuwing in vergelijking met de vorige jaren was dat het 'serieuze' deel dit keer niet bestond uit infostands van los van elkaar opererende organisaties. De Derde Wereldproblematiek werd in onderlinge samenwerking overzichtelijk voorgesteld aan de hand van zes tema's. Het tema 'ekologie' toonde de rampzalige situatie op ekologisch gebied in de Derde Wereld aan de hand van de evokatie van een dag uit het leven van een Indiër. Voor de ekonomische problematiek werd het voorbeeld van de koffiemarkt aangehaald.

Ook het cynische van de 'vluchtelingenproblematiek' kwam aan bod. De Derde Wereld is immers zelf de grootste gastheer van vluchtelingen, en heeft het veel moeilijker dan het westen om die taak te dragen. Op de stand 'Het klein kasteeltje' kregen de bezoekers de kans om zelf in de huid te kruipen van een vluchteling die zich in ons land wil vestigen. Echte vluchtelingen konden de deelnemers verzekeren dat het er in België echt zo aan toe gaat.

Maar die vluchtelingenproblematiek is maar een gevolg van de uitbuiting van de Derde Wereld. De ongelijke situatie van werknemers bij ons en in ontwikkelingslanden heeft al menige multinational ertoe gebracht om vestigingen in het westen te sluiten en zich in een land te vestigen dat heel wat lagere loon- en veiligheidseisen stelt en waar vakbonden gemuilkorfd worden. Negentiende-eeuwse toestanden dus, en dat geldt des te meer voor de vrouwen. In een aparte stand konden die hun verhaal kwijt. De zesde stand werd bezet door een praatkafee waar in verschillende debatten de emancipatiestrijd van uiteenlopende volkeren (Zuid-Afrika, Palestina, Filippijnen, Koerdistan, Nicaragua) aan bod kwam.

De Derde Wereldraad wil het 'Wereldfeest' echter niet te zwaar op de hand maken. Het wil een eenzijdig-negatieve benadering van de Derde Wereld-problematiek vermijden. Over ontwikkelingslanden kan wel iets meer verteld worden dan dat er honger geleden wordt. Daarom ging er ook dit keer veel aandacht naar animatie. Je kon een dansgroep Turkse kinderen – van bij ons – bewonderen, maar ook een Vlaams strijdkoor, een Ghanese perkussiegroep en Braziliaanse, Marokkaanse en Latijns-Amerikaanse muziek. En er was ook een 'markt' waar je van vreemde gerechten kon proeven. Van daar is het natuurlijk nog een hele weg naar het door de organisatoren nagestreefde 'wereldburgerschap', maar als introduktie kan het wel tellen.

(LJ)

Vrije Tribune

De auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor de gepubliceerde tekst. Standpunten die in een Vrije Tribune worden ingenomen zijn volledig voor rekening van de auteurs. □

Acco: een nieuwe toekomst

Loko heeft de prijsstijgingen in Acco node aanvaardt. Tegen deze onpopulaire maatregel staat een nieuw studentvriendelijker distributiesysteem. Vorige week opperde Veto dat Acco geen partij was voor de konkurrentie omdat het solidariteitsprincipe te zwaar zou doorwegen. Daarom werd gepleit dat subsidiëring van kursussen noodzakelijk is. Acco zou zijn studiemateriaal niet meer kunnen leveren aan demokratische prijzen.

Welke partner kan een studentenbeweging die ijvert voor de demokratisering zichzelf toewensen? Een ideale partner zou een bedrijf zijn dat de demokratisering als hoofddoelstelling heeft. Een bedrijf dat zo goedkoop mogelijk studiemateriaal levert. Een bedrijf dat niet als bestaansreden heeft winst te maken, maar de 'winst' gebruikt om de studiekost te drukken, en niet alleen aktief is op de enge kursusmarkt maar voor *alle* studiemateriaal zorgt. Dat bestuurd wordt door studenten en sociaal bewogen oud-studenten.

Zo'n bedrijf is Acco. Acco dat, als enige, naar een synergie groeit met de kringkursusdiensten, Loko en de studenten. Inderdaad, er zijn zeker problemen geweest in het verleden. Een aantal bedrijfsekonomische noodzakelijke beslissingen zijn al te vaak niet genomen of uitgesteld. Momenteel werkt men hard aan de rationalisatie en herstrukturering van Acco. Soortgelijke taken doorheen de verschillende afdelingen zijn gekoncentreerd. Het moderne antikwariaat, de voordeelboeken is in de winkel geïntegreerd. Ook de kantoorhandel zal voor eind mei onder hetzelfde dak komen. Er is een goede kans dat men door een funktioneler gebruik van de ruimte het tweede magazijn kan opgeven. Dit alles ging gepaard een andere personeelsbezetting. Zo is er voorlopig reeds een strukturele kostenbesparing van negen miljoen gerealiseerd. Verder wordt er gewerkt aan de noodzakelijke informatisering.

In het verleden is de verleiding voor Acco te groot geweest om zich te nestelen in een al te komfortabele positie. Te lang werd geredeneerd dat elke student wel automatisch een Acco-aandeel zou kopen, om daar zijn studiemateriaal te halen. Dat diezelfde student de lange wachtrijen als leuke folklore beschouwde en het geen ramp vond nog weken op een kursus te wachten. Nu heeft men eindelijk ingezien dat de band met de studenten terug moet aangehaald worden. Loko en de kringen zijn samen met de nieuwe leiding rond de tafel gaan zitten. Dit was noodzakelijk om studenten uit alle kringen, ook de minder goed georganiseerde, van betaalbare kursussen te blijven voorzien. Om dit te realiseren zijn inspanningen nodig geweest, en zullen nog inspanningen nodig zijn. Die kunnen niet enkel van de direktie en het personeel komen. Ook de student zal zijn letterlijke duit in het zakje moeten doen, om er dan ook wel mee te varen. Die duit bestaat uit een prijsverhoging van 12,5% op de kursusbladprijs. Dit geeft voor Acco een meeropbrengst van plus-minus 3.750.000. Ter vergelijking: wanneer de prijzen in Alma 2 frank stijgen, dan brengt dit Alma ongeveer evenveel op.

Loko heeft deze prijsverhoging aanvaard met de krop in de keel. Een prijsverhoging is op korte termijn nooit goed voor de demokratisering. Hier zou een kategorieke afwijzing van elke prijsverhoging niet op zijn plaats zijn. Acco moet op korte termijn immers enkele zware investeringen doen. De huidige gebouwen worden slechts gehuurd. Binnenkort zullen ze afgebroken worden. Groep-T zal in de vierhoek Tiensestraat, Vesaliusstraat, Dekenstraat, Brabançonnestraat een gigantisch kompleks oprichten om naar het centrum van Leuven te verhuizen. Een nieuwe winkelruimte dringt zich dus op.

Hier zou ook de KU Leuven haar verantwoordelijkheid moeten opnemen. Loko kan geen enkele zinnige reden bedenken waarom de unief wel bereid zou zijn middelen te voorzien voor maaltijden en kamers en niet voor een direkte studiekost als kursussen. Een fikse duw in de rug van Acco om het huisvestingsprobleem te helpen oplossen lijkt dan ook niet te veel gevraagd. Beter nieuws is dat de samenwerking met de kringkursusdiensten zal lijden tot een soepeler en studentvriendelijker distributiesysteem. We nemen het dan ook als een evidentie aan dat geen kursusdienst zich zal laten strikken door de eventuele dumpingprijzen die andere uitgeverijen en boekhandels volgend jaar misschien gebruiken om de nieuwe samenwerking tussen Acco en de kringen te kraken. Dumpingprijzen zijn enkel vergiftigd snoepgoed. Daarmee wordt aan de student een zeer kortstondig financieel voordeel toegeschoven, dat later met de glimlach dubbel en dik terug verdiend wordt. Acco, Loko en de kringen zullen zich dan ook tot het uiterste inspannen voor het welslagen van de nieuwe aanpak.

Indien er kommerciële kapers op de kust zijn die met moole beloften en fluwelen handschoenen dit samenwerkingsakkoord willen saboteren, staat het hun vrij dit te proberen , sukses is hun in deze materie niet gegarandeerd. De ganse studentenbeweging staat als een man achter het objektief om in betaalbare kursussen, boeken en studiemateriaal te kunnen voorzien. De enige partner waarmee we dit objektief kunnen bereiken is Acco.

Luc Windmolders
Studentenafgevaardigde RvB Acco

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 16
nr. 30
21 mei 1990

Ver. uitg. **Walter Pauli, 's Meiersstraat 5, Leuven**
Hoofdredaktie: **Johan Reyniers**
Redaktiesekretaris: **Walter Pauli**
Redaktie:
Koen Hendrickx, Luc Janssens, Jan Van der Linden, Tine Van Heesvelde, Stef Wauters
Doka:
Geert Borgers, Hendrik Delagrange, Rob Stevens
Tekeningen:
Arnulph, Jef Nys
Lay-out en vormgeving:
Donatienne Brasseur, Bart Capéau, Paul Demets, Frederik Durant, Koen Hendrickx, Luc Janssens, Walter Pauli, Johan Reyniers, Barbara Roels, Jan Van der Linden
Medewerkers:
Geert Borgers, Sigrid Bousset, Filip De Keukeleere, Paul Demets, Benoit Lannoo, Hilde Lenie, Tie Roefs, Ronny Tielen, Ria Vandermaesen, Peter Vanduffel
Eindredaktie:
Walter Pauli, Johan Reyniers, Jan Van der Linden

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotatyp Brussel**
Oplage **9000 eksemplaren**
ISSN-nummer **0773-5162**
Abonnementen
Studenten: 250,–; niet-studenten: 300,–; steun vanaf 600,–; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagnamiddag om 15.00 u

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreakties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Representativiteit

Veto geeft Didier Wijnants een forum voor een scherpe aanval op de representativiteit als werkingsbasis van Loko, en op de persoon van Benoit Lannoo. Nu, dan mogen de Veto-lezers ook wel het volgende vernemen.

In mei '88 gaf D.W. in een Veto-artikel een volkomen valse voorstelling van het besluit van Kringraad (gedragen door een ruime meerderheid van kringstandpunten) om publiek afstand te nemen van de Leysen-aktie. Twee leden van Kringraad hebben toen een Recht tot Antwoord, met toelichting bij het kringenstandpunt, bezorgd aan redaktiesekretaris D.W. Dat is nooit gepubliceerd, hoewel de hoofdredakteur schriftelijk toegaf dat het aan de wettelijke vereisten voldeed, en dat D.W.'s artikel inderdaad "spijtige onjuistheden" bevatte. De toenmalige Veto-redaktie had er een wetsovertreding voor over om het representatieve Loko-standpunt dood te zwijgen.

Een geraadpleegde advokaat zei dat de publikatie van dit Recht tot Antwoord voor een rechtbank ongetwijfeld kon afgedwongen worden – wat verantwoordelijk uitgever D.W. meteen een strafblad zou opgeleverd hebben. Dat het niet zover kwam, heeft D.W. te danken aan de overdreven achting van de betrokken studenten voor de door hemzelf geminachte representativiteit. Brave kringraders kwamen erop aandringen, de zaak niet op de spits te drijven, en vrede te nemen met het door Kringraad voorgesteld kompromis. Je kan je bezwaarlijk als voorvechter van het kringenstandpunt opwerpen, als de kringen zelf terugkrabbelen. Dus geen rechtszaak, en geen rechtsherstel voor de representatieve Kringenraad. Eens te meer had de autoritaire grote bek het gewonnen van de logge representativiteit.

Die episode heeft ook bewezen dat wie het kommunikatiekanaal kontroleert, de macht heeft. Met één individuele aanval in Veto sla je harder dan met honderd moeizaam vergaarde kringstandpunten. Daarom wilden enkele kringen in oktober jl. in de verhouding tussen Veto en de raden enige "checks and balances" inbouwen. Maar die poging is door de OAV-carrousel mooi verhinderd.

Koen Elst

nvdr: *1) U heeft twee paragrafen nodig om te omfloersen dat* uw eigen *(u verzwijgt dat uzelf één van de "twee leden van Kringraad" was) poging om Veto in diskrediet te brengen, totaal mislukte. Een grote meerderheid van Kringraad beschouwde dit namelijk als een ongewenste ego-trip van twee individuen. Twee jaar na datum heeft u dit representatieve standpunt blijkbaar nog steeds niet kunnen verwerken.*

2) De OAV-karroesel heeft niets tegengehouden: alle gevraagde "checks and balances" werden ingelost. Veto deelt dan ook graag mee dat haar kandidaat-redaktiesekretaris en kandidaat-hoofdredakteur voor volgend akademiejaar op alle – representatieve! – raden haast unaniem werden goedgekeurd.

Omdat ik spaar voor mezelf. Maar tegelijk ook voor 'n beetje menselijker wereld.

Een boerderij voor mindervaliden... een centrum voor thuis bevallen... een recyclagebedrijf... Tientallen zinvolle initiatieven. Netwerk Vlaanderen helpt ze zelfbedruipend en zelfredzaam te worden. U helpt Netwerk helpen door te krekelsparen. Uw spaargeld en de interesten blijven uw eigendom. Maar Netwerk ontvangt elk jaar een aanbrengvergoeding van 1%.Het ASLK-agentschap in uw buurt geeft u graag alle inlichtingen.

KREKELSPAREN

ASLK

(advertentie)

Bedenkingen bij universitaire ekspansie

Waarom de Kulak overbodig kan zijn

U leest ze natuurlijk ook in de dagbladen, die klaagzangen van lokale politieke zwaargewichten die vragen om ook in hun regio de universitaire ekspansie verder uit te bouwen. Ook de KU Leuven zit in een ongemakkelijke positie: enerzijds zijn zij tegen een grotere universitaire ekspansie, anderzijds moeten zij zo'n standpunt formuleren dat hun eigen Kampus te Kortrijk (Kulak) niet in het gedrang komt. Een unieke gelegenheid om in de laatste Veto nóg eens te wringen, en toch tenminste enige vraagtekens te plaatsen bij dit politiek geladen dossier: moeten de universiteiten (nog meer) gedecentraliseerd worden?

Voor wie het nog niet zou weten: universitaire ekspansie houdt in dat er in de uithoeken van ons landje kleine kampussen voor kandidatuuronderwijs opgericht of aangevuld worden. Officieel is het de bedoeling om zo de participatie aan het universitaire onderwijs van mensen uit lagere sociale klassen te verhogen. Het blijkt immers dat de universiteit maar weinig mensen aantrekt uit minder begoede middens. In een geïndustrialiseerd landje als België is dat natuurlijk geen gewenste situatie, want zo gaat er waarschijnlijk een enorm potentieel verloren. Het is bovendien op morele basis moeilijk te verantwoorden dat de toegang tot de intellektuele tempel die de universiteit is, niet alleen bepaald wordt door je intellektuele kapaciteiten, maar ook en dikwijls vooral door het inkomen van je ouders.

De redenen die voor dat verlies aan potentieel aangehaald worden, zijn van sociale, psychologische en kulturele aard: de veelbesproken 'drempels'. Vrij vertaald wil dat zeggen dat studeren aan de universiteit voor lagere sociale klassen te duur is, dat de universitaire campus voor die klassen een te grote en te verre onbekende is of dat men er in die middens gewoon niet aan denkt om naar de universiteit te gaan. In plaats van te studeren verkiezen nog steeds vele jongeren om te gaan werken of een kortere studie aan te vatten: kwestie van vlugger geld te verdienen.

God

De deus ex machina die in politieke middens gehanteerd wordt om aan die situatie te verhelpen is de oprichting van bijkomende (richtingen aan) kleine kampussen. Kleine kampussen zouden immers tegelijkertijd sociale, psychologische en kulturele drempels wegnemen. Kleine kampussen brengen de universiteiten dichter bij huis, zodat de verplichting om op kot te gaan wegvalt, en daarmee ook een belangrijk financieel obstakel: studeren wordt op die manier aanzienlijk goedkoper. Dat de slaagcijfers gemiddeld lager liggen bij pendelstudenten wordt daarbij wél even over het hoofd gezien...

Ook de psychologische en kulturele drempels worden door kleine kampussen weggenomen: het is immers algemeen geweten dat er aan kleine kampussen een meer gemoedelijke en ontspannen sfeer heerst. Er wordt gedoceerd aan kleine groepen, zodat iedereen elkaar kent. De hele groep is er één grote vriendenkring. Ook de kontakten met de proffen heten losser, jovialer, soms zelfs amikaler te verlopen. Deze stellingen worden bevestigd door onderzoek naar de keuzemotivatie van de studenten aan kleine kampussen. Daaruit blijkt dat men vooral kiest voor een kleinere campus om de '*Vermassung*' van de grote universiteiten te vermijden.

Middelmatigheid

Toch hebben wij onze bedenkingen bij die mooie theorieën. Er zijn immers ook een aantal nadelen verbonden aan universitaire ekspansie, en lang niet alle argumenten pro decentralisatie zijn zo sluitend als op het eerste gezicht lijkt. Het spel wordt – bewust! – niet eerlijk en open gespeeld: zowat alle politici moeten voor hun lokale achterban die argumenten in de diskussie aanbrengen, die voor de eigen provincie goed uitkomen. Wat tegenspreekt wordt vaak genegeerd, verzwegen of ontkend.

Een eerste nadeel is bijvoorbeeld dat niet alleen het universitaire onderwijs gedecentraliseerd wordt maar ook de financiële middelen die door de overheid voor het universitaire onderwijs uitgetrokken worden. Iedereen weet ondertussen wel dat een ruime financiële armslag noodzakelijk is om degelijk wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken. In het huidige besparingsklimaat is het daarom volgens ons niet zo evident de weinige beschikbare middelen over nog meer eenheden te verdelen. De weg die zo ingeslagen wordt leidt onvermijdelijk naar gedecentraliseerd wetenschappelijk onderzoek van een middelmatig nivo. Wij menen dat men voor de nabije toekomst beter de financiële middelen koncentreert om een degelijk peil van onderzoek te garanderen.

Wat het voordeel van de kleinschaligheid (gezelligheid) van kleine kampussen betreft, zou men in plaats van de mammoetinvesteringen in bijkomende fakulteiten (de oprichting van een kandidatuur toegepaste wetenschappen kost bijv 750 miljoen per jaar) met aanzienlijk minder geld de bestaande strukturen aan de traditionele universiteiten op een efficiënte manier kunnen uitbouwen. Via een behoorlijke opwaardering van monitoraten, meer middelen voor infrastruktuur en personeel (zodat men aan minder mensen les kan geven) kunnen de voordelen van kleinschaligheid ook aan de traditionele universiteiten gerealiseerd worden.

We denken ook dat het in het belang van de opleiding is dat kandidaturen en licenties in dezelfde universitaire centra georganiseerd worden. In dat geval wordt de aansluiting tussen vakken uit de kandidaturen en de licenties beter gegarandeerd. De meeste studenten blijken daar ook zo over te denken Uit een onderzoek naar keuzemotivatie aan de KU Leuven blijkt namelijk dat een grote groep voor de KU Leuven kiest omdat daar de volledige richting aangeboden wordt. Logisch eigenlijk, wie past zich graag twee keer aan? Het nivo van een kursus zal er ook niet onder lijden als de docent zelf aan fundamenteel wetenschappelijk onderzoek doet. In teorie is dat nog steeds een voorrecht van de 'moeder'universiteiten.

Sensibilisering

Wat de psychologische en kulturele onbereikbaarheid betreft, kunnen sensibiliseringskampagnes meer effekt hebben dan een decentralisatie van het universitaire onderwijs. Het is daarbij vooral belangrijk dat ook de ouders gesensibiliseerd worden om hun kinderen toe te laten universitaire studies te beginnen. Het zijn per slot van rekening toch de ouders die de geldkraan dicht- of opendraaien. Het zou de moeite lonen om eens na te denken hoe men een dergelijk projekt best aanpakt. Het is evident dat middelbare scholieren zelf ook gemotiveerd moeten worden voor het universitaire onderwijs. Daarvoor kunnen ondermeer PMS-centra ingeschakeld worden.

Zuilen

In kombinatie met dergelijke sensibiliseringskampagnes moet er natuurlijk ook iets veranderen aan het financiële aspekt van studeren aan de universiteit. U kon eerder al lezen in uw lijfblad dat beurzen vooral de middenklasse bereiken, en niet de bevolkingslagen die ze echt nodig hebben. Voor men trouwens overgaat tot de oprichting van kleine kampussen, zou men eerst eens moeten onderzoeken of die nu werkelijk zo demokratiserend werken. Is het met andere woorden zo dat kleine kampussen studenten aantrekken die anders niet aan het universitaire onderwijs zouden participeren. In rapporten over het demokratiserende effekt van de decentralisering van het universitaire onderwijs wordt dat steeds beweerd, maar bij ons weten zijn die beweringen nog nooit gestaafd door wetenschappelijk onderzoek.

Zo hebben wij nergens een vergelijkend onderzoek naar de sociale stratifikatie van de studenten aan grote en kleine kampussen kunnen vinden. Nochtans is dat een voor de hand liggend middel om de bovenvermelde beweringen te staven of te ontkrachten. Ook de sociale argumenten die voor een universitaire decentralisatie pleiten, zijn dus niet zo overtuigend als iedereen wel denkt. Studies van het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva) wijzen er bovendien op dat een grondige demokratisering van het universitaire onderwijs het best gerealiseerd kan worden via een herverdeling van de beurzen. We vermoeden ook dat de demokratisering van het onderwijs op die manier minder duur zal uitvallen dan de oprichting van bijkomende fakulteiten aan de kleinere kampussen.

Op een algemener vlak kan men zich de vraag stellen of decentralisering van het universitaire onderwijs wel nodig is in een klein gebied als België, laat staan Vlaanderen, waar er eigenlijk geen perifere gebieden zijn. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat 30% van de studenten aan het LUC uit de provincie Antwerpen komen. We kunnen ons dan ook niet van de indruk ontdoen dat het hele dossier van de universitaire ekspansie voor een groot gedeelte overschaduwd wordt door de problematiek van de verzuiling, die in ons land op meerdere vlakken de redelijkheid opzij schuift. Het feit dat Kortrijk dicht bij Gent ligt, dat Ufsal de naaste buur is van de VUB zal daar wel niet vreemd aan zijn. Een ander aspekt waar zelden op gewezen wordt is het feit dat vele kleine kampussen populaire fakulteiten (in Kortrijk wil men ekonomie, in Limburg rechten, in Antwerpen toegepaste wetenschappen) nodig hebben om te kunnen overleven. De vraag kan gesteld worden of de studenten echt de kleine kampussen nodig hebben, of dat sommige kleine kampussen vooral meer studenten willen binnenrijven.

Westvlaams

Het moet duidelijk geworden zijn dat het aan de noodzakelijke studies ontbreekt om een beslissing te nemen aangaande het dossier van de universitaire ekspansie. We denken hierbij aan een kosten-baten analyse die de oprichting van nieuwe fakulteiten afweegt tegen een meerinvestering om ook aan de traditionele universiteiten de positieve aspekten van de lokale campus te realiseren. Verder denken we aan een vergelijkend onderzoek naar de sociale stratifikatie van de studenten aan de verschillende univs. Na dergelijk onderzoek moet men daaraan de nodige beslissingen durven koppelen, ook als dat een geleidelijke afbouw van de kleine kampussen inhoudt.

peter vanduffel

Werkten mee aan deze jaargang:

Alfaset, Frédéric Amant, Arnulph, Hendrik Bogaert, Geert Borgers, Sigrid Bousset, Polleke Bijnens, Dirk Boeckx, Paul Bogaers, Magda Brasseur, Tom Bridts, Donatienne Brasseur, Bart Capéau, Annick Cappelle, Marc Carré, Tom Catteau, Pierre Chevalier, Luc Christiaensen, Monique Claes, Wim Claeys, Ann Clarysse, Steven Daems, Lut De Boel, Karien De Boer, Thomas Deckmyn, Pieter De Gryse, Peter De Jonghe, Filip De Keukeleire, Hendrik Delagrange, Steven De Landtsheer, Herman Deleeck, Luk De Lentdacker, Paul Demets, Erik Derycke, Koen De Smedt, Jeroen De Smet, Nathalie De Swaef, Filip Dewallens, Hans Devroe, Marc Dewit, Jan Dierick, Victor Dries, Filip Dutoit, Hervé Eeckman, Koen Elst, Jan Enkels, Han Fraeters, F. Frimout, Sven Gadz, Karien Geukens, Pieter Ghijsels, Geert Godderis, Johan Grimonprez, Koen Hendrickx, Kris Hendrickx, Mark Hendrickx, V. Hoorens, Swan Jaf, Luc Janssens, Patrick Jordens, Michel Kempeneers, Stefan Kiedron, Willy Kuypers, Alain Lambaerts, Bart Laeremans, Gunther Lamote, Benoit Lannoo, Marsel Lauwers, Hilde Lenie, Pascal Lefèvere, Bert Malliet, Christel Mees, Peter Meuleman, Stephan Moens, Filip Moeykens, Chris Mulkers, Ides Nicaise, Nix, Paul Nuyts, Erik Paredis, Walter Pauli, Patrick Peeters, Bart Pinceel, *Marij* Preneel, Wilfried Poelmans, Johan Pijpops, Jan Plas, Tony Proost, Johan Reyniers, Ludo Robben, Clem Robyns, Tie Roefs, Bab Roels, Peter Rogiers, Marie-Christine Rondou, Isabelle Rossaert, Rotatyp, Roel Ruttens, Kurt Sannen, Filip Schepens, Hans Sels, Piet Schreurs, Michel Schuurmans, Paul Staes, Lodewijk Steenhagen, Rob Stevens, Rennie Stuart, Marc Sys, Ronny Tielen, Gert Van Assche, Geert Van Boxem, Peter Vandenbempt, Els Van de Perre, Paul Van De Put, Jan Van der Linden, Ria Van der Maesen, Claudia Van de Velde, Peter Van Duffel, Karel Van Goethem, Patrick Van Hooveren, Tine Van Heesvelde, Bart Van Herck, Annelies Van Look, Willem Van Maercke, Gert Van Mol, Stef Van Overbeke, Paul Verbeke, Johannes Vermeire, Stijn Vermeulen, Jan Verstraete, Peter Vosch, Stef Wauters, Didier Wijnants, Herman Willemse, Etienne Wynants, Luc Windmolders. En Wendel Van Hespen natuurlijk.

Groep T

bedragen, waarvan 1,7 miljoen voor de realisatie van het reklamespotje. In het kontrakt werd wel gestipuleerd dat Groep T die laatste som niet moet betalen als het spotje geen prijs wint op een of ander festival.

Maar ondertussen zit Groep T niet alleen met een overbevolking, maar ook met onvoldoende apparatuur voor het laboratorium en de tekenzaal. Het argument dat van een onderwijsinstelling niet kan verwacht worden dat je met een volledig up to date laboratorium werkt, houdt daarbij geen steek. Men verwijst daarbij naar het feit dat Groep T binnen niet al te lange tijd – in het magische jaar 1992? – gloednieuwe lokalen zal gaan betrekken in een nog te bouwen groots projekt aan de hoek van de Dekenstraat en de Vesaliusstraat. Daarmee zal er dus plaats voor de talrijke studenten geschapen worden en tegelijkertijd kan er dan ook wel nieuwe apparatuur komen. Als men daar dan tenminste nog voldoende geld voor heeft.

Nochtans gaat het in deze kwestie *ook* op korte termijn wel degelijk om essentiële apparatuur, die onontbeerlijk is voor de onderwijsopdracht van Groep T. Blijkbaar heeft Groep T momenteel meer middelen over voor haar imago dan voor de meest noodzakelijke uitrusting.

Luc Janssens

Oxfam

Oxfam Wereldwinkel ligt naast de Acco in de Tiensestraat – als Acco u tenminste iets zegt. Welnu, die Oxfam heeft het niet gemakkelijk. De Klerk is niet zó onpopulair als Botha, Nicaragua hoort bij het andere kamp, Niyerere heeft de Ujama opgegeven, terwijl Aubin Heyndrickx gasbommen vindt in een of andere Angolese uithoek. Toch versaagt Oxfam niet en verkoopt nu ook milieuvriendelijke koffie uit Mexico. De koffie is gemalen en vakuüm verpakt in pakjes van 250 gram. U betaalt 80 frank per pakje en 360 frank per kilo.

Nieuwe taalkombinaties bij L&W

Het karkan doorbreken

Het is nog niet eens zo lang geleden dat er in Letteren en Wijsbegeerte (L&W) "echt geen toekomst meer was". Geen uitweg meer in het onderwijs, en meteen waren de beroepsmogelijkheden voor een filologisch of historisch diploma tot het minimum herleid. De gevolgen lieten niet lang op zich wachten. De studentenaantallen tuimelden naar beneden, zodat een rationalisatie zich opdrong. De tendens is intussen terug omgebogen. Op de abituriëntendagen komen zich weer telkens meer jongeren voor de Letterenfakulteit aanmelden. Daar zullen haar eigen inspanningen om het imago op te poetsen wel niet vreemd aan zijn. Zakelijke Taalbeheersing, Komputerlinguïstiek, Kunst -en Kultuurbeleid, en binnenkort misschien nieuwe kombinaties met talen. L&W is niet langer enkel een onderwijsfakulteit.

Dekaan Hendrik Van Gorp ontkent niet dat het onder meer de dalende studentencijfers waren, die voor een aantal nieuwe initiatieven een aanleiding geweest zijn. "Er moest iets gebeuren", aldus Van Gorp. Want de verontrustende studentenaantallen brachten meteen de noodzaak met zich mee te *rationaliseren*: in dit land wordt het universitair onderwijs in essentie immers gefinancierd naar het aantal studenten.

Rationalisatie betekent niet alleen dat er binnen de fakulteit pijnlijke diskussie gevoerd moeten worden. Op termijn kan het inkrimpen van het aanbod de eigenheid van L&W zelf in gevaar brengen. Want een *artes*-fakulteit groepeert nu éénmaal per definitie een aantal erg uiteenlopende disciplines. Het kraste voorbeeld is ongetwijfeld de beruchte zevende verdieping van het Erasmusgebouw, waar men naast diploma's in de Slavische Filologie, in de Japanologie en in de Sinologie, ook nog eens af kan studeren in de Bijbelse Filologie, in de Semitistiek, in de Egyptologie, in de Assyriologie, in de Arabistiek en in de Indo-Iranistiek. Met enige overdrijving kan men die zevende verdieping bestempelen als "de verdieping waar er meer studierichtingen dan studenten zijn".

Onder meer om zo'n studierichtingen aan te kunnen blijven bieden, moest de fakulteit dus nieuwe studenten aantrekken. De toekomstmogelijkheden van L&W-studenten mochten niet langer hoofdzakelijk op het onderwijs gericht zijn. Want de grote fluktuaties in de onderwijssektor brachten de fakulteit in gevaar. Het is onder meer met die redenering in het achterhoofd dat dekaan Van Gorp de vergadering met de dekanen van de zusterfakulteiten aan andere universiteiten nieuw leven ingeblazen heeft.

Van Gorp: «Let wel, de verminderende studentenpopulatie is weliswaar een aanleiding geweest om de koppen bij elkaar te steken, maar zeker niet de echte oorzaak. Er is een tiental jaar geleden al heftig gediskussieerd over allerhande nieuwe opties binnen L&W, lang voor de studentenaantallen verminderden. We zoeken al lang om van die ekskluisieve band met het onderwijs af te stappen. Het onderwijs is bijzonder belangrijk, zeker voor een letterenfakulteit. Maar wij mogen niet enkel op het onderwijs gericht zijn.»

«Er is in twee verschillende richtingen gezocht. In de eerste plaats is er gewerkt aan alternatieven voor de aggregatie. Daarnaast wordt er ook gediskussieerd over nieuwe kombinatiemogelijkheden in de filologische richtingen. Hier in Leuven zijn er al verschillende alternatieven voor de aggregatie opgestart, zoals archivistiek, zakelijke taalbeheersing, komputerlinguïstiek en kunst- en kultuurbeleid.»

Nochtans is het opstarten hiervan niet altijd in ideale omstandigheden gebeurd. Wat de Aanvullende Licentie in de Archivistiek betreft, hadden de studenten liever een interuniversitair programma gezien, naar analogie met de Bijzonder Licentie Biblioteekwetenschap, die aan de kampus van Wilrijk aangeboden wordt. De Vrij Universiteit Brussel ging evenwel alleen met archivistiek van start, en daar wou de KU Leuven niet voor onderdoen.

Ook het kunst -en kultuurbeleid was best interuniversitair, of tenminste interdisciplinair aangepakt. Maar zelfs de relaties met de eigen fakulteit Sociale Wetenschappen waren niet konstruktief genoeg om tot een akkoord te komen.

VAN GORP - *Men moet vooral niet in de kamera kijken.*
(Foto Hendrik Delagrange)

L&W is dan maar alleen met een een opleiding in het kultuurbeleid begonnen. Of met wat men er een 'opleiding' durft te noemen, want het gaat om niets meer dan om bestaande vakken, zonder overdreven diepzinnige overwegingen als een amalgaam bij elkaar gebracht.

Veto: *Wat bedoelt u precies met die nieuwe kombinatiemogelijkheden in de filologische richtingen?*

Van Gorp: «De filologieën in België – of in Vlaanderen, zo je wil – zitten op basis van historische kriteria in een soort *carcan*. Zo is bij wet vastgelegd wat de student moet volgen om een wettelijk diploma te behalen. Zo moet hij talen binnen een taalgroep volgen, om het diploma Germaanse Filologie of Romaanse Filologie te kunnen halen. Sinds 1968 moet hij niet meer alle talen binnen die taalgroep volgen. Zo kan een neerlandikus bijvoorbeeld het Duits of het Engels laten volgen. Maar *buiten* die taalgroep kan hij *niet* gaan.

Nu vinden wij de bestaande kombinaties zeker niet slecht, integendeel. We zien echter geen enkele reden om andere kombinaties uit te blijven sluiten. Want dat smalle aanbod kan mee een reden zijn om niet naar de universiteit te komen. In andere landen bijvoorbeeld zou men voor een kombinatie Nederland-Frans kunnen kiezen. Bij ons kan dat niet, tenminste niet op universitair nivo.»

Veto: *Zit daar niet precies het probleem, bij dat 'universitaire nivo'? Kombinaties met Frans en Nederlands bijvoorbeeld zijn nu al te maken in het Hoger Onderwijs buiten de Universiteit.*

Van Gorp: «Kijk, het spreekt vanzelf dat we blijven zweren bij wat eigen is aan universitair onderwijs. Het spreekt vanzelf dat het onderzoek-ondersteund onderwijs blijft, onderwijs waarvan het abstraktie-nivo iets hoger ligt. Maar dat is geen enkele reden om kombinaties van onderzoeksgebieden uit te sluiten, die nu om louter historische redenen nog niet mogelijk zijn.»

We denken trouwens niet alleen aan nieuwe kombinatie-mogelijkheden met talen. Misschien kan ook een taal met geschiedenis of kunstgeschiedenis gekombineerd worden. Een student zou via een soort modulair systeem moeten kiezen. We willen blokken definiëren: er zouden grote, middelgrote of kleine blokken kunnen zijn. Het voordeel hiervan is dat vanuit de student zelf gereflekteerd wordt op wat hij wil.»

Krediet

De dekanen zijn al een tijdje met de nieuwe kombinatiemogelijkheden binnen hun fakulteiten bezig, en langzaam schiet het gesprek op. Van Gorp hoopt dat een derde versie van een basistekst in september door de verschillende gesprekspartners geamendeerd zal zijn. Tijdens het eerste trimester van het volgend akademiejaar zou dan een definitieve versie van de tekst door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) doorgenomen worden, om tenslotte aan de minister overgemaakt te worden.

Toch zitten er nog een aantal angeltjes onder het gras. Belangrijk is het roostertechnisch probleem. De modules die aangeboden worden, zullen tegelijk gevolgd moeten worden door zowel studenten die deze module als 'major' kozen, als door hen die slechts voor een 'minor' opteerden. Er zal dus nog hard gewerkt moeten worden aan een 'kredietregeling': wat levert hoeveel studiepunten op?

Niet onbelangrijk is het probleem van de bevoegdheidsbewijzen voor het onderwijs. Er zal, aldus dekaan Van Gorp, precies bepaald moeten worden wat een student gevolgd moet hebben, wil hij in een bepaalde discipline een aggregatiediploma behalen. De diskussie is tenslotte nog eens ekstra-moeilijk voor de kleinere universiteiten. Het ligt voor de hand dat hun mogelijkheden om uiteenlopende kombinaties aan te bieden, beperkter zijn dan die van zeg maar Leuven en Gent. Daarom denkt Van Gorp dat er met een selektie van nieuwe keuzemogelijheden gestart zal moeten worden. Al is het niet de bedoeling die selektie in te schrijven in het nieuwe wettelijk kader. Kwestie van de diskussie achteraf niet nog eens over te moeten doen.

Benoit Lannoo

Verlof der zotheid

Selektiekriteria voor Erasmus

Sinds 1987 biedt Erasmus (een geforceerd letterwoord voor het *E*uropean Community *A*ction *S*cheme for the *M*obility of *U*niversity *S*tudents) de mogelijkheid aan studenten uit zowel de universiteiten als de Hobu-instellingen om een beperkte studieperiode in een ander land van de Europese Gemeenschap door te brengen. De EG komt echter in onvoldoende mate tussen om de ekstra kosten voor verblijf en vervoer die dit met zich meebrengt, voor álle studenten te betalen. De problemen die opduiken binnen het Erasmusprogramma houden ook verband met de gehanteerde selektiekriteria. Die kriteria moeten zo vastgelegd zijn dat de studenten op een zo objektief mogelijke wijze geselekteerd worden. Dat lijkt echter op dit moment niet het geval te zijn. Binnen de groep Erasmusstudenten die de KU Leuven in 1989-1990 uitstuurde, vindt men een oververtegenwoordiging van studenten uit de hogere sociale klassen. Dat betekent wellicht dat er iets hapert aan de politiek die men voert bij de selektie van de Erasmusgegadigden en de toekenning van de Erasmusbeurzen.

Studenten die tegenwoordig een jaartje met vakantie willen, hebben sinds drie jaar de mogelijkheid om weg te gaan 'met Erasmus'. In principe moeten de studenten die zich kandidaat stellen, aan drie kriteria voldoen. Vooreerst moeten zij behoren tot de groep van de 'non-risiko-studenten'. De vraag is echter wie wel en wie geen 'risiko-student' is. In de fakulteit Rechten omschrijven de studenten zelf een non-risiko-student als "een student die in de eerste licentie ofwel in zijn eerste zittijd geslaagd is, ofwel in zijn tweede zittijd 60 procent heeft behaald". Hoe de andere fakulteiten de non-risiko-student omschrijven is minder duidelijk, maar alleszins blijkt dat de meningen erover uiteenlopend zijn.

Want in de Positieve Wetenschappen zou, veel meer dan in Humane Wetenschappen, het behalen van 'zeer goede studieresultaten' een voorwaarde zijn om met Erasmus te kunnen vertrekken. "Zou", want naar verluidt werden in de fakulteit van de Rechten de Erasmusplaatsen dito beurzen uitsluitend op basis van studieresultaten toegekend. Men had alle kandidaten overeenkomstig hun uitslagen van hoog naar laag op een schoolbord gerangschikt en een nummer gegeven. De 'besten' gingen met de plaatsen en de beurzen lopen, de 'middelmaten' kregen nog enkel een plaats toegewezen en de 'rest' kreeg te horen dat ze volgend jaar in Leuven mochten blijven.

Profiel

Dit zou erop kunnen wijzen dat men ook binnen Erasmus uitsluitend opteert voor het kriterium dat al vele andere studiefondsen, (zowel publieke als private) hanteren. Op basis van de mistoestanden in Rechten zou men kunnen denken dat men ook voor de selektie van de Erasmusstudenten gemakshalve als maatstaf de studieresultaten gebruikt. De andere kriteria als de persoonlijke motivatie en de aktieve taalkennis van een kandidaat-Erasmusstudent vragen immers een tijd- en energierovende bezigheid.

Het is echter mogelijk dat de situatie, zoals die momenteel in de Rechtsfakulteit bestaat, voor de doorsnee 'Erasmustoestand' minder elitair is dan zijn 'super-slimme' imago meebrengt. Uit een recent rapport van Jan De Vuyst, direkteur Studentenvoorzieningen, over het (sociaal) profiel van de Erasmusstudent wordt immers duidelijk dat slechts 15% van de Erasmusstudenten in 1989-1990 jaarlijks een onderscheiding of meer behaalde. Van de rest behaalde de meerderheid jaarlijks gewoon voldoening. Een kleine minderheid biste zelfs eenmaal of meer malen. Hetgeen wil zeggen dat er, gezien de (schijnbare) tegenspraak tussen *feiten* en *cijfers*, over het 'doorslaggevend karakter van de studieresultaten' bij de selektie van Erasmusstudenten niet veel duidelijkheid bestaat. Om het nog duidelijker te stellen: een zoon van een Erasmuskoördinator die reeds biste kon naar Zuiders Europa vertrekken, terwijl een meisje met merkelijk betere studieresultaten in 'de parel van het Hageland' kon blijven. Haar vader was echter géén Erasmusverantwoordelijke.

Dezelfde onduidelijkheid geldt overigens ook voor de Erasmus*beurzen* als dusdanig. In 1989-1990 zouden volgens het rapport van Jan De Vuyst immers 22% van de Erasmusstudenten zonder beurs naar het buitenland vertrokken zijn, met een duidelijke piek in (opnieuw) de Rechten waar 72% zonder beurs mocht vertrokken. Zoiets is trouwens eerder regel dan uitzondering. Voornamelijk omdat binnen de interuniversitaire akkoorden er traditioneel meer plaatsen worden voorzien, dan dat er geldmiddelen voor handen zijn. Het bedrag dat door de EG wordt voorzien voor de beurzen is immers niet toereikend. In 1989-1990 zou slechts 40% van de aangevraagde beurzen zijn uitgekeerd. Bovendien wil het Vlaamse Erasmuskomitee alleen beurzen uitreiken die 'betekenisvol zijn'. Vandaar wellicht dat ze tussen 6.500 fr en 10.500 fr per maand bedragen en dus ruim de vergelijking met wat een kamerstudent in Leuven maksimaal per maand van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt (8200 frank), doorstaan.

Dat de Erasmusbeurzen die worden uitgekeerd aanzienlijk zijn, maakt echter niet goed dat niet álle vertrekkende Erasmusstudenten een beurs krijgen. Integendeel zelfs, de mogelijkheid om zonder beurs naar het buitenland te vertrekken, kan voor sommige studenten immers een ernstige drempel vormen om zich kandidaat te stellen voor Erasmus. Dit wordt ook bevestigd in de nota van Jan De Vuyst. Daaruit blijkt immers dat het merendeel van Erasmusstudenten in 1989-1990 afkomstig is uit de hogere socio-professionele klassen. Hun aandeel is groter dan men op basis van de verhouding 'hoger-lager' binnen de KU Leuven zou verwachten. Namelijk 66,7% en 33,3% tegenover 49,8% en 50,3%. Hetgeen wil zeggen dat het 'demokratisch karakter' van heel het Erasmusprogramma ook in dit opzicht te wensen over laat. Momenteel lijkt Erasmus dan ook een zaak te worden voor en van "de rijken en de besten".

Het laatste oordeel over Erasmus is dan ook nog niet geveld en de hele situatie zal wellicht nog heel wat vraagtekens blijven oproepen. Zowel bij de studenten als bij de universitaire overheid. De studenten zullen volgend jaar via de nieuwe Kringraad-afgevaardigde voor de Erasmuswerkgroep – enen onvervalste Nederlandse, om in de internationale sfeer te blijven – en via de Erasmusverantwoordelijken van de verschillende fakulteiten en departementen alleszins proberen om verbetering te brengen in de huidige toestand. Als het Buro van de Erasmuskoördinatoren nu ook nog mee wil dan is dat zeker mogelijk. Indien niet, dan kan je als student met toevallig iets minder rijke ouders alvast beginnen te sparen. Of zou het misschien de moeite waard zijn om daarvoor een of andere aktie op touw te zetten? Wie weet...

Tie Roefs
Ronny Tielen

Vrouw en universiteit

Binnenkort ook baas in de KUL ?

Het is nog niet zolang dat er vrouwen aan de KU Leuven studeren. De eerste vrouwelijke studenten werden immers pas in 1921 tot de KU Leuven toegelaten. Het lijkt er echter op dat de vrouwen in nog geen zeventig jaar het terrein van de universitaire studies veroverd hebben. Want sedert 1988 kent de KU Leuven meer *nieuwe* inschrijvingen van vrouwen dan van mannen. Uit recente – nog niet gehomologeerde – cijfers van het aantal *generatiestudenten* aan de KU Leuven in 1990, kan zelfs afgeleid worden dat de toename van meisjes in de studentenpopulatie nog verder in stijgende richting zal evolueren. Opmerkelijk blijft echter wel de ondervertegenwoordiging van vrouwen in bepaalde studierichtingen en in de studentenbeweging.

Volgens de recentste gegevens bedraagt het aantal Belgische *generatiestudenten* – studenten in de eerste kandidatuur – aan de KU Leuven momenteel in absolute cijfers 4461. Hiervan zijn 48,1% mannen en 51,8% vrouwen. Deze cijfers zijn wel nog niet representatief voor de *hele studentenbevolking* aan de KUL, gezien daar de verhouding 52,4% mannen tegenover 47,5% vrouwen bedraagt. Maar toch doet de tendens die zich sedert 1988 bij de nieuwe inschrijvingen voordoet, vermoeden dat de vrouwen hun 'achterstand' van welgeteld 496 jaar (1921 - 1425 = 496) spoedig zullen inhalen. Alleszins in kwantitatief opzicht, want het is opmerkelijk dat nog steeds veel vrouwen kiezen voor de kwalitatief "softere" studierichtingen terwijl ze (ruim) ondervertegenwoordigd blijven in de zogenaamde "hardere" (eksakte) wetenschappen.

Zelfbeeld

Uit het nog niet gehomologeerde cijfermateriaal voor 1989-1990 van Lieve Schodts – werkzaam op studie-advies en auteur van enkele analyses van de evolutie van de studentenpopulatie en de afgestudeerden aan de KU Leuven – wordt immers duidelijk dat de vrouwen nog steeds en méér dan op basis van de hogervermelde man-vrouw verhouding zou verwacht worden, in de eerste kandidatuur kiezen voor: Godsdienstwetenschappen (79,3%), Farmacie (77,8%), Letteren en Wijsbegeerte (66,7%) en Psychologische en Pedagogische Wetenschappen (78,6%). In de fakulteiten Rechtsgeleerdheid (59,8%), Sociale Wetenschappen (56,5%) en Geneeskunde (56,5%) is er een klein overwicht van vrouwen terwijl ze nog slechts een minderheid betekenen in de fakulteiten Wetenschappen (45,7%) en Landbouwwetenschappen (45,9%). Waar ze echter bijna afwezig zijn, is in de de fakulteit van de Toegepaste Wetenschappen. Het aantal vrouwelijke eerstejaars bedraagt in de richtingen binnen die fakulteit slechts 16,4%.

Uit deze gegevens blijkt dus dat vrouwen veelal opteren voor studierichtingen die een brede algemene vorming verstrekken (geschiedenis, talen,...) of die leiden tot een beroep met een 'verzorgende' taak (farmacie, geneeskunde,...). Richtingen die leiden tot een diploma waarmee men momenteel een betere uitgangspositie verwerft op de arbeidsmarkt, laten ze nog hoofdzakelijk aan de mannen.

Het lijkt er dan ook sterk op dat vrouwen nog altijd voor een bepaalde studie (en later beroep) kiezen vanuit en in funktie van het 'traditioneel rollenpatroon'. Zij geven de voorkeur aan studierichtingen en beroepen die kombineerbaar zijn met de 'gezinstaken'. De reden hiervoor is dat de gedachte dat het belangrijker is voor mannen dan voor vrouwen om een (universitair) diploma te halen, nog sterker leeft dan men gewoonlijk denkt. Het geijkte gezinspatroon van de vader die de (meeste) centen in het laatje brengt en de moeder die zich (ook) bezighoudt met de opvoeding van de kinderen en het huishouden, beïnvloedt ook vandaag nog de studie- en beroepskeuze van vrouwen. Des te meer omdat de vrouwen zelf maar moeizaam los komen van de idee dat de maatschappelijke relevantie van hun studiekeuze van veel minder belang is dan die van de mannen. Hun opvoeding kadert immers nog in een samenlevingsmodel dat de feitelijke feminisering van de maatschappij in de laatste decennia niet heeft kunnen volgen. De huidige vrouwelijke generatiestudenten komen nog uit gezinnen die in mindere of meerdere mate de aloude hiërarchie van man, vrouw en kinderen handhaven. Dit patroon houdt de vrouwen echter nog vaak in de greep en bemoeilijkt hun weg naar een nieuw "zelfbeeld".

Dat vele vrouwelijke studenten zich nog niet bewust schijnen te zijn van het feit dat ze minstens even goed 'kunnen wat mannen kunnen', blijkt ook uit hun geringe vertegenwoordiging in de studentenbeweging. Want hoewel op dit ogenblik de vrouwen 47,5% van de hele studentenbevolking van de KU Leuven uitmaken, kan men ze binnen de studentenkoepel Loko vaak maar op één, hoogstens twee handen tellen. En ook de kringen met een vrouwelijke preses vormen een uitzondering op de regel.

Nochtans is het niet dat vrouwelijke studenten zich *niet willen* engageren. Integendeel, ze willen wel, maar ze *durven niet*. Het valt immers niet mee om aan een tafel te zitten en te vergaderen met alleen maar mannen. "Want als ik niet hard genoeg roep of met de vuist op tafel sla, word ik overstemd door mannen die verbeten vechten om het woord", zegt een vrouwelijke afgevaardigde op Sociale Raad. "Bovendien nemen ze je nooit direkt au sérieux, je bent en blijft immers een 'vrouw' en dat gegeven roept nog altijd traditionele vooroordelen op bij de mannelijke studenten. En slaag je er uiteindelijk toch in iets in de pap te brokken, dan blijf je een 'witte raaf' of wordt je gewoon een 'wijf met kloten aan haar lijf' genoemd."

Het gevolg hiervan is wellicht dat ook de jongste generatie vrouwen aan deze universiteit nog vaak het gevoel heeft dat ze móet beantwoorden aan een bepaald 'vrouwenbeeld', om niet voor 'abnormaal' te worden versleten. In vele gevallen ervaren de vrouwen hun plaats in de studentenbeweging – net als in de grote wereld – dan ook nog als 'vreemd'. Ze moeten immers nog leren en durven geloven dat ze zeker evengoed als de mannen kunnen denken en handelen, zonder dat ze daarbij hun eigen (vrouwelijke) identiteit moeten verloochenen.

Tie Roefs

Op 31/5 organiseert de denkgroep Vrouw en Universiteit een studienamiddag. Deze gaat door in het Mgr. Sencie-instituut om 14 u. Info: Dr. De Munter, Vesaliusstr. 2, Leuven, 28.62.20.

De Leuvense Student

Het vallen van de bladen

U hebt weer dertig nummers kunnen rekenen op uw wekelijkse Veto. Voor sommigen het zout op hun alma-frietjes, voor anderen hun wekelijkse portie masochisme. Veto is iets daartussen. En bovendien betekende Veto weer een jaar lang werkzekerheid voor een hele ploeg mensen. Dat kan niet over elk studentenblad gezegd worden. Want hoewel er elk jaar weer nieuwe bladen gelanceerd worden, toch kunnen ze tot nu toe de eigen kinderziekete nog niet overleven. Dit jaar nog werd 'De Leuvense Student' tot het nieuwe perswonder uitgeroepen, om na zes maanden weer stilletjes te stoppen. In duistere omstandigheden.

'De Leuvense Student' kwam er nochtans niet zomaar. Het blad maakte deel uit van een ambitieus opgezette promotiekampagne voor het Limburgse bedrijf Profiserv. Profiserv is het speelgoedje van een paar jonge ondernemers, die zich tot doel hadden gesteld profitkaarten te slijten aan studenten in heel Vlaanderen. Het verhaal begon in 1987 toen *Patrick Boes* (zoon van de big boss van Cristal Alken en vennoot in tal van ondernemingen in de immobiliën- en informatikasektor) en *Eric Ignoul* (uit een bekende familie in de Hasseltse horekawereld en mede-organisator van het buitengewoon lukratieve Hassalutgalabal) met hun net opgezette Profiserv de prijs wegkaapten van 'zelfstandige van het jaar'. Profiserv verzamelde een aantal winkels en verdeelde profitcards, waarmee je in die zaken tegen verminderde prijzen inkopen kon doen. Naar verluidt een voordelig zaakje voor álle betrokken partijen.

Vrije radio

Het plotse sukses gaf Boes en Ignoul vleugels en Limburg was al gauw te klein voor hen. Profiserv moest Vlaanderen veroveren, en in eerste instantie het studentenmilieu. Daarvoor moest eerst wel een interessant promotiemedium gevonden worden. En hier komt het Antwerpse kommerciële studentenblad 'De Antwerpse Student' op de proppen. Het blad was in 1985 opgericht en had na drie jaar ambities om het eigen koncept op Vlaams nivo uit te proberen. De redaktie voelde daarbij gesterkt door het feit dat 'De Antwerpse' in 1987 aangezocht was om het Knack-studentenjaarboek te verzorgen. Door bemiddeling van wat 'De Antwerpse Student' "een bekend figuur uit de Belgische mediawereld" noemt – "één van de medeëigenaars van uitgeverij Roularta", volgens Profiserv – werden beide partijen samengebracht. Het klikte meteen: Profiserv zou ervoor zorgen dat het Antwerpse koncept navolging kreeg in heel Vlaanderen. Daarmee had dit bedrijf het gedroomde kanaal om zijn eigen aktiviteiten uit te breiden.

Bij Profiserv zag men het meteen groots. Er werd, naast de Bvba Profiserv, een nv Student Serv opgericht. Die NV zou de publiciteitsregie verzorgen voor de verschillende komponenten van de geplande 'media-mix': 'Student 2000', een nationaal magazine, en een aantal regionale bladen naar het voorbeeld van 'De Antwerpse Student'. 'De Leuvense Student' was hiervan de eerste pijler. Samen met 'Student 2000' zouden die uitgegeven worden door 'Student 2000 vzw'.

Er waren plannen voor een Gentse, Brusselse, Limburgse... Student. Die bladen zouden rond een nationale redaktie gebouwd worden, de fakto onder kontrole van 'De Antwerpse Student'. 'De Antwerpse Student' was ook al verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van de artikelen van 'De Leuvense', en bijzonder sterk vertegenwoordigd in de redaktie van 'Student 2000'. Daarnaast zouden plaatselijke redakties zorgen voor een soort van streeknieuws. Maar daar hield het niet mee op. Op langere termijn zou de nv een programma 'Student 2000' moeten verzorgen op één van de grote vrije radioketens. Zo ver is het echter nooit gekomen.

Zusterblad

Het eerste produkt van 'Student 2000 vzw', het nummer één van 'Student 2000 Magazine' rolde in december 1988 van de persen. Naast het louter kommerciële aspekt maakte Profiserv zich sterk ook idealistische en demokratische doelstellingen te hebben. Voor het eerst konden immers álle instellingen die ook maar iets met onderwijs te maken hebben, aan speciale, lage tarieven adverteren. Mits men een aantal profitkaarten aan de man kan brengen... voorwaar een bijzondere interpretatie van het demokratiseringsprincipe. Door beleidsfouten en een verregaand amateurisme in de reklamewerving, bleef 'Student 2000 Magazine' echter altijd verlieslatend en werd het na zes maanden opgedoekt.

Bij 'De Antwerpse Student' – dat altijd wijselijk buiten de 'Student 2000 vzw' was gebleven – begon men alles met enige argwaan te volgen, maar toch beging men de fout nog met Student Serv in zee te gaan voor het opstarten van 'De Leuvense Student'. Ondanks alarmerende berichten over nalatigheid van Student Serv en Profiserv bij het betalen van fakturen, verklaarde 'De Antwerpse Student' zich bereid om met uitgeverij Hoste te onderhandelen over het uitgeven van het Leuvense zusterblad. 'De Antwerpse Student' had daar ondertussen immers zelf onderdak gevonden, en er interessante voorwaarden afgedwongen.

Profiserv wist de 'De Antwerpse Student' zo ver te krijgen dat zij via Student Serv vóór reklamewerving zouden zorgen, en er dan ook de inkomsten van opstrijken. 'De Antwerpse Student' moest een kontrakt met Hoste afsluiten, waarvan de fakturen door Student Serv betaald zouden worden. Volgt u nog? Die laatste afspraak werd bovendien *mondeling* gemaakt. Het onvermijdelijke gebeurde dan ook. 'De Antwerpse Student' werd overladen met rekeningen, die echter door Student Serv nooit betaald werden.

In paniek liet men na zes nummers de publikatie van 'De Leuvense' stopzetten, om dan te merken dat er van de idealisten van Student Serv geen spoor meer te bekennen viel, en van de reklameopbrengsten nog veel minder. Dat maakte echter de zaak van Hoste niet, bij wie nog voor 450.000 fr achterstallige rekeningen wachtten: kontrakten afgesloten met 'De Antwerpse Student'. De advokaten van 'De Antwerpse Student' enerzijds en Profiserv anderzijds proberen nu tot een vergelijk te komen, terwijl 'De Antwerpse' bij Hoste een afbetalingsplan heeft lopen tot eind dit akademiejaar.

'De Leuvense Student' is al met al de dupe van zijn eigen 'suksesstory'. Nochtans voelde men zich zeker genoeg van zijn zaak om op een gegeven moment in de tegenaanval te gaan tegen de klassieke verwijten die een kommercieel blad toegestuurd krijgt: "...We denken dat het erg belangrijk is dat een studentenblad om zijn integriteit te bewaren zo weinig mogelijk mag teren op ekstern ter beschikking gestelde fondsen. Ons zusterblad 'De Antwerpse Student' werft zijn financiële fondsen zelf (...) wij besteden maksimaal 30% van ons blad uit aan een reklameregie die ons het budget ter hand stelt. Dit betekent dat wij volledig joernalistiek autonoom werken." Je kan maar beter van de juiste mensen onafhankelijk zijn.

Stef Wauters

AVONTUURLIJKE
AFRIKA
EXPEDITIES
Sahara & West-Afrika
2 à 3 weken
vanaf 54.000 fr.
LANCO TRAVEL
Rootenstraat 27/4
3600 Genk
011/35.77.27
(adverentie)

Tobback wordt gerold

"Langere burgerdienst is ongrondwettelijk"

Gerold (*g*ewetensbezwaarden *r*eageren op *o*ngrondwettelijk *l*angere *d*iensttijd) is een nog jonge aktiegroep van gewetensbezwaarden uit Vlaanderen die zich vragen stellen over zin en onzin van het instituut burgerdienst. De komende maanden plannen zij verschillende akties om de overheid wakker te schudden. Veto sprak met 2 mensen van Gerold: Filip Lenders, gewetensbezwaarde in L&W en Stijn Suijs, gewetensbezwaarde bij Burgerdienst voor de Jeugd vzw te Brussel.

Veto: *Wat was de motivatie om voor burgerdienst te kiezen?*

Lenders: «Toen ik vorig jaar mijn aanvraag indiende, was dat omdat ik ertegen was dat er zoveel geld ging naar bewapening in plaats van naar ontwikkeling. Het principe van te ontwapenen om te ontwikkelen. Dat heb ik sterk uitgespeeld in mijn motivatie. Plus dat ik niet akkoord was met de manier waarop het leger werkte: anti-demokratisch, en je hebt geen kans op inspraak. Ik zag het niet zitten om dat een jaar vol te houden. Je kan daar geen kritiek geven op zoiets en ik ben te kritisch om zomaar alles klakkeloos aan te nemen. Dat heb ik toen gezegd. Op dit moment ben ik al een beetje verder geëvolueerd en stel ik het hele verdedigingssysteem zoals we dat nu kennen in vraag. Ik kan niet akkoord gaan dat de samenleving zich uitsluitend op militair geweld baseert om zich te verdedigen. Ik denk dat er meer vredelievende initiatieven moeten komen. Door mijn burgerdienst wil ik meehelpen om tot daar te geraken.»

Veto: *In 1989 is de aanvraagprocedure grondig veranderd. Hoe was jullie ervaring met de nieuwe procedure?*

Suijs: «We zijn alle twee begonnen onder het nieuwe systeem dat vanaf eind april 1989 in voege trad. Vroeger was het zo dat je als gewetensbezwaarde een gemotiveerde brief moest schrijven. Die moest je sturen naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de minister moest zijn goedkeuring geven en dan ging alles naar de Raad van gewetensbezwaarden. Die besliste daar dan over.»

Lenders: «Je zocht dan drie instellingen waar je eventueel wilde werken. Die lijst stuurde je dan naar Brussel. Dat duurde dus allemaal vrij lang. In mijn geval acht maanden, maar er zijn mensen die er meer dan één jaar over hebben gedaan. Op dit moment volstaat het een brief te sturen naar de burgemeester van je gemeente. Die stuurt het binnen de maand naar de minister van Binnenlandse Zaken en die spreekt zich daar ook binnen de maand over uit.»

Suijs: «Wat ook nog enorm versoepeld is, is dat je nu effektief een vrije keuze hebt. In het oud systeem had je 40 kategorieën ingedeeld volgens prioriteit. In de socio-kulturele sektor is het prioriteitensysteem volledig opgedoekt. Maar in de verzorgings- en bijstandssektor is het verdoken blijven bestaan. Waar de gewetensbezwaarde in de socio-kulturele sektor zelf zijn instelling kan kiezen en ook zeker mag zijn dat hij daar zijn burgerdienst zal vervullen, worden de instellingen en de gewetensbezwaarden per instelling in de verzorgings- en bijstandssektor nog altijd aangeduid door de minister van Binnenlandse Zaken.»

LENDERS - *De man die tegen schiet- en strijkijzers is.* (Foto Rob Stevens)

Veto: *Bovendien bestaat sinds kort ook voor gewetensbezwaarden de mogelijkheid om het bestaansminimum aan te vragen?*

Suijs: «Het juiste aantal weten we niet, maar er zijn inderdaad al minstens 9 gewetensbezwaarden die van Binnenlandse Zaken een bestaansminimum krijgen. Normaal zou het bestaansminimum worden uitgekeerd door het OCMW, maar daarbij was er sprake van willekeur en grote onzekerheid. De nieuwe situatie maakt het nu mogelijk dat je het bestaansminimum via Binnenlands Zaken, en niet via de OCMW's krijgt. Voor de uitkering van deze bestaansminima zullen de gelden die de instellingen maandelijks betalen (3000 fr per gewetensbezwaarde) en het zogenaamd 'Sociaal Fonds' voor gewetensbezwaarden, aangesproken worden. De instelling van bestaansminima voor gewetensbezwaarden zit echter nog in een soort proefstadium. In de praktijk kan er zeker nog veel veranderen.»

Veto: *Jullie zijn recent gestart met Gerold, wat staat voor gewetensbezwaarden reageren op ongrondwettelijk langere diensttijd. Waarom precies 'ongrondwettelijk'?*

Suijs: «Ja, als in de grondwet staat dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet, dan is het duidelijk dat dienstplicht allesbehalve grondwettelijk is. Dat is dan vooral toegespitst op de langere diensttijd voor gewetensbezwaarden tegenover miliciens. Maar ook dat slechts een beperkt deel van de jongens wordt opgeroepen speelt mee, want we moeten opletten dat we in het eerste geval niet de gewetensbezwaarden uitspelen tegen de miliciens. Een belangrijk feit in dit verband is dat meer dan 70% ongemotiveerd in het leger gaat. Heel het systeem werkt duidelijk niet goed genoeg.»

Veto: *Nochtans blijkt uit enkele recente wetsvoorstellen dat meer en meer politici zich daar ook bewust van worden. Zijn er dan toch positieve tekens uit die hoek gekomen?*

Suijs: «Tja, we hebben op 16 mei in Brussel een politieke wandeling gehouden. We zijn langs de verschillende partijburo's gegaan. De diskussie ging vooral over of er nu al dan niet een beroepsleger moet zijn en of er een diensttijdverkorting kan komen. Maar van voorstellen ten gronde heb ik niet veel gemerkt, tenzij in ronkende verklaringen als: "We moeten dat toch wel een keer gaan herbekijken".»

Lenders: «Johan Van Hecke (CVP) heeft een voorstel gedaan om een beroepsleger in te voeren. Daar werd direkt sterk tegen gereageerd door de SP. Ook de PVV gaat voor de zomer nog een wetsvoorstel indienen om een beroepsleger te maken. De SP is daar radikaal tegen omdat ze dit als ondemokratisch beschouwen.»

Suijs: «Ik heb de indruk dat SP-voorzitter Vandenbroucke als alternatieve defensievorm vooral denkt aan een soort van demokratische volksmilitie. Het gaat meer in die richting. Wanneer er meer mensen bij betrokken zijn, kan men proberen het demokratischer te maken.»

Veto: *Wat voor een verdedigingssysteem zien jullie zelf dan als alternatief voor het huidige?*

Suijs: «Wat wij eigenlijk in de eerste plaats beogen is dat er eindelijk een keer serieus werk wordt gemaakt van het denken over een meer sociaal verdedigingssysteem. Het mag niet meer in de marge blijven hangen. Waar iedereen het over eens is, is dat het gaat over een geweldloze en zo demokratisch mogelijke vorm van verdediging. Waar de diskussie dan over begint, is over wat en wie we verdedigen. Als we het hebben over 'wat' we verdedigen, dan kan dat niet afgebakend worden aan de hand van een staat. Het heeft te maken met de waarden die we zelf belangrijk vinden en waar we demokratisch over beslissen. Dat is iets dat in de maatschappij nog altijd niet ten volle gerealiseerd is. Je komt dan tot de konklusie dat in feite elke vorm van geweldloos sociaal verzet zoals dat momenteel bestaat in de vorm van akties tegen de raketten of akties rond anti-racisme dat dat eigenlijk in de kern al vormen van '*sociale verdediging*' zijn. Men wil geweldloos reageren tegen vormen van onrechtvaardigheid. De afschrikking zou er dan in moeten bestaan dat met mensen of met een land die fundamenteel in staat zijn om op te komen voor hun rechten, dat daar niet veel mee te beginnen valt door een diktatoriale bezetter. En de 'wie' dat is dan het volk, iedereen dus.»

Veto: *Met welke middelen zou zoiets dan bereikt moeten worden?*

Suijs: «Meestal wordt er verwezen naar wat er gebeurt is in Noorwegen tijdens de tweede wereldoorlog, vooral dan het zogenaamde lerarenverzet. Op het moment dat daar alle leraars een verplicht leerprogramma naar Nazi-model werd opgelegd, hebben die massaal geweigerd. Er wordt ook verwezen naar het verzet bij de inval in Tsjecho-Slovakije in 1968. En nu uiteraard begint men te vergelijken met de gebeurtenissen in Oost-Europa.»

Veto: *Denken jullie dat het mogelijk is om met 'sociale verdediging' voldoende mensen te bereiken om ook daadwerkelijk iets te veranderen?*

Suijs: «Ja, ik denk dat het voorbeeld van de rakettenstrijd heeft aangetoond dat toch ook heel veel mensen zijn gaan nadenken over andere dingen. Zo is bijvoorbeeld de vredesopvoeding op gang gekomen. Dat is eigenlijk ook min of meer de filosofie van Gerold. Als we nu één konkreet ding eruit pikken, uit heel dat onrechtvaardig systeem van die diensttijd, waar vermoedelijk het grote gros van de mensen kan achterstaan. Dat kan je dan gebruiken als een soort toegangspoort om de diskussie te verruimen.»

Veto: *Hoe stonden de verschillende politieke partijen die met jullie gesproken hebben tegenover dit idee?*

Lenders: «Sommige partijen wisten daar nog niets van. De PVV had er nog nooit van gehoord. Het was iets totaal nieuw voor die mensen. Maar ook bij de recente voorstellen wordt er niet gesproken over burgerdienst. En ten tweede: bij het herdenken van de Belgische taken binnen de Navo en de militaire opvattingen is er ook nooit gesproken over sociale verdediging. Het is dus altijd met een konkreet geval dat we beginnen om dan principiëler door te gaan.»

Veto: *Proberen jullie ook mensen die toch naar het leger gaan te bereiken?*

Lenders: «Tot op dit moment hebben we altijd heel weinig kontakt gehad met mensen die naar het leger gaan. Het is voor de gewetensbezwaarden zelf al moeilijk om elkaar te bereiken. We zitten immers ook over heel Vlaanderen verspreid. Om dan nog miliciens te bereiken, die trouwens ook geen verenigingsrecht of een officieel spreekorgaan hebben, dat is heel moeilijk. Dat is spijtig want er zijn veel jongeren die naar het leger gaan omdat ze in het andere geval financieel niet rondkomen en omdat de diensttijd er een stuk korter is. Eigenlijk zouden ze liever niet naar het leger gaan, maar dat is niet altijd mogelijk.»

Veto: *Welke akties gaan jullie in de nabije toekomst met Gerold nog voeren?*

Lenders: «Op 1 juni zijn een vijftal gewetensbezwaarden van onze groep één jaar in dienst en dan zullen we een bezoek brengen aan de minister van Binnenlandse Zaken. Tobback zal dan hun ontslagbrieven voorgelegd krijgen. We plannen dan ook een paar akties in de rand, zoals de installatie van een stoomketel in het midden van Brussel. Dat is het stoomketelprincipe. Namelijk dat het leger eigenlijk een enorme stoomketel is die steeds onder druk staat. Om te zorgen dat die ketel niet ontploft, is er een pijpje voorzien waarlangs de gewetensbezwaarden kunnen weggekanaliseerd worden. Wij zijn dus eigenlijk een beetje de stoom.»

Suijs: «We denken trouwens ook aan juridische stappen. We kunnen naar het Arbitragehof stappen om de langere diensttijd voor gewetensbezwaarden ongrondwettelijk te laten verklaren. Wat reeds gebeurd is in Italië. Daar heeft het grondwettelijk hof in 1989 die langere diensttijd inderdaad ongrondwettelijk verklaard. Nog een pikant detail is dat in Oost-Duitsland de burgerdienst even lang is dan de legerdienst, terwijl in West-Duitsland de burgerdienst nog veel langer is. Dat gaat met de nakende eenmaking nog problemen geven.»

Tie Roefs
Ronny Tielen

De volgende Veto verschijnt op 27 augustus. We hopen voor jou dat je er dan **niet** bij bent.

STATUUT

In België biedt de huidige wetgeving elke dienstplichtige het recht om legerdienst te weigeren en te kiezen voor het *statuut van gewetensbezwaarde*. Dit statuut kan aangevraagd worden van 1 januari van het jaar waarin de dienstplichtige 18 jaar wordt en tot vóór het verschijnen op het Centrum voor Rekrutering en Selektie. Er is echter geen reden om tot het laatste moment te wachten met de aanvraag. Sinds april 1989 werd de aanvraagprocedure trouwens sterk vereenvoudigd. Het volstaat nu om een brief met je aanvraag in te dienen bij het gemeentebestuur van je woonplaats. Je krijgt dan een ontvangstbewijs. Als de brief tijdig opgestuurd of afgegeven wordt, dan zal de burgemeester de aanvraag ontvankelijk verklaren en een dossier samenstellen met ondermeer een militiegetuigschrift en een uittreksel van het strafregister. Binnen de maand zal de burgemeester het dossier doorsturen naar de minister van Binnenlandse Zaken. Het is dan aan de minister om te oordelen over de gegrondheid van de aanvraag. Bijna steeds zal er een goedkeuring komen binnen de maand. De vernieuwde aanvraagprocedure zal in het totaal slechts twee maanden duren. Bij de oude procedure kon die goedkeuring nog meer dan één jaar op zich laten wachten.

In de uitzonderlijke gevallen dat de minister geen positieve beslissing kan nemen, zal het dossier naar de Raad voor gewetensbezwaarden verwezen worden die dan een oordeel zal geven (zoals in de oude procedure voor iedereen gold). (RT)

Randstad heeft tijdelijk werk

Goed nieuws!

Jij zit nu nog met je hoofd in de examens, maar wij denken al aan je portemonnee.

Ben je geïnteresseerd in een tijdelijke baan tijdens de vakantie of in afwachting van je legerdienst?

Als schoolverlater wil je ervaring opdoen in de bedrijfswereld en zo je kansen op de arbeidsmarkt vergroten?

Kom dan langs op onze vestiging en vraag naar Lut Laleman of Ans Hanappe, Muntplein, Prinsenstraat 8-10, 1000 Brussel. Tel.: 02/217.23.20.

Natuurlijk zijn mannen én vrouwen welkom.

randstad interim

(advertentie)

Vakmanschap is meesterschap bij Jef Nys

"De afwas moet gedaan worden, hé"

In een ver, ver verleden hebben de meisjes onder u als eerste liefde *Jommeke* gekend. De jongens keken bewonderend maar tegelijk jaloers op naar het ventje dat met Filiberke, de Miekes, professor Gobelijn en een halve dierentuin talloze avonturen beleeft in alle hoeken van de wereld. Jommeke is een held. Geen uitdaging is hem te zwaar, geen probleem te ingewikkeld. En hij is nog lang niet moe. Wij zijn vandaag niet meer naar de boekhandel geweest om het te kontroleren, maar als wij ons niet vergissen heeft Jommeke totnutoe al 157 avonturen beleefd. Wij vroegen Jef Nys, Jommekes geestelijke vader, of zoiets nog wel *plezant* is.

Nys: «Ik denk er niet aan om er mee te stoppen, maar ik kan niet zeggen dat ik het nog met plezier doe. Omdat ik volgens kontrakt een 5 à 6 albums per jaar moet afleveren, heb ik het eindprodukt niet meer volledig in handen. Ik kan niet alles zelf meer doen en moet medewerkers aantrekken. Dat zijn knappe tekenaars, en ze hebben Jommeke wel min of meer onder de knie, maar het wil toch nooit helemaal lukken. Je zou zeggen: wat is daar nu aan, zo'n Jommeke, dat is toch gemakkelijk om tekenen. Dat blijkt dus niet zo te zijn.»

«Ik krijg dan te maken met een Mieke dat wel wat vriendelijker had kunnen kijken, houdingen die niet helemaal geslaagd zijn. Op de boekenbeurs zei ooit een klein ventje mij: 'In bandje nummer zoveel heeft Jommeke ergens zes vingers'. 'Dat kan niet,' zei ik. Ik ben het dan thuis gaan nakijken en hij bleek gelijk te hebben. Het was een plaatje van één van mijn medewerkers. De fout was mij altijd ontgaan.»

Seniel

Nys: «Daarom zou mijn kontrakt eens moeten herzien worden. Ik ben per slot van rekening al drieënzestig, ik denk dat ik mijn deel wel al gedaan heb. Het liefst zou ik per jaar nog een tweetal albums willen maken, waar ik dan rustig mijn tijd voor kan nemen. Een tekenaar als Hergé is voor mij dé man. Hij deed jaren over elk album, maar het was dan ook altijd áf.»

Veto: *Beperkt het sukses van Jommeke zich tot Vlaanderen?*

Nys: «Grotendeels wel. Er zijn ooit albums vertaald in het Frans en het Duits, maar zonder al te veel sukses. Hetzelfde voor Nederland trouwens, hoewel de albums daar toch ook te koop zijn. Volgens mij heeft dat alles te maken met het feit dat Jommeke in het buitenland nergens voorgepubliceerd wordt in een krant of een tijdschrift, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Suske en Wiske. De cijfers spreken voor zich: een nieuw Suske en Wiske album haalt een oplage van 400.000 eksemplaren, waarvan 1/3 in Vlaanderen en 2/3 in Nederland. Jommeke zit aan 120.000 eksemplaren, die dus praktisch uitsluitend hier verkocht worden. Als je de herdrukken meerekent, 30 albums per jaar op 25.000 eksemplaren, doet Jommeke het bij ons zelfs iets beter.»

Veto: *Net als Suske en Wiske is Jommeke inderdaad wel een erg ekonomisch produkt geworden. Het lijkt alsof enkel het geld nog telt.*

Nys: «Ja, en dat wil ik nu gaan tegenwerken. Men wil ook speciale uitgaven, zoals 'Lezen met Jommeke'. Dat is allemaal goed en wel, maar wie gaat het doen? Ik heb er geen tijd voor. Andere mensen aanstellen? Het kan misschien even goed zijn, en de lezers zullen het misschien niet merken, maar het is niet meer van mij en dat wringt. Ik zit met hart en ziel achter Jommeke, die anderen niet. Hun stimulans is helemaal anders. Zij doen het enkel om den brode. Wacht, ik zal eens een voorbeeld geven.»

Twee minuten later komt hij terug met twee grote bladen: het ene is door zijn medewerker gemaakt, maar Jef Nys vond het niet goed. Op de valreep (de strookjes moesten snel bij de krant worden ingeleverd) maakte hij nieuwe tekeningen.

Nys: «De mensen staan aan te schuiven voor de eerste film van Flip de papegaai. Mijn medewerker heeft het wel knap getekend, hij heeft mijn stijl erg goed in de vingers, maar de sfeer is gelijk aan nul. Die mensen staan niet te dringen, ze wachten gewoon. Het is rap-rap getekend, terwijl je voor die tweede tekening moet gaan nadenken over hoe dat kluwen in elkaar zit.»

«Hergé heeft gezegd: *Tintin c'est moi.* Toen hij stierf, stierf Kuifje met hem. Maar zijn albums worden in heel de wereld verkocht. Hergé liet alleen maar een weduwe achter, ik heb vier kinderen en kleinkinderen. Als Jommeke na mijn dood kan verdergaan, is dat voor hen mooi meegenomen. Er leven bovendien nog andere mensen van: de drukker, het personeel van de uitgeverij. Daarom moet ik eens aan een definitieve opvolger gaan denken, voor als ik de bibber krijg, of seniel word.»

Nys: *Net als Hergé bent u voorstander van de 'Klare Lijn', het beeld moet helder zijn. Maar is Jommeke niet wat te schematisch? U hebt woonkamers getekend waar nauwelijks meer dan een tafel in staat.*

Nys: «Je moet daar mee oppassen. Ik heb zo'n medewerker gehad die, als hij een bloem tekende, er nog een bloempje inzette, en bomen tekende met blaadjes en blaadjes, er kwam geen einde aan. Ik moest dit dan achteraf met een borstel gaan wegwitten. Zijn tekeningen waren veel te overladen.»

Knot

Veto: *Als u Hergé dé man vindt, hebt u zijn albums waarschijnlijk helemaal uitgepluisd?*

Nys: «Ik heb wel Kuifje-albums gelezen, maar ook niet allemaal. Het zal u misschien verbazen, maar ik kan geen strips lezen. In het geval van Hergé was dat meer uit interesse, vooral in mijn beginperiode.»

«Van 'Suske en Wiske' heb ik één enkel album gelezen, 'De sissende sampan', omdat mijn dochter het had meegebracht, en ik heb moeten wroeten om het uit te krijgen. Over 'Asterix' zei indertijd iedereen dat het zo formidabel was. Na twee bladzijden hield ik het voor bekeken.»

Veto: *Daar zullen de kinderen het wel niet mee eens zijn. De lezertjes van Suske en Wiske zijn toch min of meer dezelfde als die van Jommeke.*

Nys: «Het zijn vooral de kinderen tussen zeven en twaalf, het lager onderwijs. Maar er is wel een verschuiving gebeurd, en die heeft natuurlijk met *het scherm* te maken. Vijfendertig jaar geleden kon je de lezertjes nog wijsmaken dat kinderen door de ooievaar gebracht werden. Dat moet je nu niet meer proberen. De gezichtseinder is geweldig vergroot.»

«Nu weten de kinderen dat er een auteur achter Jommeke zit. Vroeger schreven ze hem brieven, zo van: 'Komt ge niet bij ons in de klub?' en 'Wanneer verjaart ge?'. Ik beantwoordde die brieven dan in een kinderhandschrift. Ik wou de kinderen niet teleurstellen.»

Veto: *Het ziet er naar uit dat u ook de ouders en pedagogen niet meer wilt teleurstellen. In de laatste Jommekes-albums wordt 'je' en 'jij' gebruikt. Gaat u eindelijk wat doen aan dat kreupele taaltje waar al jaren op gewezen wordt? Zodat Jommeke de taalvaardigheid van een kind bevordert in plaats van beknot.*

Nys: «Ik ben ervan overtuigd dat nog altijd zeker tachtig procent van de Vlamingen met 'ge' en 'gij' spreekt. Op de boekenbeurs let ik speciaal op hoe de kinderen spreken, en er zijn er geen die 'je' en 'jij' zeggen. Televisieseries zoals 'De Paradijsvogels', die volledig in het dialekt zijn, hebben heel veel sukses. Maar natuurlijk is er op dat vlak nogal wat veranderd. Vijfendertig jaar geleden werd mijn taal aanvaard, net zoals de boeken van Claes, van Timmermans. Nu kun je zo niet meer schrijven. Ik laat daarom mijn teksten door een germanist nalezen. Wat nu verschijnt, zou zuiver moeten zijn.»

«Jommeke is geen strip die de kinderen iets wil leren. Het is ontspanning, punt uit. Ik wil niet gaan preken. Maar ik wil pedagogisch ook weer niet teveel uit de toon vallen, hoewel dat niet altijd gemakkelijk is. In zo'n ballonnetje moet je de dingen op een *plezante* manier zeggen, en niet in dat akelige, stijve Nederlands. De taal moet voor kinderen bevattelijk zijn.»

Plassen

Veto: *Wat is stijf Nederlands?*

Nys: «Ik vind niet direkt een voorbeeld. Ik overdrijf misschien wel, maar als je alles in echt Nederlands zet, dan klinkt dat niet. Toen ik hier in Berchem in de eerste klas zat, hadden wij Nederlandse boekjes over Tom en Toon. En volgens mij gebruikte men daarin ook nog 'ge' en 'gij'. Wanneer dat daar veranderd is, weet ik niet, maar na de oorlog is men hier bij ons het gebruik van 'je' en 'jij' gaan opdringen. De Hollanders zeggen: zo is het, en wij moeten maar knikken. Dat aanvaard ik niet. Voor de Nederlandse markt heb ik een paar titels moeten veranderen. 'De plastieken walvis' werd zo 'De plastic walvis'. Dat is toch Engels! Een Hollander *verneukt* de taal meer dan wij dat doen. En nu gebruik ik een woord dat vandaag een heel andere betekenis heeft. Op teevee erger ik mij aan die Nederlanders die de 'r' niet meer uitspreken *(hij doet het ons voor)*, omdat hun tong naar achteren staat. Dat geeft zo'n stalen klank. Wij Vlamingen spreken toch heel wat warmer.»

Veto: *Theofiel zegt ergens: 'Het schoonste wat een mens siert is, dat hij kinderlijk blijft'. Zo'n zinnetje is toch meer dan ontspanning.*

Nys: «Dat is een beetje zoals de bijbel, hé: blijf zoals de kleinen. Kristus is voor mij een doodgewone mens. In zjn jeugd was hij een wonderkind, later een goeie pedagoog. Dat hij de Zoon van God zou zijn, dat is een ander paar mouwen. Toen ik klein was geloofden wij dat allemaal.»

Poespas

Veto: *En wij die dachten met een vroom kristen te maken te hebben. In Jommeke zit toch een erg traditioneel maatschappijbeeld? Kijk naar de Miekes die wassen en plassen.*

Nys: «Ik vind dat een goeie traditie. In de eerste albums tekende ik nog wel eens een kruisbeeld of een wijwatervat. Als zo'n album herwerkt wordt, gooien we dat eruit, want de kinderen kennen het niet meer. 'De zingende aap', waarin Flip de papegaai als een geschenk van Nonkel Pater uit de missies wordt geïntroduceerd, is in die zin veranderd. Flip komt nu van bij een gravin.»

«Wat betreft dat plassen: ik hoor van tijd tot tijd over vrouwen die het zogezegd 'gemaakt' hebben, dat ze het ook niet meer aankunnen, en in hetzelfde schuitje als de mannen zitten, met stress en zo.»

Onmondig

Veto: *Misschien omdat die vrouw bovendien nog moet wassen en plassen. Als man en vrouw dat nu eens gezellig samen zouden doen?*

Nys: «Ja, maar het is toch moeilijk. Je moet er altijd zelf in staan, en dan oordelen. Je mag van de vrouw geen slavin maken, maar laat ons niet vergeten dat er toch al veel veranderd is. Mijn moeder stond aan de wastobbe met een stok en een spoelbad. Tegenwoordig hebben vrouwen in het huishouden alleen nog maar op knopjes te drukken. Als de mannen nu allemaal dubbel zouden verdienen, en je zou hun vrouwen laten kiezen, dan zouden er heel veel thuisblijven, denk ik. Ik heb ooit op die verwijten, dat ik de vrouw onmondig zou willen, gereageerd met 'De supervrouw'.»

Veto: *Daarin wordt Marie leidster van de wereld, maar op het einde is ze terug gewoon huisvrouw en wast ze af.*

Nys: «De afwas moet gedaan worden, hé.»

(JR/MK)

ONRECHT IN JOMMEKE

Jommeke heeft twee leeftijden: de eerste is 35. Zolang is het al geleden dat hij voor het eerst opdook in het weekblad *Kerkelijk Leven*. Vanaf november 1958, drie jaar later, begon hij in het *Het Volk* te verschijnen, waar hij nu nog elke dag dolle avonturen beleeft.

Het Jommeke uit de krant is niet dat van het weekblad. In Kerkelijk Leven ging het om een knaapje van een jaar of vier vijf, een "drolleke", zegt Jef Nys. De strip had de vorm van een *gag*. Elke week moest de kleine een "stoutigheid" uithalen en de lezers doen lachen. De gags werden later gebundeld in 'Jommekes Album 1' en 'Jommekes Album 2'. Als u ze hebt, maak er dan vooral de kachel niet mee aan, ze zijn geld waard!

In Het Volk is Jommeke een knaapje van tien jaar. Jef Nys heeft zijn leeftijd opgetrokken om hem meer mogelijkheden te geven. Iemand van vier kan niet lezen, kan het niet tegen Anatool opnemen. Maar kan iemand van tien wel alleen het vliegtuig nemen, zoals Jommeke zo vaak doet?

Nys: «Ja, dat hebben ze mij al vaker gezegd. Er zijn toch wel kinderen die alleen het vliegtuig nemen? Ze worden dan wel door iemand afgehaald op het vliegveld, maar kom. Ik vind niet dat een strip als Jommeke zich tot het mogelijke moet beperken. Dan ben je vlug uitgepraat. De kinderen hebben er trouwens geen last van.»

Veto: *Dat zal wel niet, maar dat Jommeke nooit naar school moet, heb ik altijd heel erg onrechtvaardig gevonden.* (MK/JR)

Medewerker: keurige, nette mensen wachten mooi in de rij. Jef Nys: een vechtend kluwen van onbeschofte voorkruipers. Wie is nu eigenlijk de meester?

matrixprinter
U verdient beter.
Alfaset laserprintwerk
10 fr/pag – 24-uur-service
ALFASET
's Meiersstraat 5 3000 Leuven
Tel. 016/22 04 66
(advertentie)

JAARGANG 16 IN...

De Veto uitlezen is een veeleisende taak. Door tijdgebrek of andere bezigheden vergeet je wel eens een aantal artikels in te kijken. Daarom hebben wij het beste of het meest markante uit de verschillende Veto's van dit jaar gebundeld. Uit alle negenentwintig telkens één citaat. Je moet niet vragen wat je daarbuiten nog gemist hebt.

1 May Claerhoudt legt hiermee, in één snijdende pennetrek, de meest innerlijke innerlijkheid van onze rektor bloot: hij is niets meer of niets minder dan een nieuwe Dzengis Khan, een tweede Attila, een jongere uitgave van de gevreesde Assurbanipal. "In het bezit van troepen te land, te lucht en ter zee", zoals May opmerkt, staat hij klaar om een tweede veroveringstocht te beginnen. Dillemans de Grote straalt gewoon. (Kortgelezen)

2 «De student is vandaag te veel een raderwerkje in een produktiesysteem. Hij wordt verplicht om in effikaciteitstermen te denken. Ik gooi de knuppel niet naar de studenten door te zeggen: jullie zijn karriëristen. Ik zeg ook niet dat de akademische overheid de slaaf van de maatschappij is en van de universiteit een toeleveringsbedrijf maakt. Het is veel gekompliceerder. Wij moeten terugkomen van het ideaal van de hypergespecialiseerde, scherp afgelijnde opleidingssektor, en de studenten iets breder opvoeden. We moeten *mensen* maken aan de universiteit.» (Kardinaal Danneels)

3 Misschien levert het stof tot nadenken dat Loko na nauwelijks drie akademiejaren een getrouwe kopie dreigt te worden van de Krul-struktuur. Tot onze grote geruststelling kregen we op de bestuursvergadering van Ekonomika wel te horen dat alles bedoeld is "om de struktuurdiskussies binnen Loko eindelijk af te sluiten en terug hard beginnen werken aan de demokratisering van het onderwijs." We zouden natuurlijk niets liever wensen, maar de manier waarop het spel nu gespeeld wordt, doet toch wel twijfels rijzen. (Toetreding Ekonomika tot Loko)

4 'Cosmono Nox' is gewoon een spel, een wervelend kabaresk cirkus dat wil verbazen, opwinden. De keerzijde van de medaille ligt voor de hand: als de voorstelling afgelopen is, keer je terug naar de werkelijkheid. (Duroure danst 'Cosmono Nox', Klapstuk)

5 Ongeveer iedereen aanvaardt dat een embryo een primaire vorm van menselijk leven is. De vraag is alleen: moet iedere vorm van menselijk leven steeds absoluut beschermd worden, of zijn er eventueel 'verschoningsgronden', die dan ook uit het strafwetboek mogen? Hierin bestaat bij het konservatieve katolieke deel een merkwaardig dualisme. Dikwijls stellen zij zich niet op als principiële verdedigers van het leven. Zo zijn zij vaak voorstanders van de doodstraf, of stemden zij in met de plaatsing van de kernraketten in België. Ook zij erkennen dus redenen om aan 'het leven' te raken: hun etische argument is niet absoluut. (Redaktioneel abortus)

6 «Ik denk dat progressieve frontvorming bij ons niet haalbaar is. De zuilen zijn nog te sterk. Misschien dat er verandering in komt, maar toch zeer traag.» (Kris Hoflack)

7 Het sukses van het repetitoraat is abnormaal en ligt zeker voor een deel bij de unief zelf. Tijd voor harde aktie. (Repetitoraten)

8 «U zal misschien verwonderd zijn te weten dat, als aspirine verleden week ontdekt zou geweest zijn, het nooit op de markt zou gekomen zijn. Het middel veroorzaakt misvormingen bij de fœtus van konijnen. Zoiets zou nooit aanvaard worden door de geneeskundekommissie.» (Marc Verstraete)

9 De deelnemers aan een Europees kongres zijn op de eerste plaats gelukkig nog studenten en geen vergaderfreaks. Daarom heeft Kringraad ook aan de nodige verstrooiing gedacht. Zo vindt op dinsdag 21 november in zaal Thier haar *Erasmus Party* plaats, waar u alle belangrijke Europese studenten een hand kunt geven. Doen! (Derde Mosaic-kongres)

10 De PVV is niet steeds liberaal in de betekenis van "vrijzinnig humanistisch". De PVV is vooral liberaal op ekonomisch gebied. Voor de rest bekennen zij zich meestal als partij van de konservatieve bourgeoisie. Hun migrantennota toont aan dat enige bekrompenheid de Belgische burgerij nog steeds niet vreemd is. (Redaktioneel Migranten)

11 Tot op vandaag heeft het Belgisch wetenschapsbeleid noch geld op tafel gebracht, noch prioriteiten gelegd. De opeenvolgende ministers van wetenschapsbeleid lanceren wel allemaal een persoonlijk 'groots' initiatief, maar daarbij blijft het. Typisch is dat er graag op modetrends wordt ingespeeld: ruimtevaart, supergeleiding, biotechnologie of geneeskunde kunnen niet klagen over de snoepjes die ze toegeschoven krijgen. (Wetenschapsbeleid in België)

12 Sociale Raad, en met haar de studentenfraktie op de Raad van Bestuur van Alma, heeft besloten heftig tegen de plannen van de Alma-direktie en de laksheid van de regering te reageren. Enerzijds probeert de studentenfraktie op de Raad van Bestuur de Alma-direktie zelf te overtuigen van de inkonsekwentie en de negatieve gevolgen van prijsverhogingen. Anderzijds is het de bedoeling via een aantal ludieke akties de studentenbevolking op de hoogte te brengen van en te mobiliseren rond de miserabele toestand van Alma en de hele sociale sektor. (Miljoenentekort Alma)

13 «Vorig jaar moesten Serhan en ik bij de rijkswacht komen. De rijkswachters hielden daar een heel groot papier voor ons, en ze zeiden tegen Serhan: "Als je dit papier tekent, gunnen we je nog 60 dagen de tijd om in België te blijven en een advokaat te raadplegen om jouw zaak te verdedigen." Serhan tekende, en werd onmiddellijk gevangen genomen. Terwijl ze dat natuurlijk helemaal niet hadden verteld!» (Turko Tel)

14 «Ach, postmodernisme is een term die gehanteerd wordt door kritici voor al wat maar enigszins afwijkt van wat de KVS of het NTG brengen: een dekor dat er 'anders' uitziet, een bandrekordertje dat gebruikt wordt op de scene, het is allemaal postmodern. In werkelijkheid is het vervelend teater voor een klein, beperkt publiek. Eigenlijk is onze voorstelling, om een even bekakte term te gebruiken, meta-teater. Alle klichees worden doorzichtig gemaakt. Geen enkele illusie wordt als illusie voorgesteld.» (Sigrid Vinks)

Luc Janssens: *Ik heb mijn kandidaturen in de Ufsia gedaan (Antwerpen) en dat is een zeer rechts uniefje. Een beetje tegengif was dan ook zeer welkom. Maar het aangename van bij Veto schrijven is toch vooral dat je als aspirant-joernalist de gebeurtenissen aan onze unief als het ware vanop de eerste rij kunt volgen. En verder zijn er natuurlijk de ekstra-legale voordelen, de kontakten en de acht lieftallige dames die mij zo nu en dan een beurt komen geven.*

Els Van de Perre: *Germanisten hebben blijkbaar veel te vertellen. Vrouwelijke germanisten iets minder. Hoewel. Misschien ben ik wel beginnen schrijven om de balans in evenwicht te brengen. Natuurlijk ook omdat ik er gewoon zin in had. Omdat Simonne de Beauvoir ooit opmerkte: "Wie niet in staat is om in volledige vrijheid - los van opgeplakte verwachtingen en angst voor afkeuring - te schrijven wat haar (zijn) overtuiging haar (hem) ingeeft, kán niets maken dat wezenlijk kwaliteit bezit".*

Koen Hendrickx: *Over de wereld wil ik wel eens een boekje open doen: lezen, praten en schrijven dus. Als je studeert stoot je soms op iets boeiends, de werking van een autobatterij of de verzamelde Westerse metafysika. Toch, het verstand is ook niet alles. Je ontwerpt iets in se abstrakt, maar je vergeet vaak waarom en voor wie. Oude en gewone, of gewoon gewone, niet héél intelligente of belangrijke mensen zien de zaken dikwijls beter in perspektief. Dat slimme vond ik ook in de Veto. Vandaar.*

Lut De Boel: *Ik ben bij Veto gekomen omdat ik joernaliste wou worden en omdat ik dacht dat ik dan nooit dit soort tekstjes zou moeten schrijven. Na een maand bij Veto kon ik alleen nog maar dit soort tekstjes schrijven. Ik ben dan maar vrijgestelde van Sociale Raad geworden (dat kan hier ook), maar daar mocht ik helemaal geen tekstjes schrijven. Dit is het laatste tekstje, en toch ben ik nog steeds geen joernaliste. Morgen stuur ik al mijn teksten naar...* Dag allemaal*!*

Benoit Lannoo: Je ne suis plus, si je ne peux pas penser. *De beste manier om je ideeën te ordenen, is door voor een wit blad papier of voor een leeg scherm te gaan zitten. En het te vullen, met lettertjes. Met wat je nog niet dacht, nog niet wist en nog niet wou zeggen. Tot het er staat. Zo kan je je eigen ideeën in bezit nemen: er je naam onder te zetten. Er zijn twee dingen in het leven: je naam en je groeiende autobibliografie.*

Donatienne Brasseur: *Ondanks het bissen toch niet je tijd verdoen. Heel veel leren over aktualiteiten, kommunikatiemedia, lay-out, team-work. Dat klinkt allemaal heel plezant tot da ge voor ne kerel staat voor een interview, zonder vragenlijstje, zonder kassetterecorder, zonder eigenlijke afspraak. Laat ik het dan ook niet hebben over zondagnachtjes door doen, elke week. En toch doe ik het heel graag. Probeer eens op uw kursus statistiek uw kreativiteit te botvieren. Nou doei.*

Paul Demets: *Dit jaar schreef ik weer geen boek, sliep te weinig met mijn vrouw, vergat mijn planten te gieten, waste me niet elke maand. Ik tegen de 9000 anderen: een leeg toneel met een eenzaam mannetje. En kaarsvet op mijn schoenen, Leuven Wellicht. En heeft u de laatste Eco al gelezen? Ik met een lege holster en mijn paard dat houdt van dekonstruktie. Ik met een zomerhoedje. Alles wat ik schrijf is een travestie, alles is verlangen. Veto ook. Veto zijn jullie, de eeuwige jachtvelden. Ut pictura poesis.*

Geert Borgers: *De handdruk van Frère Roger na de uitreiking van de eredoktoraten (?). Voyeurisme tijdens de miss-verkiezingen. Brigitte Raskin op zoek naar sleutels na Saint-Amour. De relatieve naambekendheid van* "Foto Geert Borgers". *Een knikkebollende premier Mazowiecki tijdens de speech van rektor Dillemans. Lekker kritisch. De slapeloze zondagnacht en de houten kop maandag. Op de eerste rij tussen een rits persfotografen - korte babbel met Paul Van Den Abeele.*

Johan Reyniers: *Ik ben bij Veto gekomen omdat ik dacht dat ik dan elke week op (toen) 8000 eksemplaren triviale gedichtjes over een non in de zomerzon zou kunnen publiceren, maar ik had al vlug door dat dat niet zou pakken bij die bende wereldverbeteraars die alleen maar aan hoogst ernstige artikels centimeters wil opofferen. Puur om geen schuldgevoelens bij het brossen op te lopen ben ik dan maar over toneel en zo beginnen schrijven. Daardoor heb ik na elke redaktievergadering hoofdpijn.*

Stef Wauters: *Veto was voor mij, na een jaartje Kringraad, dé manier om mijn nachten te slijten in het bijzijn van mijn vriendjes Paul en Benoit, Pietje en Tietje. Dat viel in het begin wel mee. Kontrole tot 5 uur 's morgens, en dan nog owaveetjes over Veto. Ik vind het leuk als Paul en Benoit, Pietje en Tietje boos op me zijn, als ze dreigen me te straffen. Maar daarna ging de leut er wel vanaf. Mijn meesters verdwenen één na één. Ontslagen of niet verkozen. Nu word ik zelf maar meester.*

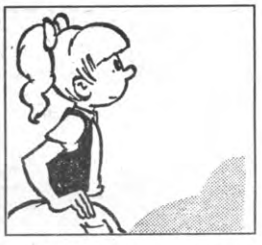

Sigrid Bousset: *Ik hou van dit blad, zijn lezers, zijn leiders. Ook van het regisseurs-en akteursvolkje dat overigens erg aardig is voor Veto-interviewers (behalve Jan Decorte natuurlijk). Ook hou ik ervan te worden uitgescholden voor blasee en kultuursnob, vooral wanneer de betreffende briefschrijver zich later schoorvoetend komt verontschuldigen. En tenslotte: ik moet toch ergens mijn karrière beginnen.*

Rob Stevens: *Ach, hoe gaat zoiets, een lichte roes, een verstrooid moment, iets als een stap te ver op een drukke straat, dat noodlottige doch ontegenhoudbare overhellen op een dertiende verdieping. En plots is het dan te laat. Onomkeerbaar vastgeklonken in het Veto-apparaat, door kleverige lianen van onmis(ken)baar talent gevat. Doka heeft zijn zondagavondbrokjes op en flost (totally up to date) nog even een emulsielaagje weg. Spuug uit die plaatjes. En volgende week mag u weer.*

DAAROM WERKEN WIJ

Filip W.M. De Keukeleere: *Onthoudt u wie zo goed was u dit jaar elke week met een hoogstaand kruiswoord te verblijden. Drie redenen hiervoor. Primo, het wegwerken van mijn frustraties. Secundo, om gevolg te geven aan mijn narcistische drang tot zelfverheerlijking – ik ben nog steeds de knapste jongeman in Leuven. Tertio, om de personen K.S., E.V., A., I., F., J., S., met hun welwillendheid, in Veto te krijgen. Voor fanmail slechts één adres: Lepelstraat 9. Er zitten buffels in de spinazie.*

Marij Preneel: *Ik schrijf bij Veto omdat ik moest van mijn mama en mijn papa. Maar ik ben niet zo blij: de Veto-redaktie bestaat uit een hoop rooje mensen met veel te lang haar, eeuwige houten klompen, en een stinkende jeans, die zo veel mogelijk gitaar spelen en kampvuur maken. Ze zijn te lui om naar de les te gaan en vullen hun tijd met het vollullen van een gazet, die zo saai is dat niemand ze leest. Volgend jaar zal ik dan ook vragen aan mijn mama en aan mijn papa of ik alstublieft mag aansluiten bij het zangkoor.*

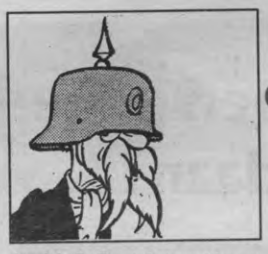

Arnulph: *Proffen, studenten en tekenaars zijn veel onbenulliger dan ze zelf denken. Bovendien lijken ze op varkens. Ik heb veel sympatie voor varkens. En vermits mijn beste vriendin toch elk weekend in de armen van een ander ligt (begrijpe wie kan) teken ik mijn zondagnacht vol, voor uw en mijn plezier en voor de goeie zaak. En voor de gratis pint. Alle tekenaars zijn trouwens meer dan welkom, 9000 eksemplaren elke week, stel je voor.*

Walter Pauli: *Ik verwijs naar W.I. Lenin,* Wat te doen? *"Een krant is niet slechts een kollektieve propagandist en een kollektieve litterator, maar ook een kollektieve organisator. (...) De onthullingen oefenden, als steeds, alleen al door het feit van het verschijnen een sterke werking uit: zij verkrijgen de betekenis van een machtige morele druk. Meer dan eens gebeurde het, dat reeds het verschijnen van een vlugschrift voldoende was voor het inwilligen van alle of een gedeelte van de eisen."*

MK: *De motivatie van deze bende 'marginalen' is moeilijk te begrijpen. Je moet goed gek zijn om* onbezoldigd *vele tientallen uren te investeren om studerend (?) Leuven op de hoogte te houden van het universitaire reilen en zeilen, en je licht te laten schijnen op belangwekkende socio-kulturele fenomenen. Misschien zijn we wel eksponenten van wat ooit 'le nouvel engagement' van het einde van een millennium zal genoemd worden. Maar da's bijkomstig: als er maandag maar ne Veto ligt.*

Tine Van Heesvelde: *Ik weet het niet. Was het omdat ik verliefd was op de hoofdredakteur? Was het omdat ik beroemde personen wou ontmoeten, zoals Paul Vandeput of Benoit Lannoo? Was het omdat ik gratis de vernissage wilde bijwonen van de tentoonstelling 'Leuven garnizoenstad', laverend tussen alle beroemdheden van de Leuvense krantenwereld? Gods wegen zijn ondoorgrondelijk. Maar nu weet ik tenminste wat streamers zijn en hoe een walgelijke lay-out toch ontzettend weerzinwekkend kan zijn.*

Tie Roefs: *Ik ben bij Veto gekomen om twee redenen. Eén om mijn radikaal-links gedachtengoed en engagement als vrijgestelde van Sociale Raad in schrijfsels als het deze door te drukken en te bestendigen. En twee, omdat ik me altijd al doodergerde aan de 'overbe-man-ning' van het blad. Ik heb er daarom vele uren gemaledijd, maar als ik het zo bekijk, geenszins tot mijn spijt. Want eindelijk kennen ze nu ook hier* "Ik ben een vrouw en daarop ben ik fier!"

Ronny Tielen: *Veto heeft naast de 'gewone' bende medewerkers ook fanaten uit de raden die wekelijks hun beste beentjes (en vaak nog veel meer) voorzetten. Sociale Raad probeert bij voorbeeld om alle studenten voldoende informatie te geven over het reilen en zeilen in de sociale sektor. Van de gevulde peper in Alma over de huurprijzen voor een kot in het Leuvense tot meer algemene zaken als een gezonde portie anti-racisme. Het kan allemaal. Als het maar kritisch geschreven is, want dat hoort er ook bij.*

Hendrik Delagrange: *Mijn aanleiding was het zoeken naar een aanleiding om foto's te kunnen nemen. Bij Veto was deze snel gevonden. Bovendien leek het mij wel leuk om niet alleen, maar met nog (toen) 8000 andere ogen door de zoeker te kijken, om fysisch te voelen hoe heet van de naald wel is. Daarenboven lag hier een open kans om ongebreideld op andermans' kosten te gaan klooien: het leek het mij daar zoon bende onnozelaars, dat ik dacht ze daar wel even in te gaan pakken. En zo geschiedde!*

Het tekstje van ***Jan Van der Linden*** *moet nog gezet worden.*

Groene Maskers: *Wij zitten in de kandidaturen of derde kan, in de licenties, de ingenieursjaren, de doktoraten of licentiaten. Wij hebben volgens jaar een tesisjaar, of studeren aan het Hobu. Wij kunnen tekenen, of schrijven, of zijn handig met schaar en lijm, of willen kiekjes schieten. Meestal kunnen we echt niks, maar willen het wel leren. Wij zijn ook wel kritisch (een beetje toch). Ja, wij komen volgend jaar meewerken. Aan dat heerlijks dat Veto heet.*

MEE AAN UW VETO

... 29 CITATEN

15 «Socialisten moeten durven inzien dat het misloopt met de realisatie van hun eigen ideeën. Dat kan gebeuren: men heeft in de middeleeuwen soms goede zaken verkondigd, waarop men vijfhonderd jaar heeft moeten wachten voor ze gerealiseerd werden. In West-Europa heeft het kommunisme zeker geen onmiddellijke toekomst, en in Oost-Europa ook niet. Je moet het echter planetair bekijken. In de Derde Wereld... weet ik het eigenlijk niet goed. Het grote probleem is dat je met een kapitalistisch totaal-systeem zit. Een land probeert een beetje aan socialisme te doen, en dan moet het toch weer water in de wijn gieten.» (Jaap Kruithof) **16** «Vrouwen die hogerop geraken moeten kontakt houden met de vrouwen aan de basis. Het is van groot belang dat we geen koninginnebijen kweken, want dan veranderen die vrouwen in hogere posities niets aan het maatschappelijk systeem. De eerste karrièrevrouwen hebben het veel moeilijker: ze hebben geen vrouwen om zich mee te identificeren, ze weten niet hoe met macht om te gaan. Denken we maar aan Thatcher.» (Rita Mulier)

17 Met het eerbetoon aan Mazowiecki wil de KU Leuven haar steun betuigen aan de demokratiseringsbewegingen die het aanschijn van Oost-Europa op een paar maanden tijd grondig veranderd hebben. En Tadeusz Mazowiecki is ongetwijfeld de juiste man om te huldigen in die kontekst omwille van zijn jarenlange onvermoeibare inzet voor de mensenrechten in Polen, en zijn uiterste bereidheid tot dialogeren. Alleen had Mazowiecki het tien jaar geleden waarschijnlijk meer nodig dan nu. Nu lijkt het erop dat de KU Leuven maar achterop de kar springt van de media, en de gebeurtenissen achterna holt. Maar alles went. (Tadeusz Mazowiecki eredoktor)

18 Een ander kenmerkend fenomeen van de Poolse kerk, en helemaal in tegenstelling tot de evolutie in het Westen, is de aantrekkingskracht die zij uitoefent op jongeren. Overdag zijn de kerken behoorlijk gevuld, konstant lopen gelovigen binnen om even te komen bidden of te offeren. Het aandeel van jongeren hierin is verbazend. Zo doet het nogal on-Belgisch aan om een resem 'Palestijnensjalen' op pre-konciliaire wijze geknield te zien bidden voor een Maria-ikoon. (De Poolse bevrijdingsteologen) **19** Er is niet voldoende mankracht om de dossiers van alle vluchtelingen die opgevangen zijn door OCMW's en onthaalcentra binnen de voorgeschreven onderzoekstermijn van zes maanden te behandelen. In het Klein Kasteeltje wachten vandaag ongeveer 560 vluchtelingen, waaronder 130 kinderen, al veel te lang op een definitieve uitspraak. En ook het voorbeeld van de familie Tel illustreert hoe langzaam de Belgische administratieve molen draait. En tot welke kapriolen ze in staat is. Vrolijke jongens, die ambtenaren. (Mag de familie Tel blijven?) **20** Kussen was en is mijn hobby. Maar Annemieke denkt dat kussen seks is, en Rozemieke denkt dat seks kussen is. En ze denken verdorie dat ik 'Mister C' ben. Jommeke. (Zoekertjes) **21** Wat dacht u bijvoorbeeld van het volgende? Als Deleeck een kringblad is, dan is Dillemans een labyrint vol lesbiennes. Of dit: Dillemans mag dan al geen lesbienne zijn, Deleeck hadden ze beter in een labyrint vol kringbladen opgesloten. Weet u trouwens wat er gebeurt wanneer Deleeck en Dillemans in een labyrint aangevallen worden door een bende woedende kringbladen, zwaaiend met lesbiennes? (Rechtsboven) **22** Als kinderen uit de lagere sociale klassen minder skoren op IQ-tests dan kinderen uit hogere sociale klassen, is dat geen statisch gegeven. Immers, naast de genetisch overgeërfde kapaciteiten, bepaalt de *sociale afkomst* blijkbaar de intelligentie. Als de bestaande sociale ongelijkheden zouden verkleinen zouden dus ook de verschillen in 'intelligentie' dezelfde evolutie moeten volgen. In het hele debat over socio-kulturele drempels weigert men de konsekwenties van deze redenering op zich te nemen. (Dossier Demokratisering)

23 «Ik haat abstrakte dingen: beweging louter om de beweging, omdat ze mooi is. Ik doe pas dingen omdat ik een innerlijke passie heb naar een persoon toe, al dan niet verbeeld. Via het spel kommuniceer je op een totaal andere manier dan in een gesloten vorm van presentatie.» (Wim Vandekeybus) **24** «Een goed gedicht is niet een gedicht, waarbij er een emotie was, en dan een gedicht, maar een gedicht waarna het lezen een emotie is. Mensen die beginnen schrijven, hebben meestal a priori een emotie van ontroering. Ze zijn geïndoktrineerd door het identifikatiemodel. Dat is meestal een slechte raadgever. Als ik ontroerd ben, schrijf ik *quatsch*» (Stefan Hertmans) **25** Kort en bondig: uw blad is saai en oninteressant. Gebeurt er dan niets interessanters dan dat in Leuven? Blijkbaar niet. Uw blad verdient een betere lay-out + schrijfstijl. Ik ga me niet bezig houden met voorbeelden te geven, als u geïnteresseerd bent in mijn kritiek, dan kunt mij ze altijd eens komen vragen, maar ik denk niet dat u komt. Blijft u dus gerust in uw stoel zitten. (Lezersbrief Wendel Van Hespen) **26** Szafran stelt dat bepaalde persoonlijkheidskenmerken bij individuen de aansluiting bij ideologieën begunstigen. Zijn studie van werken van "fascistische" auteurs zoals Céline duidt op het gevoel van inwendige verrotting en doodsangst, dat bij deze auteurs veroorzaakt wordt door hun narcistische persoonlijkheidsstoornissen. Het fascistische projekt biedt net een antwoord op die doodsangst. De kultus van de jeugd, mannelijkheid, natuur, de aantrekkingskracht van jonge gespierde lichamen, die bij sommigen niet vrij is van latente homoseksualiteit, biedt een kompensatie voor die narcistische stoornissen. (Kollokwium Ekstreem Rechts) **27** «Ik neem aan dat de studenten een tijdschrift uitbrengen dat een kritische rol vervult – een demokratisch beleid moet zijn eigen kritici financieren.» (Roger Dillemans) **28** *Hoezo?* **29** «Informatie dient niet enkel om op te slaan, je moet ze ook kunnen assimileren en daarna tot een tegen-informatie komen. Je moet er iets mee *doen*, maar dat gebeurt bijna niet.» (Denmark)

Jan Joris Lamers ten voeten uit (2)

"Kappers, wat hebben jullie met onze haren gedaan?"

"Ik wil dat de mensen luisteren naar wat er wordt gezegd, want dat is zo ongelooflijk veel fijnmaziger dan die platte oplossingen die men soms verzint, en die in de vermaakssektor thuishoren. Soms is er een teveel aan vormgeving, zo versluierend, zodat je vind dat je iets erg moois hebt gezien, maar uiteindelijk niet meer weet waar het over ging. Ik ben dan altijd erg ontevreden." Twee weken geleden deed *Maatschappij Discordia* Leuven aan met een sterke opvoering van Peter Handkes 'Das Spiel vom Fragen'. Het gesprek dat Veto met regisseur en akteur Jan Joris Lamers had, is een vurig pleidooi voor 'tekstteater', al zal hij liever zijn tong inslikken dan dat openlijk toe te geven. De spelers staan afstandelijk tegenover hun rol en tekst. Er wordt erg veel informatie gegeven, maar er zijn weinig aanwijzingen over wat het publiek daarmee aan moet vangen. "Nou," zegt Lamers, "ik kan toch niet zeggen wat je ermee moet doen."

Veto: *En waarom niet? Het traditionele toneel heeft altijd aanwijzingen gegeven over wat je met het stuk moest aanvangen.*

Lamers: «Nee, helemaal niet. Het traditionele toneel heeft nooit aangereikt. Wat is trouwens traditioneel toneel? Dat is er waarschijnlijk niet eens. Vergelijk het liever met iets bepaalds.»

Veto: *Bij Blauwe Maandag moet het publiek zich toch veel minder vragen stellen. Men maakt in dat verband het onderscheid tussen tekst- en akteursteater. Bij dat laatste brengen de akteurs een gevoel over volgens de regels, hoe het hoort. Treurig zijn bijvoorbeeld. Jullie gaan op die akteursmanieren ironisch in.*

Lamers: «Jullie vinden Blauwe Maandag traditioneel? Het is ongeveer het jongste gezelschap dat er is. Discordia is veel traditioneler, want het bestaat al zoveel langer.»

«Goed, dat heeft er niets mee te maken, maar 'traditioneel toneel' is een term die ik al lang niet meer begrijp. Waarschijnlijk doen wij wel iets anders met teksten dan wat Blauwe Maandag ermee doet, maar ik kan verder niet beoordelen hoe dat tot stand komt. Als een akteur bij ons ironisch ingaat op 'kijk eens treurig', dan is dat omdat dat in de tekst staat. Dat is niet mijn idee. Die vraag moet je dus maar aan Handke stellen.»

Veto: *Uiteindelijk beslist toch iemand wat het wordt. Jij bent de regisseur van Discordia.*

Lamers: «Dat is onbelangrijk. De initiatieven liggen in het rond. Mensen stellen dingen voor, daar doen we dan wat mee. Regisseur in de traditionele zin, dat is zoiets eenduidigs en simpels, dat bestaat bij ons niet. Gemakshalve kun je wel stellen dat ik de regisseur ben, maar eigenlijk is dat niet echt zo. Binnen ons gezelschap is het niet zo duidelijk wie wat doet. Er is niet echt een rigide taakverdeling. Wanneer dat zo veel mogelijk wisselt, gaat het met ons het best.»

Veto: *Jullie houden blijkbaar ook wel van afwisseling, verrassingen. Jullie nemen een drankje tijdens de voorstelling. Er wordt gereageerd op voorbijgangers. Is improvisatie belangrijk?*

Lamers: «Wij improviseren nooit. Wij reageren alleen maar. Een toneelspeler moet zich altijd bewust zijn van de situatie ten opzichte van zijn publiek. De omgeving is ongehoord belangrijk, hij mag niet geïsoleerd staan. Dus waarom zou je niet kijken naar iemand die langskomt?»

«Je drinkt ook altijd tijdens een voorstelling, gewoon omdat je dorst krijgt. We zijn er ooit eens mee opgehouden om het te verbergen. In het begin van de voorstellingen hadden we kratjes, en toen vond ik bij de vuilnisbak een oud tafeltje dat vies genoeg was om op het toneel te staan. En de flesjes kwamen op de tafel terecht.»

Veto: *Willen jullie er mee provoceren? Wij hebben namelijk ook dorst als een stuk drie uur duurt.*

Lamers: «Nou, er is geen enkele reden om dat *niet* te nemen. Het tafeltje stond hier in het Stuc wel een beetje op een onhandige plek, maar in andere zalen, waar het makkelijker is, zet ik er met krijt altijd *'delikatessen'* boven.»

Veto: *Maar niemand gebruikt wat.*

Lamers: «Nee, dat is waar. Dat heeft een beetje te maken met die tribunes, waar je moeilijk af kunt komen. Maar ik zou het helemaal niet erg vinden als de mensen het zouden doen.»

Veto: *En als ramen en deuren openstaan, dan is dat zeker voor de warmte?*

Lamers: «Ja, precies. Bovendien is de zaal van het Stuc akoestisch gezien erg goed. Dan kun je rustig alles laten openstaan. Daarom vinden wij het altijd erg prettig om hier te spelen.»

«Binnen de toneelwereld is dat een *heiter* onderwerp. Men denkt altijd dat ramen dichtgestopt moeten zijn. Terwijl ik altijd heb gevonden dat het niet uitmaakt waar je speelt. Een zaal zou ook helemaal van glas kunnen zijn. Vroege achttiendeëeuwse teaters zijn open langs alle kanten. Het publiek zit voor en omheen de spelers. De vloer is open. Het is hoog. Dat is de ideale vorm, maar die bestaat nog nauwelijks. Kijk naar het Muntgebouw in Brussel. Je ziet daar overal van die dichtgemetselde poorten. Vroeger waren ze open, en kon je het toneel oplopen via een trap van buiten. Men deed toen ook veel meer met daglicht: er werden ramen opengezet. Het klinkt absurd, maar als men in de Munt één stap verder had gezet, was dat het allermodernste teater van de wereld geweest.»

Veto: *In de middeleeuwen was het teater nog meer open: men speelde op de markt.*

Lamers: «Je kunt nog verder teruggaan. In het oude Griekenland had je de beroemde *performer* Tesbis, die altijd met de zee als achtergrond speelde. In die dorpen hadden ze naar de kust toe een plein gemaakt op een verhoging. Dat verhoog was het speelvlak, en het publiek keek naar de zee, de ondergaande of opgaande zon. Daar had je echt niks méér nodig. Wij zijn opgevoed in de periode van de kulturele centra, met dat supermarktgevoel.»

Veto: *In het stuk van Handke zitten nogal wat citaten uit de wereldliteratuur. Critici hebben een sport gemaakt van het opsporen ervan. Erger je je daar niet aan?*

Lamers: «Ik denk bij mezelf: laten we vooral doorgaan met het geven van citaten, tot ze niet meer gaan zoeken. Als Handke had gewild dat wij ze allemaal herkenden, dan had hij in de kolofon wel gezegd waar hij het vandaan haalde, zoals de oude Romeinen dat deden.»

«Bij het spelen ontdekken wij elke dag nog nieuwe citaten: 'Verrek, ik denk dat het die is'. Maar het is niet gemakkelijk, want in het stuk zit nogal wat Beckett, en heel veel teksten van Beckett lijken sprekend op Romeinse en Griekse teksten. Hij gebruikte die citaten niet om zijn eruditie te bewijzen, maar om te illustreren dat bepaalde dingen binnen een sociale kontekst op een of andere manier altijd terugkomen. Als je kijkt naar de ikonografie van de middeleeuwen, en naar kommerciële reklames, dan zie je dat het beeld van de moeder-vrouw, de madonna, nauwelijks veranderd is. Om een produkt te verkopen blijf je dezelfde elementaire gegevens gebruiken. Kijk maar naar het sukses van de paus: hij doet het met de madonna-ikonografie. Daar heeft hij groot gelijk in, hoewel ik zijn bedoelingen heel erg wantrouw. Maar waarom zou je hem er meer op aanvallen dan je *Sony* er op aanvalt? Jij laat je die rotzooi ook verkopen met zulke argumenten.»

LAMERS – *Heb je al gehoord van Jan Joris, Jan Joris...*

Veto: *Men onderneemt wel eens pogingen om Shakespeare zogenaamd 'autentiek' op te voeren, helemaal zoals men het toen moet gedaan hebben. Dat is niet meteen jullie manier van werken.*

Lamers: «Omdat dat niet gaat. Men weet niet hoe Shakespeare werd opgevoerd. Er is nog nooit iemand geweest, die bij z'n hoofd was, én zei: dit is de oorspronkelijke Shakespeare. Je kunt hoogstens de ruimte nabouwen waarin het *misschien* werd gespeeld. De manier van spelen kennen wij niet. De samenstelling van het publiek van toen kun je ook al niet meer hebben. Er zijn gewoon te weinig aanwijzingen om het ook maar te proberen.»

«Het zou natuurlijk wel leuk zijn om de samenleving van toen te simuleren, en dan naar aanleiding van die *fiktie* het stuk te gaan doen. Maar je moet dan niet gaan zeggen dat je het oorspronkelijk hebt gebracht. Je kunt de tijd niet terugzetten. Zelfs als je het helemaal imiteert, lukt het niet. In elke interpretatie zie je je eigen tijd weerspiegeld.»

«De Italianen zijn nogal goed in het restaureren van hun oude gebouwen. Je hebt daar twee grote stromingen: de ene neemt het gebouw zoals het is, en probeert het te herstellen zodat het niet instort, en maakt het daarmee bruikbaar voor een moderne vorm van leven. De tweede stroming restaureert het *terug*. Gelukkig is die eerste stroming in de meerderheid, want de tweede is zo vreselijk vervelend. Waarschijnlijk worden die gebouwen wel autentieker, men gaat daar heel ver in door met natuurlijke grondstoffen de kleuren terug te vinden die het moet gehad hebben, maar het is toch niet goed. Het zal wel interessant zijn, maar de andere aanpak is veel opwindender. De ene muur laat je zo, met de andere doe je dat. Het gaat niet om het feit dat je het helemaal in beton giet, hoewel ik niets heb tegen het gebruik van beton, het gaat er om dat je door een oud gebouw loopt dat toch een moderne funktie heeft.»

Veto: *Ben je dan tegen de restauratie van bijvoorbeeld de Sixtijnse kapel, die men wil krijgen zoals ze was voor de schilderijen van Michelangelo 'verzedelijkt' werden?*

Lamers: «Ah nee, dat ben ik erg voor. Het is heel sensationeel om die dingen schoon te maken, want het is van Michelangelo. Indertijd werd zijn werk om verkeerde redenen overschilderd, uit preutsheid, en dat heeft mij altijd geërgerd. Dat heb ik nog altijd als ik door het Vatikaan loop en al die vijgebladeren over alles heen zie zitten. De meeste piemels zijn er afgehakt, de meeste vagina's zijn gladgemaakt. Ik moet dan denken aan die uitspraak van Handke over de kuiven: 'Kappers, wat hebben jullie met onze haren gedaan, onze laatste indianentooi?'. Haren moeten blijkbaar gestileerd worden, in bedwang gehouden. Dat vind ik een groot probleem.»

Veto: *In Discordia-voorstellingen, bijvoorbeeld in 'Das Spiel vom Fragen' valt nogal eens een naakte man te bekijken. Is dat een reaktie tegen preutsheid?*

Lamers: «Dat staat zo in het stuk, ik kan het ook niet helpen. Hij springt naakt in de rivier, gaat zwemmen.»

Veto: *Je had dat toch gewoon kunnen voorlezen, net als de andere regieaanwijzingen in het stuk.*

Lamers: «Ja, we hebben het er wel es over gehad. Eigenlijk maakt het mij niet uit. Als hij zich een avond *niet* zou uitkleden, zou ik dat ook leuk vinden. Het is niet essentieel, maar hij vindt het blijkbaar erg fijn. Hij heeft een mooi lijf, hij staat daar goed. Soms gaat hij te ver, als hij gaat staan charmeren bij die dames aan de overkant. Dat vind ik dan niks, maar dat zal wel jaloezie zijn.»

Sigrid Bousset
Johan Reyniers

EINDDAG – *Nu het Stuc een spaarvarken kado krijgt van minister Dewael, is de geldhonger er pas goed begonnen. Hun einddag bracht alvast honderdduizend frank op.* (Foto Rob Stevens)

Als je met je tesis in tijdnood dreigt te raken, moet je eens aan Alfaset denken. We verzorgen het fotografisch zetwerk van je tesisvoorpagina en kunnen je tesis ook op laserprinter uitprinten. En dat (haast) altijd binnen de 24 uur.

(advertentie)

ALFASET

's Meiersstraat 5 3000 Leuven
eerste verdieping
Tel. 016/22.04.66

In het licht van de letter

De onleesbaarheid van de wereld

De dekonstruktionisten gaan niet zoeken naar de ultieme betekenis, maar maken aantekeningen in de marge. Zo dienen ook de essays in het door de professoren Herman Servotte en Ludo Verbeeck in- en uitgeleide boek *In het licht van de letter* beschouwd te worden. De jonge literatuurwetenschappers Dirk De Schutter, Jan Roelans, Bart Philipsen, Ortwin de Graef, Henri Bloemen en Hedwig Schwall maakten aantekeningen bij literaire teksten. Naar aanleiding van het kollokwium *Die Aufgabe des Lesers* ging Veto met vier van hen aan tafel zitten.

Veto: *De visie van de dekonstruktie, dat de wereld uit teksten bestaat, doet nogal materialistisch aan. In die kontekst lijkt geen plaats meer voor mystiek of het spreken over God.*

Philipsen: «Mystiek taalgebruik is vaak, om niet te zeggen bijna altijd, heel konkreet en materieel, omdat het afstand doet van het subjekt en van zijn eigenheid. Het richt zich op konkrete gegevens. Daarom zegt men ook vaak dat mystieke literatuur heel zinnelijk is.»

De Schutter: «Alle grote mystici maken verschillende fazes door. In eerste instantie streeft men naar een ontmoeting met God, in een tweede faze blijft die ontmoeting met God uit, wat men noemt 'de donkere nacht waar men doorheen moet', en de laatste faze waarin men begrijpt dat die nacht een *condition humaine* is, iets dat men moet leren te aanvaarden. Grote mystici als Eckhart, Ruusbroec en ook Hölderlin schrijven vanuit de ervaring dat God zich afgekeerd heeft van de wereld, en dat het de taak is van de mens om zich radikaal tot de wereld te wenden, de zogenaamde 'Nüchternheit' bij Hölderlin. Bij Sint-Jan van het Kruis krijg je dan een naastenliefde die zo angstaanjagend zelfopofferend is, dat hij er het leven bij inschiet. Ook bij Teresa van Lisieux is dat het geval: bij haar is er een grote zorg voor de materialiteit, de Heideggeriaanse 'kleine Dinge'. Dekonstruktie en vooral Derrida spreekt vanuit een door Hölderlin, Nietzsche en Heidegger gekleurde visie van 'de dood van God'. God is altijd al dood geweest voor hen. Bovendien zal dekonstruktie het narratieve van het spreken over God proberen te onderzoeken.

de Graef: «Je kan inderdaad vertrekken vanuit een scepticisme dat radikaal alles als tekst ziet, maar dan ben je even dogmatisch bezig. Ik kan wel zeggen: "God bestaat niet", maar ik kan dekonstruktie niet in mijn vaandel dragen als bewijs van het niet bestaan van God.»

De Schutter: «Zeggen dat God een verhaal is, betekent niet noodzakelijk een reduktie van de uitspraak "God bestaat". Is er dan iets dat ons meer van binnenuit oriënteert dan verhalen of woorden? Het gaat hier om de houding die je ook terugvindt op het einde van Eco's Naam van de Roos: *nomina nuda tenemus*. Er blijven alleen naakte namen over. Dekonstruktie doet er alles voor om die namen in hun naaktheid te laten resoneren.»

Veto: *Weigert dekonstruktie niet om over bepaalde historische gebeurtenissen te spreken omdat alles als tekst wordt beschouwd?*

Roelans: «Bij Celan is de vraag naar het 'buiten' van de tekst zeer belangrijk, omdat het probleem van Auschwitz zo latent aanwezig is in zijn poëzie. De poëzie van Celan gaat over ervaringen die wij als lezers van teksten niet meer kunnen achterhalen.»

«Derrida laat zien dat de vraag van het 'buiten' hem wel degelijk interesseert. Zo leest hij in de teksten van Celan en Mallarmé een vorm van mimesis, hoewel je hier de indruk hebt dat er geen 'buiten' meer is, omdat de woorden elkaar zo sterk spiegelen. Je zou de gedichten van Celan kunnen lezen als een poging om het verlies te verwerken, maar bij Celan zit er eerder een verzet tegen de Trauerarbeit in. Celan wil immers niet vergeten wat tegelijk ook niet herinnerd kan worden. De bedoeling van de dekonstrivistische lektuur is niet om de datum die naar een 'buiten' verwijst te duiden, want dan vervallen we in een biografische benadering. De schrijver heeft de datum trouwens niet altijd in de hand.»

Veto: *Dekonstuktie wordt vaak beschouwd als het lezen van een diskontinuïteit, een metaphora discontinua zoals Adorno en Benjamin dat noemen. Hoe moeten we deze diskontinuïteit begrijpen?*

Philipsen: «De kontinuïteit is het verhaal van de metafysika. Ook God wordt gezien als een verhaal met een begin en einde. Dekonstruktie legt daarentegen de nadruk op een fundamentele onleesbaarheid van de wereld die zich niet restloos laat herschrijven tot een teleologisch verhaal zoals het verhaal van God.»

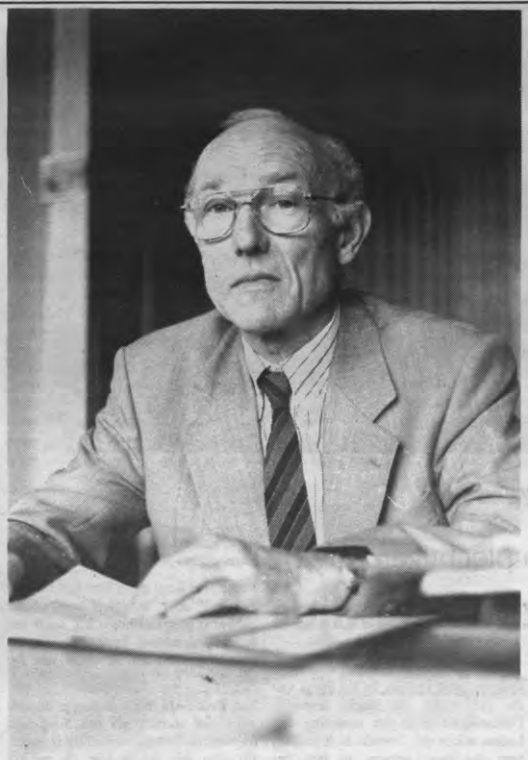

VERBEECK – *De man die in het interieur een spoor naliet (dat u niet ziet).* (Foto Hendrik Delagrange)

Veto: *Dekonstruktie gaat dan precies op zoek naar de lege plekken, naar de opposities in een tekst, zoals Paul de Man dat vaak doet.*

de Graef: «Er zijn altijd opposities in een tekst, want het schrijven van een verhaal bestaat precies in het uitwerken van opposities. Bij de Man gaat het om opposities die onherleidbaar ingeschreven zijn in teksten. Paul de Man heeft altijd de neiging om de tekst krediet te geven voor het in het spel brengen van opposities, ook wanneer de auteur van de tekst er zich zogenaamd niet van bewust is. Daarbij gaat het om het konceptuele en het kognitieve dat botst met het retorische en het performatieve. Omdat die krachten niet tot een eenheid te herleiden zijn, brengt dit een zekere onleesbaarheid met zich mee. De onleesbaarheid zelf kan ook niet als een leesbaarheid gerekupereerd worden. Toch zal de Man proberen om de tekst een zekere autoriteit tegenover deze kontradiktie te geven, omdat het enkel door een dergelijke ingreep mogelijk blijft verder te gaan in die kontradikties.»

Philipsen: «De onleesbaarheid is geen 'oerstaat' van de wereld, want onleesbaarheid is ook datgene dat moet gelezen worden, wat door onophoudelijke lektuurarbeid voortdurend weer aan het licht komt. De onleesbaarheid verbergt en onthult zich precies *achter* de leesarbeid.»

Veto: *Dekonstruktie lijkt een finale betekenis af te wijzen, maar is de a priori die daardoor ontstaat niet een finale betekenis?*

de Graef: «Je kan twee houdingen aannemen: je kan finale betekenis radikaal afwijzen of je kan toegeven dat je belang hecht aan betekenis. Je kan de pose aannemen dat je flirt met de betekenis, maar als je respektvol tegenover een tekst staat, moet je toegeven dat een tekst altijd om betekenis vraagt.»

Philipsen: «In die zin onderscheidt dekonstruktie zich ook sterk van andere strategieën, omdat zij beseft dat betekenis niet zomaar – zoals dat gebeurt in het strukturalisme – even tussen haakjes kan geplaatst worden. Dekonstruktie heeft een dramatische struktuur, omdat zij beseft dat er geen finale betekenis is, en toch steeds betekenis probeert te vinden. Dekonstruktie is altijd patetisch omdat ze de stellingen die zij formuleert bij nader inzien steeds weer moet ondergraven.»

de Graef: «Je kan voortdurend je eigen stellingen blijven relativeren, maar dat is, zoals Maurice Blanchot het zei, je op een nogal gierige manier willen onttrekken aan de lezing van de anderen. Je moet de kwetsbaarheid aanvaarden, en je moet de diskussie durven aangaan.»

Veto: *Derrida heeft het in verband daarmee over 'het motief van de signatuur'. Wat betekent dat?*

De Schutter: «Derrida bedoelt daarmee dat je enerzijds de betekenisgeving als de jouwe opeist, en dat je anderzijds die interpretatie de wereld instuurt als een brief die door jou gesigneerd is.»

Philipsen: «Ook de dekonstruktivist moet zijn lezing voorleggen, ook al stelt hij de mogelijkheid van een ultieme lektuur en zelfs de mogelijkheid van het voortdurend beter lezen van een tekst in vraag.»

Veto: *Dat is het verwijt van Habermas aan de dekonstruktie: zij trekt de uiteindelijke interpretatie in twijfel, maar uiteindelijk worden haar teksten toch maar gelezen.*

de Graef: «Habermas toont hier aan dat hij dekonstruktie niet ernstig neemt. Zijn kritiek op Derrida is niet meer dan een summiere kritiek op een aantal van zijn volgelingen.»

Philipsen: «Dat heeft ook te maken met de misvatting dat dekonstruktie zelf een teorie zou zijn die zich inschrijft in een geschiedenis van teorieën. Dekonstruktie zit echter steeds op de grens van het teoretische en het praktische. Het is een praksis met een dramatisch karakter.»

Veto: *Dekonstruktie heeft ook veel aandacht voor de poly-interpretabiliteit van teksten.*

Roelans: «Je zou dit kunnen zien vanuit de Joodse manier van schrijven. In het Hebreeuws worden alleen medeklinkers geschreven, de klinkers moet je dan zelf invullen. Dat brengt met zich mee dat bepaalde woorden op verschillende manieren kunnen geïnterpreteerd worden. Die meerduidigheid is sterk verdrongen in de Westerse traditie die met Plato en Aristoteles begint. Bij Plato moet er altijd een keuze gemaakt worden. Dekonstruktie heeft oog voor de openheid van de tekst.»

Veto: *Heeft dekonstruktie ook niet veel te maken met common sense?*

De Schutter: «Hier wil ik radikaal tegen reageren. Dekonstruktie is geboren uit een uiterst kritische houding. We mogen niet vergeten dat de voorvaderen van Derrida's dekonstruktie Nietzsche en Heideggers 'Überwindung der Metaphysik' zijn, waarbij een lezing doorgevoerd wordt van de manier waarop de metafysische systemen gesedimenteerd zijn in het dagelijkse taalgebruik. We zijn in ons spreken veel grotere Platonisten en Aristotelianen dan we beseffen. De common sense is op een bepaalde manier niets anders dan de neerslag van een bepaalde metafysische traditie. Als dekonstruktie geen lektuur doorvoert van de metafysische systemen, voert ze een lektuur door van de common sense die er een neerslag van is. Of je nu Heidegger neemt, Derrida of de Frankfurter Schule met hun kritische teorie, zij staan allemaal kritisch tegenover common sense.»

de Graef: «Ik zou dat wat willen nuanceren. Je kan common sense ook beschouwen als een gezonde achtergrond. In veel romantische poëzie heb je de natuur die spreekt tot de mens. Vanuit de common sense zal men dat loochenen. Vogels spreken immers niet. Dekonstruktie kan dan onderzoeken hoe die metafoor funktioneert.»

Veto: *De etische dimensie van dekonstruktie lijkt zich vooral ontwikkeld te hebben na de polemiek die ontstond rond Paul de Mans publikaties in Le Soir tijdens de Tweede Wereldoorlog, omdat men de Man op zijn minst* kulturele *kollaboratie verweet.*

de Graef: «Tot op het ogenblik van de polemiek rond de Man had de Amerikaanse dekonstruktie zich inderdaad relatief weinig met de etische dimensie van dekonstruktie bezig gehouden. De hele rel rond de oorlogsjoernalistiek van de Man heeft dan als katalysator gefungeerd.»

De Schutter: «Het wijst ook op een blindheid van de kritici ten opzichte van dekonstruktie. Zo gelooft men ook nog steeds dat de filosofie van Heidegger op geen enkele manier kan gekombineerd worden met de etiek. De late Heidegger is voor mij een meditatie over wat etiek zou kunnen zijn. De teksten die de Man tijdens de Tweede Wereldoorlog schreef, zijn ook een prima voorbeeld van het probleem van de referentialiteit van een tekst in de krant. Het gaat hier om de bedrieglijkheid van de referentie.»

Paul Demets

DIRK VAN BASTELAERE – *De man die dekonstruktiveert.*

DE LEZER

Op 7 en 8 juni wordt in het Erasmushuis een kollokwium over de etiek van het lezen gehouden, als een blijk van waardering voor het werk dat de afscheid nemende professor Ludo Verbeeck vanaf 1962 op de afdeling Duitse Literatuur heeft verricht. De diskussie wordt vooral gevoerd rond het probleem van de referentialiteit (het 'refereren' naar de 'realiteit') van literaire teksten. Het kollokwium belooft daar geen antwoord op te geven, maar wel interessante vragen op te roepen. Er komen overigens nogal wat grote namen een lezing houden. Ludo Verbeeck opent het feest op donderdagmorgen 7 juni om 9.30u. met een inleiding op het tema van het kollokwium en een lezing van 'Die Strafkolonie'van Kafka. Verder zijn er ook lezingen van onder andere de Apollo van de literatuurwetenschap Anselm Haverkamp, over het mooie boekje dat Roland Barthes over een foto van zijn moeder schreef, van Rainer Nägele en Samuel Weber. (PDM)

Diederik Van Coillie wil voor de produktie
Mort pour la poitrine
zijn danstheatergroep uitbreiden met een aantal

DANSERS/AKTEURS M/V

– geen specifieke danservaring vereist
– vrij zijn:
repetitieperioden 1–15 juli
1–15 augustus
weekends september
voorstellingsavonden vanaf oktober

Audities op zaterdag 2 juni om 14.00 u
In zaal van het Stuc, Vlamingenstraat 83, Leuven. Inschrijven op 016/46.20.15.

(advertentie)

FOUCAULT - *De man die het altijd zag zitten.*

De filosofie van een plechtige prof (2)

Foucault & z'n vriendjes

Twee weken geleden lieten wij prof. Patrick Vandermeersch uitgebreid aan het woord over de Franse filosoof Michel Foucault, de anarchist die toch een voorname prof kon zijn, de filosoof die aan Aids overleed. Vandaag breien wij aan ons verhaal een staartje, en halen de ton spek boven waarmee Foucault gewoonlijk wordt bekogeld. Enige nuances bij (al te?) krachtige uitspraken van Foucault en zijn tijdgenoten leveren Samuel IJsseling, filosoof, en William Van Belle, die in zijn 'jongere jaren' wel eens met de teorieën van Foucault te maken kreeg.

Van Belle: «Met Foucault heb ik mij toen niet zo fel bezig gehouden. Hij heeft wel invloeden op de linguïstiek en zo gehad, maar die heb ik dan meer via anderen leren kennen. In het Parijs van die tijd waren die ideeën levendig. Foucault zat er in het seminarie van Lacan, samen met Derrida. Is de invloed naar die twee gegaan, of was het omgekeerd? Dat is niet zomaar uit te maken. Ze zijn natuurlijk wel beïnvloed door het Franse strukturalisme, dat vanuit de antropologie en de linguïstiek is voortgekomen. Het strukturalisme werkte puur synchroon, terwijl zij precies diachroon te werk gingen.»

Veto: *Op Foucaults diachronisch onderzoek hebben een aantal historici wel wat aan te merken. Hij zou selektief te werk gaan en de feiten naar zijn hand zetten.*

IJsseling: «Dat zijn van die uitspraken die altijd waar zijn en tegelijk onwaar. In de filosofie wordt nooit iets helemaal nieuws gezegd. Maar Foucault heeft toch wel een ander geluid laten horen. Zijn analyses van hoe het medische diskoers funktioneert, hoe de macht daarin werkzaam is, hebben een heel diepe indruk op mij gemaakt. In enige mate sluit dat aan bij Nietzsche, ook wel bij Heidegger, maar bij die laatste blijft het op een abstrakt nivo, terwijl Foucault het naar maatschappelijke verhoudingen heeft gesteld. De mens als subjekt is eerder een effekt van het discours, dan dat hij er de drager van zou zijn.»

William Van Belle, vandaag docent tekst- en stilistische grammatika in L&W, voltooide in 1978 zijn dissertatie *Taal, kode, subjekt*. Geheel in de geest van die tijd wordt veelvuldig verwezen naar denkers als Althusser, Goux en Foucault. In zijn voorwoord schrijft Van Belle dat hij aanvankelijk vooral met de teorieën van de Amerikaanse linguïst Noam Chomsky bezig was, maar dat hij door de lektuur van bovengenoemden in kontakt kwam "met een manier van denken en van een opvatting over de taal en over het subjekt die volledig tegengesteld was met wat we in de linguïstische en taalfilosofische teorieën die we bestudeerden, vonden".

Van Belle: «Het verschil is dat iemand als Chomsky, en ook bijvoorbeeld Searle, met een niet-geanalyseerde notie van subjekt werken. Wat zij ontdekken in de taal, projekteren zij in het subjekt. Zij gaan niet na waar dat subjekt nu eigenlijk vandaan komt. Het gevolg daarvan is dat je nogal gemakkelijk zogenaamde 'aangeboren ideeën' kunt ontdekken. De Franse linguïstiek daarentegen was fel beïnvloed door het toenmalige freudo-marxisme: die zagen het nu als het resultaat van een proces. De taal is dan ook zo'n proces, dat door allerlei elementen bepaald wordt. Het is dus geen monolitisch iets dat zichzelf heeft uitgevonden, maar dat onderworpen is en zich konstant aanpast aan de heersende kultuur en subkulturen. Dat is een idee dat je bij Chomsky helemaal niet terugvindt. Hij zag de linguïstiek zich bij voorkeur bezighouden met een geïdealiseerde spreker, in een homogene taalgemeenschap. Als je dat in Frankrijk tegen iemand zei, dan werd je gewoon uitgelachen.»

Veto: *Men heeft nogal eens last met wat Foucault daar tegenover stelde: het subjekt is geen autonoom iets, maar een bundel fragmenten. In 'Les mots et les choses' poneert hij de dood van het subjekt.*

Van Belle: «Ja, maar je mag je nu ook weer niet zomaar als een hoop van fragmenten beschouwen. Dat is waanzin. Het feit dat je hier zit en iets opschrijft, wil zeggen dat er ook een instantie is die dat bij elkaar houdt. Ik zeg niet, in tegenstelling tot sommige anderen, dat de psychotikus tot een hoger type van menszijn behoort. Het gaat hier om een *analytisch* standpunt. Stel je bijvoorbeeld de vraag: hoe praten mensen? Dan kun je niet werken met een zelfgenoegzaam subjekt dat zich bewust is van alles wat hij zegt, want dat is niet zo.»

IJsseling: «Ik vind dat persoonlijk niet de gelukkigste tekst van Foucault, omdat hij zich gemakkelijk tot misbruik leent. Laat ik het zo zeggen: de moderne filosofie, vanaf Descartes, stelt het subjekt centraal als bron van spreken, van wetenschap, dat zichzelf beheerst. Foucault onderzoekt de ontstaansgeschiedenis van dat subjekt, en wijst aan hoe de mens tot een subjekt *geworden* is, een toevallige formatie, en dat dat dus geen absolute noodzakelijkheid is. De mens is voor zichzelf geen totale inzichtelijkheid, heeft zichzelf niet helemaal onder kontrole, en leidt een gefragmenteerd bestaan.»

Veto: *Men komt dan tot de konklusie dat er geen vrije wil meer is.*

Van Belle: «Misschien is de definitie van vrije wilsakt verkeerd. Als je dat vanuit een romantisch gezichtspunt definieert, heb je het over een soort van zelfverwerkelijking. Vanuit een freudiaanse visie is er ook nog zoiets als een vrije wil, maar dat wil niet zeggen dat een mens niet verantwoordelijk is voor wat hij doet.»

Johan Reyniers

MOEITE

Aula, denkt u misschien, is een uitstekende uitgeverij die over alles en nog wat handige overzichten op de markt brengt, geschreven door mensen die er wat van weten. Met de vertaling van J.G. Merquiors boek over Foucault hebben ze daar toch een beetje een slag in het water geslagen.

Merquior is een Brit, en geheel in de Britse traditie heeft hij een afkeer van alles wat ook maar in de buurt van het strukturalisme komt. Hij doet dan ook zijn uiterste best om van Foucault een strukturalist te maken, hoewel iedereen weet dat hij er geen was, ondanks de invloed die het op hem uitoefende.

Het overzicht dat Merquior van Foucaults werk aanbiedt, is op zijn minst keurig te noemen. Hij overloopt, bespreekt en bekritiseert in kronologische volgorde diens werk. Met die kritiek wil het helaas wel eens mis gaan. Merquior zoekt net zo lang tot hij stoot op iets dat hem niet aanstaat. In een laatste hoofdstuk wordt de denker helemaal onderuit gehaald, vooral omdat de vergelijking met Nietzsche, het hele boek door aanwezig, ongunstig uitvalt: "Nietzsche was een zenuwachtige, maar levensblije denker. Foucault niet".

Een hoogst onaangename inleiding tot Foucault. Zonde dat iemand zoveel moeite besteedt aan het proberen kraken van een filosoof die nadrukkelijk in het moderne denken aanwezig is. (JR)

J.G. Merquior, De filosofie van Michel Foucault, Aula.

Double Honeymoon in Heaven

't Is niet van mij, 't Is van Willie

William Shakespeare, het grootste 'literaire genie' uit de geschiedenis. Als je van zijn werk houdt, stel je hem misschien voor als een bijzonder interessant en beminnelijk man. Het spijtige is echter dat er rond zijn persoon een kultus gegroeid is: men maakt van Shakespeare vlug een begrip, een instituut, een monster. In het Stuc stond vorige week een try-out van een 'alternatieve' bewerking van Shakespeare's *Midzomernachtsdroom* op het programma. Twee aktrices zetten een fris, komisch stuk op de scène. Shakespeare werd even van zijn niet-zelfgekozen voetstuk gehaald.

Dat er vrouwen aan te pas moesten komen om dat te doen is niet zo verwonderlijk. Shakespeare maakte teater in een tijd die niet erg vrouwgezind was. Aan het hoofd van Engeland stond, net als nu, een ijzeren dame, maar buiten koningin Elisabeth hadden vrouwen toen weinig te betekenen. Als Shakespeare al iets vriendelijk over vrouwen had willen zeggen, moest hij dat in de gebruikelijke bedekte termen doen.

Shakespeare's dood veranderde niet veel. Hele biblioteken werden gevuld met - soms vergezochte - interpretaties van zijn werk, zijn uitspraken werden niet zelden ideologisch misbruikt en tijdens het lobbieën maakte men dankbaar gebruik van een gepast citaat van 'de meester'. De hele kultusvorming, die aan Shakespeare bovenmenselijke proporties gaf, was een mannenzaak, vrouwen praatten er niet in mee. Wie Shakespeare werkelijk moet geweest zijn, werd minder en minder duidelijk. Tegenwoordig geloven sommigen zelfs dat de man die op het bekende tekeningetje staat niet echt de schrijver van Romeo en Julia was.

Dorst

Nochtans deed Shakespeare tijdens zijn leven weinig anders dan zich bezinnen over het filterdunne onderscheid tussen schijn en werkelijkheid. Hij ontleende daaraan echter wel een indrukwekkend inzicht over de *rol* die de mens speelt tussen hemel en aarde. De tragiek van de te grote ambitie die de wereld in een schijn dompelt, de ironie van het doorbreken van de illusie en de intriges tussen mensen die elkaar bedotten, zijn maar een paar van de elementen die zijn werk tijdloos maken, en die teatermakers zullen blijven aanzetten om het te spelen.

Andrea Bardos-Feltoronyi en Alexandra Spetschinskaya-Cohen, die vorige week in het Stuc en stukje uit de myte beten, kozen Shakespeare's 'Midsummernight's Dream' waarschijnlijk omwille van de tovenarij en de verliefdheid en om de magische sfeer. Het stuk vertelt in een gekompliceerde intrige over de liefdesperikelen van een aantal jongeren die op trouwen staan. Hun keuze wordt bemoeilijkt door toornige vaders en door de elfenkoning Oberon, die zijn knecht Puck opdraagt iemand met een magisch sap te bewerken. Wie het drankje op de ogen krijgt, wordt bij het ontwaken verliefd op het eerste wat er te zien valt. Stof genoeg voor bijzonder leuke situaties dus.

Double Honeymoon in Heaven is een korte voorstelling. In nauwelijks een half uurtje vertelt Alexandra (Puck) wat er allemaal met de verschillende personages gebeurt. Daarvoor gebruikt ze de tekst, zodat alle twijfels over de interpretatie van wat ze doen wegvallen: het boek ligt op het podium; wat in het stuk gebeurt, is spelen *rond* de tekst. 'Puck' maakt grapjes over het gebrekkige Nederlands, over het onwaarschijnlijke van de plot, en vooral over het publiek. Alexandra komt als Puck bijzonder sympatiek over, veel meer dan Andrea, die als Helena zowat haar tegenpool speelt. Puck heeft dadelijk de lachers op de hand. Als het tot een spel met het publiek komt, ontstaat er zelfs wat hilariteit in de zaal.

Water

Wanneer Puck opmerkt dat hij nergens het beschreven bos ziet, moet het publiek die rol spelen. Iedereen volgt gewillig zijn wens in om de takjes die naast de stoeltjes liggen op te nemen en ermee te gaan staan zwaaien. Groene spots op het publiek maken de illusie voor Puck kompleet. Het publiek wordt bij de voorstelling betrokken, het verhaaltje doet er niet veel meer toe. Als iemand lacht om wat Puck leest, zegt 'hij': "'t is niet van mij, 't'is van Willie". Dat er eens kan gelachen worden met Shakespeare zelf is bijzonder. En het is een grote verdienste van twee zelfbewuste aktrices.

In hun zangnummers bewijzen ze daarenboven dat ze meer aankunnen dan een publiek aan het lachen brengen. Ze zorgen voor sfeer in de zaal, en dat maak je niet bij elke voorstelling in het Stuc mee. *Double Honeymoon in Heaven* is een Stuc-produktie die volgend jaar hopelijk hernomen wordt. 'Kunstencentra' als het Stuc moeten immers aan jong talent een kans bieden.

Koen Hendrickx

ACHTERLAND - *Neen, geen prijs als u de lief lachende man op deze foto herkent: Ariejan Korteweg, hoofdredakteur van het Nederlandse dansblad* Notes, *was op Klapstuk 89 interviewer in de reeks gesprekken met koreografen 'Ariejan sprak met...'. Soms was het boeiend, soms was het vervelend, soms was het alleen maar intellektueel gewauwel.*
De interviews nu zijn bewerkt voor publikatie en zullen in juni verschijnen in een boekje dat Het Achterland *zal heten. Het wordt uitgegeven door de vzw Theaterpublikaties, en het zal zeker niet duur zijn. Er zullen ook foto's in staan. Een leuke Klapstuk-herinnering, denken wij zo.*
Het boekje zal onder andere op het onthaal van het Stuc verkrijgbaar zijn,
☎ 23.67.73 of 22.95.50.

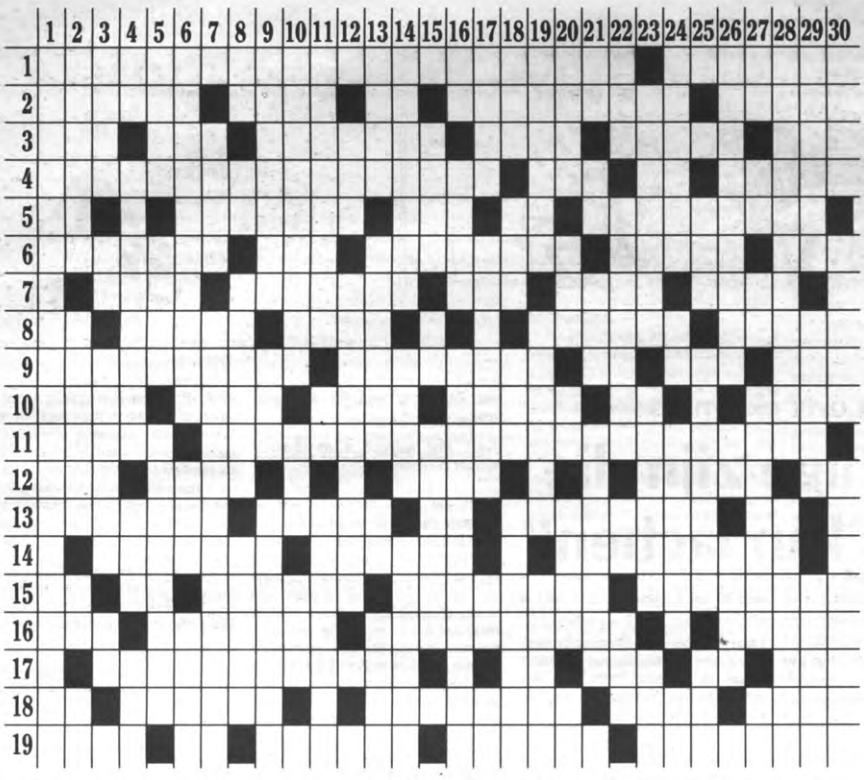

Horizontaal – 1. Toestel waarmee men levende cellen kan waarnemen zonder chemische kleuring – Stelt zich iets ten doel 2. Doodsstrijd – Roemt – Meisjesnaam – Windharp – Zwelgpartij 3. Familielid – Priem – Halsjukken – Balkte – Heeft een goed student altijd – Engels bier 4. Ondoordingbaarheid – Hoofdbestanddeel van chromosomen – Fries riviertje – Grote ruimten 5. Chinese afstandsmaat – Simpel, boers – Plechtige belofte – Pers. vnm. – Rozengeslacht 6. Tak van een bepaalde boom – Maak gedwee – Bekoorlijk, hups – Uier – Open strook in een bos, als brandgang 7. Punt – Bovenste einde van stro en riet – Regenachtig – Zoogmoeder – Scherp van een mes, beitel, enz... 8. Russische rivier – Vlaamse stad – Lote – Uit Khameins land – Dopheide 9. Stemden – Tenstoonstellen – Muzieknoot – Drager van erfelijke informatie – Gekuipt houten vat 10. Hollandse kaasstad – Geur – Lange tijdsduren – Ijzeroxide – Belgische partij – IJlt 11. Leprozenattribuut – Wiskundige bewerking 12. Verbinding – Bezieldheid – Een weinig – Stuk werktuig – Aziatische rivier 13. Anachoreet – Allereerste deel – Muzieknoot – Sneeuwstorm – Oude eenheid van vermogen 14. Japans bloemschikken – Onafzienbare tijdruimten – Telwoord (in het meervoud) 15. Fries water – Vrachtvrij – Zij die vorderen – Kuil aardappels in – Werking van een energiebron 16. Informatie in het AIDS-virus die door reverse transcriptase wordt omgezet in DNA – Morgen – Etablissement met animeermeisjes – Bloem 17. Schrijfsel om een goede stijl aan te leren – Boom – Vordering – Chinese afstandsmaat – Hoop (latijn) 18. Voorzetsel – Kwast – Allen – Brilslang – Ontweek 19. Sterke drank met heet water – Dreumes – Prijsden – Gekken – Lieftallige meid.

Vertikaal – 1. Traditie binnen een familie 2. Ongehuwde staat – Kalmeer – Voegwoord – Slee 3. Moeras – Na-schrift – Gappen – Oudromeinse munt 4. Voegwoord – Verhoogde opgewektheid ter gevolge van zenuwoverspanning – Gek – Te koop aangevraagd 5. Pienter – Tepel – Geheel van bomen of planten tegen een muur 6. Waardeloze vent – Watering – Pointe 7. Krijg het benauwd – Hoek waaronder men een kanonskogel afvuurt 8. Bijwoord – Muzieknoot – Harde kalksteen – Cultusgebruiken 9. Roeiwedstrijd – Ontschorse – Vatte 10. Bewoners van Azië – Bekoorlijk zoogdier – Een zekere 11. Strepen trekken – Dreumes – Begin dit jaar overleden filmdiva 12. Meisjesnaam – Herhalingen 13. Afrikaans land – In een kring opnemen met een maaltijd – Japans lyrisch drama – Lichaamsdeel 14. Aanvaarden – Tegen – Schuin naar beneden buigen 15. Ontkenning – Ren – Ongestoorde 16. Muzieknoot – Bepaalde dag in een maand – Gesteente 17. Eens – Lid van een scheepsbemanning – Pers.vnw. – Deel van een zeilschip 18. Groente – Scherp – Prijs – Schapeleer 19. Economische groepen dieren – Prijs waarop iets ingezet wordt – Kunstenaar 20. Plaats in Nederlands Limburg – Insekt – Bijwoord – Gedachte – Neon 21. Uitroep van verwondering – Antwerps riviertje – Gek – Veevoeder 22. Kikvorsachtige – Gehuigeld – Zirconium – Metaal 23. Brachten in beweging – Veel te zeggen – Sigaret 24. Verdeel gelijkmatig – Soortgelijk gewicht – Karperachtig visje – Bevestiging 25. Honingdrank – Deel van een oorlogsvloot – Onderzoeksruimte 26. Bekommernissen – Torenkraai – Neem te grazen 27. Bijwoord – Meisjesnaam – Gewicht – Groeven – Pers. vnw 28. Gelijkheden – Stoten, met name van glazen en knikker 29. Houd gelijkmatig aan – Oude Belgische kolonie – Littekens 30. Twijg – Minnaar – Toespraak van Jezus Christus.

TERRASFILMS

Het Stuc, het kultuurcentrum van de Leuvense overkoepelende Kringorganisatie, organiseert elk jaar tijdens de eksamens zogenaamde terrasfilms. Dat zijn ontspannende films voor tijdens de blok, in openlucht vertoond en... volledig gratis.

Er werd dit jaar niet rond een centraal tema gewerkt, al gaat het wel weer hoofdzakelijk om klassiekers. De films vangen aan bij zonsondergang (omstreeks de klok van 11 uur). Van Evenstraat 2, vlakbij Alma 2.

Slam Dance
Dinsdag 29 mei (Wayne Wang)
Lo sceicco bianco
Donderdag 31 mei (F. Fellini)
Alice
Zaterdag 2 juni (Jan Svankmayer)
Subway
Dinsdag 5 juni (Luc Besson)
Orfeu Negro
Donderdag 7 juni (Albert Camus)
De liefde van een blondje
Zaterdag 9 juni (Milos Forman)
The Misfits
Dinsdag 12 juni (John Huston)
Lonesome cowboys
Donderdag 14 juni (Andy Warhol)
Scarface
Zaterdag 16 juni (Howard Hawks)
Footlight parade
Dinsdag 19 juni (Lloyd Bacon)
Verrassingsfilm
Donderdag 21 juni
Mona Lisa
Zaterdag 23 juni (Neil Jordan)
Les valseuses
Dinsdag 26 juni (Bernard Blier)
Something Wild
Donderdag 28 juni (Jonathan Demme)
Blood simple
Zaterdag 30 juni (Joel en Ethan Coen)
Une partie de campagne
Dinsdag 3 juli (Jean Renoir)
Frankenstein
Donderdag 5 juli (James Whale)
Foolish wives
Zaterdag 7 juli (Erich von Stroheim)

De andere kant van de tafel: prof over eksamens

"Ik zal wel de enige zijn die om mijn grapjes kan lachen"

U bent lang niet de enige die de pest heeft aan eksamens. Uw ouders maken zich zorgen omdat zij weten dat u het hele jaar geen kursus in uw handen hebt gehad, uw kleine broertje denkt aan de agressie die u thuis zult tentoonspreiden als u september aan uw been hebt, en *last but not least* zijn er de proffen: het grootste deel onder hen wordt misselijk bij de gedachte aan juni. Kon ik maar gewoon een schriftelijk eksamen geven en het door een assistent laten verbeteren, denkt de prof die na u nog honderden studenten zal zien gaan zitten, beven en opstaan. De prof heeft bovendien één levensgrote frustratie: als hij een klein beetje eerlijk is, heeft hij *elk jaar* tweede zit. Veto maakt in haar kolommen plaats voor het hart van een (anonieme) prof, die ongetwijfeld voor heel wat van zijn kollega's model staat. Denk ook eens aan hen over een paar weken.

Prof: «In een periode van twaalf dagen neem ik driehonderd mondelinge eksamens af. Ik ondervraag studenten in blokken van ongeveer twintig per dag. Daar doe ik een uur of vijf over. Een eksamen duurt een kwartier. Na een uur pauzeer ik even.»

Veto: *Dat valt toch best mee. Wij hebben proffen gekend met duizend eksamens in juni. Bovendien hoeft u alleen maar te luisteren en punten te geven.*

Prof: «Eksamens afnemen is geen pretje, het is de minst leuke periode van het jaar. Je wordt moe van het intensieve luisteren, als je gedaan hebt 's avonds kun je niets meer uitrichten. Het is een zware fysische en psychische belasting.»

«Nu, bij mij valt het nogal mee. Ik heb kollega's die werkelijk helemaal omslaan in tijden van eksamens. Juni in voor hen de maand waarin ze lastig lopen thuis, de kinderen pesten, impotent worden. Het gebeurt allemaal. Sommige proffen gaan dan opeens weer beginnen joggen. Dat wijst er allemaal op dat eksamenperiodes als een uitzonderingstoestand worden beschouwd. De studenten reageren trouwens ook op een gelijkaardige manier.»

Kloof

Prof: «Het grote probleem met eksamens is, dat ze door het gangbare onderwijssysteem en alles wat daarmee samenhangt, uit hun kontekst worden gerukt. Men heeft van eksamens echt een *ritueel* gemaakt: er is een heel aparte sfeer mee gemoeid die je de rest van het jaar totaal niet hebt, je loopt anders gekleed, praat anders dan gewoonlijk. Die sfeer is funest. De eksaminator, die toch altijd in een dominante positie is, moet hem proberen weghouden. Hij moet zich koncentreren op vraag en antwoord, en niet op het rituee l. In die zin is het voor hem een vorm van auto-terapie.»

«Eksamens zou je moeten kunnen beschouwen als iets dat organisch uit de kolleges voortvloeit. Er moet een kontinuïteit zijn tussen het doceren en het eksamen, maar blijkbaar kunnen noch professoren, noch studenten dat aan. Er wordt echt een kloof geslagen: het akademische jaar bestaat dan uit twee delen, die niets met mekaar te maken hebben.»

Veto: *Was het vroeger anders?*

Prof: «Ja, er is wel wat veranderd. Ik merk dat de studenten het verschil tussen kollege en eksamen louter nog op het nivo van uiterlijkheden situeren. Ze verliezen een beetje zin voor de realiteit. Bovendien is het zo dat een student die naar een eksamen komt, in tegenstelling tot pakweg tien jaar geleden, nu al voor zichzelf heeft uitgemaakt of hij al dan niet zal slagen. In die zin hebben wij het natuurlijk gemakkelijker. Zij *buizen* zichzelf, wij hoeven het niet meer te doen.»

Veto: *Is er een duidelijk verschil merkbaar tussen het eksamineren van kandidatuur- en licentiestudenten? Die laatsten zullen over het algemeen toch wel zekerder van hun stuk zijn.*

Heilig

Prof: «En niet alleen dat. Licentiestudenten zijn mensen die al een behoorlijke bagage hebben opgedaan. Die kunnen al eens iets interessants vertellen op een eksamen, zodat je er zelf nog iets van kunt leren. Met zulke mensen kun je praten, een zinnig gesprek voeren dat niet louter op reproduktie van een aantal ijle termpjes is gebaseerd. De licenties doe ik eigenlijk wel graag. Het is nu ook weer geen feest, maar toch.»

«Bij eerstekanners heb je het rottige dat de mislukking werkelijk op het gezicht van de studenten staat geschreven. Ze zijn er werkelijk door getekend.»

Veto: *Hoe reageert u op drama's, mensen die doorslaan?*

Prof: «Je moet daar wisselend op reageren, dat hangt van geval tot geval af, ik kan daar niet zomaar op antwoorden zonder een konkreet geval voor ogen te hebben. Als mensen dichtklappen, is dat niet omdat ze niets meer weten of nooit iets geweten hebben, maar wel omdat ze nerveus zijn, overspannen. Je moet dan maar proberen ze op hun gemak te stellen. Als het je iets uitmaakt natuurlijk, want een aantal van mijn kollega's kan het niets schelen of de studenten nu goed of slecht presteren.»

Veto: *Blijft u vriendelijk? Bij het horen van allerlei debiliteiten zult u toch wel eens uit uw krammen willen schieten.*

Prof: «Ik heb een nors uitzicht, zo ben ik nu eenmaal, maar ik denk dat ik op een eksamen wel vriendelijk overkom. Ik maak mij nooit kwaad. Ik beschouw het als een *heilige regel* dat de prof er naar moet streven dat de student niet gefrustreerd naar buiten gaat. Je mag hem niet laten merken of je het goed of slecht vond, maar je moet je vragen zodanig aaneenschakelen, dat die student zelf wel ongeveer weet wat hij er van terecht gebracht heeft.»

Veto: *Maakt u wel eens grapjes?*

Prof: «Ik maak wel eens grapjes, ja, om nerveuze mensen een beetje te kalmeren, maar ik vrees dat het vaak een averechts effekt sorteert. Ik zal wel de enige zijn die om die grapjes kan lachen.»

Veto: *En intussen kwoteert u lekker streng.*

Prof: «Ik beschouw een eksamen niet als een halsrechting. Ik ben niet overdreven streng, maar ook niet overdreven mild. Ik vind het wel niet leuk om iemand een D te moeten geven. Als het gaat, hou ik het bij een C, maar het hangt tenslotte toch van de student af.»

Veto: *Heel wat proffen reageren anders op vrouwelijke dan op mannelijke studenten.*

Prof: «Elke goeie eksaminator probeert zoiets te vermijden, maar ik vrees dat je er niet aan ontsnapt.»

Johan Reyniers

De kotmaffia

Huur je kot niet te duur

Dat de huurprijzen in een als maar stijgende spiraal zitten, zal voor de meeste studenten wel geen geheim zijn. Als je op zoek gaat naar een kot merk je het onmiddellijk. En het lijkt onwaarschijnlijk dat hier op korte termijn verandering in zou komen. De Huisvestingsdienst van de KU Leuven verwacht voor volgend akademiejaar een stijging van gemiddeld méér dan 400 fr per maand voor een kot. Momenteel ligt die gemiddelde huurprijs rond de 5100 fr per maand. Als of dat allemaal nog niet erg genoeg is, is er op de Leuvense kamermarkt ook nog sprake van een echte kotmaffia. Die zorgt ervoor dat de studenten, of beter de ouders van de studenten, nog meer geld uit de zakken geklopt wordt. Zodat de vraag zich opdringt: "Wie kan dat (blijven) betalen?"

De laatste jaren stijgt de huurprijs voor een kot in de privee-sektor met hallucinante sprongen. De stijging van de huurprijs ligt elk jaar ver boven de indeksaanpassing. Verschillende redenen spelen daarbij mee. De studenten trekken maar erg weinig tijd uit om een goed én goedkoop kot te vinden. De eerste beschikbare kamer die men kan vinden, wordt te vaak meteen besproken, ongeacht de prijs. En er zijn kotbazen waarvan bekend is dat ze zowat alles doen om zoveel mogelijk geld van hun huurders los te krijgen.

Protest

Zo heb je bijvoorbeeld kotbazen die al jaren op de zwarte lijst van de Huisvestingsdienst staan omwille van verregaande misbruiken ten opzichte van hun student-huurders. Eén van hen is de heer G. Coenen. Hij heeft in Leuven enkele honderden koten, hoofdzakelijk in de Lebrunstraat, de Mechelsestraat en de Dekenstraat. Hij zet het volgend akademiejaar alvast slecht in. Zo betaal je dan bij hem gemiddeld 6125 frank per maand voor een kamer van 8m². Voor een kamer van 12m² betaal je dan gemiddeld 7175 per maand en voor de grootste kamers van 16m² moet je dan gemiddeld 7525 frank per maand op tafel leggen. Het gaat hem daar trouwens allemaal om huurkontrakten voor twaalf maanden.

Bovendien slaagt hij er in om buiten dit bedrag nog een aantal andere kosten op de studenten te verhalen. Als je na een verblijf van één jaar een andere kamer wil betrekken, kost dat simpele feit alleen al je 2000 frank 'verhuiskosten'. En daar houdt het zeker niet mee op. Heel wat studenten die bij hem een kot huren, hebben dan ook geprotesteerd tegen deze gang van zaken. Zo werden de ramen van de koten in de Lebrunstraat voorzien van zwarte vuilniszakken en spandoeken met de tekst "te duur". Enig resultaat is echter dat ze volgend jaar allemaal op zoek kunnen gaan naar een ander kot.

Onrecht

Het is duidelijk dat deze ruim verspreide praktijken slechts mogelijk zijn omdat de overgrote meerderheid van de studentenkamers niet onder de bescherming van de huurwet vallen. Koten vallen niet onder het toepassingsgebied van de wet, omdat de meeste studenten in die gehuurde kamer niet hun hoofdverblijf hebben. En een amendement dat de woonsituatie van de studenten wou beschermen, werd verworpen. Jean-François Vaes (Ecolo) en Magda Aelvoet (Agalev) die het amendement indienden, verwezen in hun verantwoording nadrukkelijk naar de geldklopperij van de kotmaffia. Daarbij werden dan met name Brussel en Namen genoemd als voorbeelden van steden die invloed ondervinden van de zware opwaartse druk op de huurprijs.

Ook Leuven ondergaat momenteel echter een ware spekulatiegolf veroorzaakt door de grote huiseigenaars. Het gevolg is dat de huurprijzen langs alle kanten de pan uitrijzen, terwijl het aanbod op de kamermarkt vrijwel gelijk blijft. Dat heeft een ernstige weerslag op de demokratisering van de studentenbevolking in het Leuvense. Sociale Raad zou dan ook graag zien dat er initiatieven genomen werden ter bescherming van de studenten. Voor een universiteit die de meerderheid van haar studenten op kot heeft zitten, zijn sterke prijsstijgingen geen goede zaak. Duurdere koten betekenen immers hogere drempels tot het volgen van een opleiding hier aan de unief.

Voor de demokratisering van het onderwijs zou het dan ook geen slechte zaak zijn als de universiteit er in zou slagen om het aandeel van haar *gesubsidieerde* kamers aanzienlijk uit te breiden. De Raad voor Studentenvoorzieningen beheert op dit ogenblik vijftien residenties naast een beperkt aantal kleinere huizen. In totaal ging het in 1988 om een kleine 2500 kamers. In Leuven zijn er volgens de inventarisering van april 1986 ongeveer 18.400 kamers in gebruik voor studenten uit het hoger onderwijs. De universitaire huisvesting is dus te klein om een ernstige, effektieve marktbeheersing te kunnen realiseren. Volgens ministeriële normering mag tot één derde van het aantal studenten die op kot komen, door de universiteit van goedkope kamers voorzien worden. Iedereen weet echter dat de financiële middelen die de regering hiervoor voorziet absoluut ontoereikend zijn.

Desalniettemin wordt in de investeringsnota aan de Raad voor Studentenvoorzieningen voor de volgende jaren gesteld dat "op middellange termijn alleszins de nodige middelen moeten gevonden worden voor een stelselmatige uitbreiding van de huisvestingssektor... tot in eerste instantie 3000 gesubsidieerde kamers." Dit mag dan wel een lovenswaardig initiatief zijn, het staat nu al vast dat er nog veel meer nodig zal zijn om een afdoende garantie te krijgen voor huurprijzen met een normaal – dus een lager – groeiritme. De misbruiken zelf zullen dus nog wél een tijdje blijven. Jammer.

Ronny Tielen

VETO IS KLOTE

Lifestyle onderzoek

◄ vervolg van p.1

90,3% woont in een 'eigen' huis, slechts een kleine minderheid (9%) huurt. Het ouderlijke dak staat bovendien meestal niet op een modale 'werkmanswoonst': met 19.4% heeft het huis-in-de-rij duidelijk afgedaan tegenover het sjiekere type: de halfopen (17.1%) en open (61.9%) bebouwing.

Ook wat de inrichting betreft, heeft de Leuvense student doorgaans geen reden tot klagen. De meeste studenten weten niet meer wat 'afwassen' betekent: 64.2% gebruikt een vaatwasmachine. Het werk in de keuken wordt bovendien meer en meer verlicht door de gloednieuwe mikrogolfoven (38.1%). In de living is zowel het luistergenot als het kijkkomfort gewaarborgd: 45.2% heeft de oude platenspeler vervangen door CD, 47.4% bezit een video, 47.7% wil nóg meer en schafte zich ook een tweede televisietoestel aan. In meer dan de helft van de gevallen ontdekt vader in zijn beroepsleven (hij doet burowerk: vader heeft immers een hogere funktie) onverwachte horizonten met de *eigen* PC (50.6%).

Avondland

Deze gezinnen hechten ook nogal wat belang aan de eigen mobiliteit: slechts 1.6% heeft geen eigen auto. Een minderheid (41.9%) heeft één auto, een meerderheid bezit er verschillende: ofwel twee (38.7%), ofwel drie (11.9%), ofwel vier of meer (4.2%). Nogal wat van die wagens tonen de behoorlijke welstand. Het grootste model van auto dat iemand bezit, ressorteert slechts in 6.5% van de gevallen onder het 'kleine' type. Hiertegen staat 47.7% die in een middenklassewagen (tot 2200 cc) rondtoeren, of 43.5% die het nog groter en sneller zoekt. *Mijn auto, mijn vrijheid.*

Op kot is de lukse – hoewel niet onbestaande – minder uitgesproken dan thuis. Haast iedereen (93.5%) heeft een eigen kassetterekorder in Leuven, één op drie (34.8%) een koelkast op zijn eigen kamer, maar daar blijft het vaak bij. Minder dan één op vijf hebben een platenspeler (17.7%), die nog maar net de CD (16.1%) van zich afhoudt. Eén op acht heeft bovendien een televisie op de eigen kamer (13.2%), één op drie kijkt op kot (30.6%). Dat kot kost gemiddeld 4.900 fr (P&P: 4.187 fr, Ekonomie: 5015 fr, Rechten: 5273 fr, L&W: 4841 fr).

Desondanks weten de tweede kanners in Humane Wetenschappen wat studeren is. Ze zitten gemiddeld 21 uren per week achter hun buro, werken in het weekend (van 6.9 uur bij P&P tot 9 uur bij Ekonomie). Er wordt ook vlijtig naar de les gegaan: 43.2% verklaart met de hand op het hart *nooit* een les te brossen. Daartegenover staat dan natuurlijk een kleine, doch vastberaden minderheid van gepatenteerde brossers: 11.9% brost *alles*. Deze studie-ijver kan ook door de bittere ervaring ingegeven zijn: hoewel deze studenten 'nog maar' in tweede kandidatuur beland zijn, heeft gemiddeld 38.3% reeds één of meer bisjaren. Een behoorlijk gedeelte is nochtans bijzonder gerust in de goede afloop: 22% heeft groot tot zeer groot vertrouwen om dit akademiejaar te slagen. 49% weet het echt niet, 20% ziet het slecht tot zeer slecht zitten, terwijl 8% zich niet durft uitspreken.

Wat zijn ontspanning betreft, kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat de tweede kanners uit Humane Wetenschappen bijzonder weinig kultureel geïnteresseerd zijn, film uitgezonderd. Toneel (76.8% gaat nooit of slechts zeer uitzonderlijk) en klassiek koncert (86.2% nooit of haast nooit) liggen duidelijk niet in de smaak. Wat merkwaardig is: popkoncerten (71% nooit of haast nooit) skoren nauwelijks beter. Film valt integendeel wel in de smaak: 68.1% gaat minstens éénmaal per maand, één cinefiel presteert het bovendien *dagelijks* de bioskoop te bezoeken. Literatuur is evenmin een echte hobby voor vele studenten, ook al zit L&W in de steekproef, zogezegd dé kultuurfakulteit bij uitstek. 27.1% (meer dan één op vier) leest *nooit* een boek dat niets met de studies te maken had, 38% had dit akademiejaar reeds één tot vijf boeken gelezen, 13.6% nam er 6 tot 10 ter hand, 27.5% meer dan tien. Vermeldenswaard zijn de twee boekenwurmen die sinds oktober reeds meer dan 60 boeken hadden verslonden. Het Avondland heeft dus nog een toekomst.

Limburg

Populair – razend populair zelfs – is dan weer het beoefenen van sport: 43.1% (bijna één op twee) doet tenminste wekelijks aan sport. Bij Ekonomie loopt dit cijfer zelfs op tot 53%. Nog volkser is kafeebezoek: 10.6% gaat dagelijks, waarvan men zich de vraag kan stellen waar het 'bezoek' eindigt en een zekere verslaving begint. 57.1% gaat minstens éénmaal per week, wat betekent dat de 12.3% die 'maandelijks' gaat, reeds tot een minderheid behoren. Een minderheid (16.5%, toch nog altijd één op zes studenten) fuift wekelijks tenminste éénmaal. Dancings zijn dan weer ronduit onpopulair: slechts 2.3% gaat wekelijks, slechts 5.5% maandelijks, de grote hoop (83.5%) nooit of bijna nooit.

Wat restaurantbezoek betreft, vallen Italianen het best in de smaak: 44.2% eet hier geregeld of af en toe, gevolgd door de Chinese keuken (15.8%), het eksklusieve restaurant(10.7%) en als laatste het vegetarisch restaurant(9.3%). Alma blijft populair, maar toch zet meer dan de helft van de studenten (53.3%) nooit of slechts éénmaal per maand een voet in 'het' studentenrestaurant.

Eenmaal de inwendige mens gevuld, neemt de student nogal eens iets ter hand om zich 'op de hoogte' te houden, zoals dat heet. De Vlaamse Uitgevers Maatschappij mag zich gelukkig prijzen: haar publikaties De Standaard (30.4%) en Het Nieuwsblad (21.7%) brengen het meest bij tot de vorming van deze jonge intellektuelen. Progressief Vlaanderen ten spijt moet De Morgen het met een schamele 4.5% stellen, net meer dan het in kleine groep bijzonder geappreciëerde Belang van Limburg (4.2%). Vermeldenswaard is ook dat 33.3% van de studenten *nooit* een krant koopt, en Vlaanderen blijft navelstaren: slechts 1.6% leest een buitenlandse krant, 0.3% (één individu) een franstalige.

Tussen de tijdschriften is er meer konkurrentie. Knack (67.4% leest het geregeld of af en toe) blijft nipt Humo (61.2%) voor als jong weekblad voor universitairen. Sport 90 (13.2%), Flair (19%) en Libelle (9.6%) verbleken hierbij in het niets. Zowel Knack als Humo benaderen in verste verten niet de ijle hoogten waar uw eigenste Veto zich situeert: met 79.4% zijn wij nog steeds de onbetwistbare *decision-makers* van jong, kritisch Vlaanderen. De Antwerpse Student, Campus of zelfs 't Winkeliertje kwamen in de enquête zelfs niet voor. Om niet te spreken van ook de ook gratis verspreide Nagel (of Spijker, of hoe heet dat blad weer...)

Mars

De radio levert blijkbaar een broodnodige aanvulling bij de informatie van studenten. Actueel (65.5% geregeld of af en toe) is zonder diskussie het meest beluisterde programma (naar het radiojoernaal werd niet gepeild). De Prehistorie volgt met 30.4%, terwijl de BRT Top 30 nog 26.7% aan tamelijk trouwe luisteraars haalt. Naar vrije radio's werd eveneens niet gepeild. De keuze van de Prehistorie duidt al op een enigszins 'oudere' muzikale smaak. De keuze van Lou Reed (70.3% voorkeur) als populairste artiest staaft dit. Nogmaals: naar The Beatles, The Rolling Stones, Prince, U2 en Will Tura werd niet gevraagd... Nog opmerkelijk cijfermateriaal: 58.1% is fan van Clouseau, terwijl de hardrockers van Metallica (4.5%) nipt Luc Steeno (3.2%) voorafgaan. Kan het KVHV dan niet beter volgend jaar *Iron Maiden* uitnodigen in de Grote Aula? Of De Kreuners, Princen der Vlaamse Rok? Waar Madonna door iedereen gekend is, zijn er nog 2 (*twee*) personen die nog nooit van Clouseau gehoord hebben. Er lopen nog Marsmannetjes op aarde.

Walter Pauli
Ria Vandermaesen

DE HAMVRAAG
YUPPIE OF GEEN YUPPIE?

Na alle cijfers uit de sociologische studie vermeld te hebben, blijven we uiteindelijk met de hamvraag zitten: is een Leuvense student een zelfbewuste yuppie met 'dink'(*Double Income, No Kids*)-mentaliteit, of niet?

Het kan nog moeilijk ontkend worden de tweede kanner uit Humane Wetenschappen gemiddeld van goede huize is: de kans is bijzonder groot dat zijn vader gestudeerd heeft, een hoge positie bekleed en een behoorlijk inkomen verdient. Hij woont in een open- of halfopen huis, en heeft zeker één, hoogst waarschijnlijk twee en soms zelfs drie of vier auto's. Alle komfort (om niet te zeggen: lukse) is thuis aanwezig: van Compact-Disc over CD, tweede TV tot PC. Op puur materieel gebied heeft hij het dus lang niet slecht. Dit uit zich ondermeer in prijs die hij voor zijn kot wil wil betalen: 4900 is het gemiddelde, maar 20% sopendeert hiervoor meer dan 6000 fr. Dat is niet aan iedere Belg besteed.

Wat zijn mentaliteit betreft, merken we duidelijk een zelfbewust, zoniet konservatieve refleks. 41.3% van de ondervraagde studenten vindt de inkomensongelijkheid in België noch te klein, noch te groot. Met de uitspraak "Een loopbaan met veel geldgewin en aanzien trekt me aan" was een opvallende meerderheid (58.1%) het ofwel volledig eens, ofwel gewoon 'eens'.

Dat betrekkelijk konservatisme uit zich ook in de de migrantenproblematiek: tegen stemrecht kant zich een aanzienlijke groep. Gemeentelijk stemrecht word door 38.1% afgeblokt, nationaal stemrecht door 41%. In beide gevallen is er een bovendien een grote groep van ongeveer één op vier die helemaal geen mening heeft.

De tweede kanners uit Humane wetenschappen stemmen eerder centrum. De enige grote uitzondering is Agalev, dat met haar 28.5% van de stemmen zelfs de grootste partij is in de onderzoekspopulatie(in P&P halen ze zelfs 58.7%). Hiermee blijven ze nipt voor de PVV, die een skore laat aantekenen van 28.2%, met een uitschieter in Ekonomie van 37.4%. De CVP haalt 23.6% (een kwart van de studenten), zonder al te grote schommelingen tussen de vier studierichtingen. De socialisten, toch de grootste politieke familie in het parlement, halen aan de KU Leuven nauwelijks 3.9%. De progressieve frontvorming moet nog beginnen. De Volksunie (5.2%) klopt het Vlaams Blok (1.3%) riant, maar het globale Vlaams-nationalisme maakt blijkbaar weinig furore.

Op het individuele vlak komen we zo'n behoudsgezinde tendens eveneens tegen: 45.2% blijft geen enkel weekend in Leuven en gaat steevast naar huis. De grote hoop vertrekt trouwens vrijdag (89.4%), om zondagavond (72.2%) terug te komen. Tussen haakjes: 16.2% (één op zes) komt niet naar Leuven, maar wordt door de ouders persoonlijk *gebracht*. Het absolute toppunt is echter dat de Vlaamse Nachtegaal Lutgart Simons met haar zondagse 'Vragen staat vrij' (24.8%, ofwel één op vier!) Studio Brussel's 'Funky Town' (21.6%) verslaat. Haar zwoele stem wordt door 'slechts' 54.2% van deze studenten nooit beluisterd. Terwijl grotere groepen halsstarrig weigeren om naar de 'Prehistorie' (55.8%), 'Sportmaraton' (61%) of 'Funky Town' (61.3%) te luisteren. Gelukkig werd er geen vergelijking gemaakt tussen Eddy Wally of Bob Dylan. We zien het onvermijdelijke al gebeuren: 67.5% verkiest 'Samen naar Parijs' (een duet met Zwarte Lola) boven 'The Times, they're are a-changing'(30.2%). Trouwens, ze zijn veranderd, en zelfs manifest.

(WP/RVDM)

AGENDA

WOENSDAG

14.00 u **FILM** De spoken van torenburcht, in Vlaamse leergangen, org. Vlaams filmmuseum.
20.00 u **FILM** Komitas (Dan Askarjan), over een komponist die in een gesticht verblijft nadat hij getuige is geweest van de volkeren-moord op de Armenen in 1915, een portret over de sprakeloosheid die er kan bestaan in de mens, in 't Studioke, org. DAF.
20.00 u **FILM** Springen, in Vlaamse leergangen, org. Vlaams filmmuseum.
24.00 u **FILM** Komitas (Dan Askarjan), in 't Studioke, org. DAF.

ZATERDAG

20.00 u **FILM** Zwarte Regen (Kuroiana) van de Japanse regisseur Imamura, in de Masereelklub, Ierse Predikherenstr. 25, ink. 70/100.

MAANDAG

20.00 u **KONCERT** Het Nieuw belgisch Kamerorkest olv Jan Caeyers, brengt werk van Marc Verhaegen (wereldkreatie), Schumann, Schubert, belangstellenden kunnen ook de generale repetitie meemaken (om 18.30 u), waar de dirigent ook wat uitleg zal geven, in de Stadsschouwburg.

WOENSDAG

14.00 u **FILM** Het mes, in Vlaamse leergangen, org. Vlaams filmmuseum.
20.00 u **FILM** Asik Kerib (Sergej Paradjanov), in 't Studioke, org. DAF.
20.00 u **FILM** Mijn nachten met..., in Vlaamse leergangen, org. Vlaams filmmuseum.

PSYCHOLOGIE

▣ De Shrink blijft open tot en met 10 juli, van zondag tot donderdag, van 22 tot 2 uur.

ZOEKERTJES

● Loko zoekt voor indiensttreding vanaf 25 juni een kuisvrouw voor 2 keer 4 uur per week. Loon overeen te komen. Aanmelden 's Meiersstraat 5, ma., di. of do. tussen 2 en 4.

● Tikwerk, zetten muziek, scanning. Afdruk laserpr. Euprint, Hertogstr. 110 Heverlee ☎ 22.97.49.

● Tikwerk voor tesissen, L. van der Maele ☎ 056/21.03.78.

● Tikwerk allerlei, tesis, verslag, administr. een telef. ☎ 22.05.38. Verwimp.

● Typen van tesissen, verslagen en teksten op laserprinter. Vertalingen; inbinding. Kris Rosselle, Naamsesteenweg 130, Heverlee. ☎ 20.70.77.

● Luma, typen van tesissen, verslagen en teksten. Vertalingen. Steenbos 25, 1641 Alsemberg. ☎ 02/380.12.80.

● Middeleeuwsche kabbalist, Abulafia, verwerkt aller hand- ende proefschriften tot juweeltjes hedendaagser drukkunsten. Tiensestr. 177 ☎ 29.22.77. 10.00–12.00 u. en 13.30–17.00 u.

● Al uw tikwerk op tekstverwerker. Tabellen geen probleem, laserprinter mogelijk. ☎ 23.46.26.

● Diederik van Coillie wil voor deproduktie 'Mort pour la poitrine' zijn groep met een aantal dansers/akteurs uitbreiden. Vrij zijn 1–15 juli, 1–15 augustus, weekends sept. Audities zat. 2 juni, 14.00 u., Vlamingenstr. 83. Inschrijven op ☎ 46.20.13.

● Lut zoekt (een kot in) een redelijk alternatief en liefst niet te groot gemeenschapshuis, voor volgend akademiejaar. ☎ 20.11.10. (laat bericht achter).

● Te huur: ruime studentenkamers (voordelige voorwaarden), Parijsstr. 38. Bezoek 16.00–16.30 u.

● Te huur: ruime meisjeskamers 3 tot 4000 fr. Vrij vanaf eind juni. Tiensestraat 142. (9.00–22.00 u.).

● Te huur: ruime kamer, onm. tot eind september, gem. keuken, douche. 4000 fr. Ravenstr. 2B

● Stereo-installatie: tuner, versterker, tapedeck, platenspeler en 2 boxen: 4000 fr. ☎ 26.02.34. na 19.00 u.

● Te koop: Zuid-Afrikaanse funboard TNT, Mistral Wavefoil 4,8 m². Geldenaaksevest 2. Tom.

● Is filosofie een struikelblok? Ik ben licentiate wijsbegeerte en geef bijles. ☎ 012/23.72.48.

● Noël von Kraft, wo bist du? Dennis & DP suchen dich!! Bl. Inkomst 43 of Tiensevest 94.

● Forum rond Leegstand vzw. zoekt dringend gewetensbezwaarde met interesse voor huisvestings- en leegstandsproblematiek. ☎ 20.66.82. Vragen naar Katoe Buyle, Brouwersstr. 34.

● Een ferme proficiat voor Kathleen haar twintigste verjaardag. Ne dikke pieper van ons allemale, de Klieke alias de Ballonblazers.

● S.O.S.-signaal aan Baviano, Mac en Frankenstein ter uitdaging van een tweede watergevecht (met proper water) Streep Djuzie en Boyke.

● Elke vrijdag en zaterdag is de Shrink te huur voor privee-fuiven tot 150 personen. Soepele en voordelige voorwaarden. Info: Tiensestr. 115A, of 28.60.78. ('s avonds 20.21.50).

● Al uw tikwerk, tekstverwerker, elektr. schrijfmachine, Griekse en wiskundige karakters. Jaren ervaring, Mevr. Sanders ☎ 011/43.28.56.

● Typen van tesissen en allerhande teksten. ☎ 23.54.76. (liefst na 17 u.)

● Gezocht: pers. in bezit van rijbewijs die me miet mijn wagen vervoert zo. avond van Turnhout naar Leuven en vr. avond in omgekeerde richting. Philip de Clercq, ☎ 29.16.85. of 014/42.61.09.

Tikkantoor
Devano
016/23.98.70
Tekstverwerking
Laserprinting ★ Lay-out
Dactylografie
Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,...
Professionele aanpak
Jarenlange ervaring
T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilselsesteenweg 54
3020 Herent
advertentie

Jan Peers over ziekenhuizen

Het Belgisch systeem laat misbruiken toe

De KU Leuven is bekend voor haar universitaire ziekenhuizen: het grote Gasthuisberg, de populaire St-Pieter en St-Raphaëlklinieken, het bij sportmensen befaamde Pellenberg, het Lovenjoel voor 'de gekken' en het dorpse Lubbeek. Al jaren hebben ze allemaal hun eigen identiteit. Europa 92 lijkt hierin echter wat verandering te zullen brengen. Er komt meer samenwerking tussen de verschillende universiteiten. Over de achtergronden daarvan én over de praktijk van het ziekenhuisbeheer hadden we een gesprek met Dr. Jan Peers, algemeen koördinator van de universitaire ziekenhuizen, die ondermeer het dagelijks bestuur waarneemt.

Veto: *Europa'92 zal zich ook in de geneeskundesektor laten gevoelen. Nu al horen we over plannen voor een samenwerking tussen de ziekenhuizen van de KU Leuven, UCL, VUB en ULB.*

Peers: «Ik denk dat de verdere integratie van de verschillende landen in Europa ongetwijfeld een sterke invloed zal hebben. Wellicht het laatst in sektoren van gezondheidszorg en dergelijke. Dat blijkt ook wel. Als je moest gaan zoeken wat er nu precies aan richtlijnen bestaat binnen de Raad van Europa, dan ga je niet veel vinden. Anderzijds als men de grenzen voor uitwisseling van diensten openzet, dan zijn die daar ook in begrepen. Het is binnen Europa duidelijk dat er toch wel een belangrijk verschil bestaat in wat beschikbaar is voor de bevolking. Als zeer klein land hebben wij automatisch een over-infrastruktuur. Daardoor komt bijvoorbeeld de preventieve sektor wat in gedrang.»

«Als wij een beter evenwicht willen bereiken, dan vind ik dat wij het hinterland voor die infrastruktuur moeten verruimen, en in die zin is Europa een kans. Wat dan de universitaire ziekenhuizen betreft, daar geldt de opdracht om infrastruktuur goed te voorzien nog wat sterker. De deskundigheid en de hoogtechnologie zal zo duur zijn, dat het maar verantwoord is indien je een achterland bedient van 20-30-40 miljoen mensen. Als we ons daarop niet voorbereiden dan gaan we naar een situatie waarin wij voor sommige behandelingen naar het buitenland moeten. Voor een dergelijke funktie moeten we uitgaan van een kombinatie van krachten, over de grenzen van een filosofie, maar zonder dat daarvoor iemand zijn eigenheid moet opgeven. Als wij ons in België verspreid opstellen, dan maken we binnen Europa zelfs geen kans.»

Veto: *U spreekt over over-infrastruktuur van de Belgische ziekenhuizen. Met de gezondheidssektor is daarmee ook zeer veel geld gemoeid. U beschikt over een bijzonder groot budget.*

Peers: «Voor het jaar 1990 zal dat ongeveer 9,5 miljard zijn, waarvan ongeveer 6,5 miljard voor personeelskosten. Ik spreek dan wel heel duidelijk over de totaliteit: Gasthuisberg, St-Raphaël, St-Pieter, Pellenberg, Lovenjoel, Lubbeek. In dat budget zit ook alles van hospitalisatie en onderzoek, werkelijk alles.»

Veto: *De super-infrastruktuur kost toch stukken van mensen: scanners, toestellen voor echografie. Om van de erelonen voor de geneesheren-specialisten nog maar te zwijgen.*

Peers: «In de kostenstruktuur zijn de personeelskosten het grootst, omdat je daarbinnen ook zeer sterk beperkt wordt in de automatisatie. Andere bedrijven kunnen een groot deel van hun produktie automatiseren, wij kunnen dat niet. Niet alleen bij het brede publiek, ook in de politiek bestaat er inderdaad een verkeerd beeld over de kosten die wij moeten dragen. Als je ziet welke drukte die er gemaakt wordt over de nieuwe apparatuur die 'zo duur is' en 'die alles zou onmogelijk maken'. In feite vertegenwoordigt die apparatuur maar twee of drie procent van het budget.»

«De echt dure zaken zijn de personeelskosten. Voor een zieke in een zware afdeling is *in permanentie* dikwijls één verpleger nodig. Om 24 uur permanentie te verzorgen heb je 5,6 mensen nodig. Bepaalde diensten zijn ook veel duurder omdat er een andere verzorging nodig is. Daarbij zijn er voor bepaalde types verzorging dure materialen nodig, die veel samen met de personeelskosten zwaarder doorwegen dan de infrastruktuur of de zware apparatuur. Daar zijn enorme bedragen mee gemoeid. Dat heeft te maken met een evolutie van meer ingrijpende chirurgie naar minder agressieve en traumatiserende technieken, die aan materiaalkosten veel duurder worden. Neem bijvoorbeeld het openmaken van de verstopte bloedvaten met een sonde. Men gaat daarvoor sondes gebruiken die tot 80 à 100.000 frank kunnen kosten, en dat is dan voor éénmalig gebruik. Je begrijpt dat die kosten veel zwaarder doorwegen dan de zogenaamde zware apparatuur.»

«Persoonlijk zou ik veel liever hebben dat de eigen kostenstruktuur van de verschillende diensten ook zouden uitgedrukt worden in een verschillende verpleegdagprijs. Dat zou een veel juister beeld geven. Momenteel is er door de reglementering een gemiddelde, wat in feite betekent dat wie op een afdeling verloskunde ligt een stuk bijbetaalt voor wie op een intensieve zorgen ligt. Men stoort zich daar niet veel aan omdat het via het hele systeem van ziekteverzekering wel geregulariseerd wordt, maar het zou een juister beeld geven.»

Veto: *Vindt u dan het Amerikaanse systeem, met ondermeer enkele 'centers of excellence' en geen ziekenkas, beter dan het onze?*

Peers: «Ik vind het Belgisch systeem zoals het vandaag is niet zo heel goed, omdat het niet beloont wat zou moeten beloont worden, en in feite beloont wat minder gelukkig is. Een ziekenhuis wordt betaalt op basis van opnamedagen. Iemand die een zieke te lang laat liggen wordt daarvoor dus beloont. Iemand die, omdat hij – laat ons maar aannemen – niet intelligent genoeg is, meer onderzoeken nodig heeft om een diagnose te stellen, wordt daarvoor beloond, want men wordt betaald per onderzoek. Dat is geen goed systeem. Ik denk dat we naar een systeem moeten gaan waar degenen die op de meest oordeelkundige manier op de meest efficiënte manier een diagnose stelt, hiervoor het meest beloond wordt. Dat ligt een beetje in de lijn met wat er in Amerika gebeurt. Daar zijn – zoals het in Amerika toegepast wordt – nadelen aan. In het globale systeem leidt het er tot selektief opnemen: men gaat alleen nog interessante gevallen opnemen. Ik denk dat we moeten naar een systeem gaan dat tussen het onze en het Amerikaanse ligt. Het is toch dwaas dat er nog altijd ziekenhuizen zijn waar je mensen hebt die in de dienst voor inwendige ziekten gemiddeld meer dan honderd dagen blijven. Daar moet je geen tekening bij maken. Dat zijn geen zieken die daar zouden moeten opgenomen worden.»

Veto: *Spreekt u nu over misbruiken?*

Peers: «Er zijn misbruiken, en het systeem laat dat toe. Het is wel niet zo dat al die toestanden noodzakelijk onder de rubriek misbruiken moeten gesitueerd worden. Het is een geheel van faktoren. Als je in een bepaalde omgeving geen rusthuizen hebt, en weinig voorzieningen voor bejaarden en mensen die zwaar gehandikapt zijn na een ongeval, dan is het bijna een normaal verschijnsel dat een patiënt lange tijd in het ziekenhuis blijft liggen. Ik noem dat geen misbruik, ik noem dat een onecht gebruik van het ziekenhuis. We moeten er ook niet blind voor zijn dat een systeem dat zijn beloning koppelt aan aktiviteiten die op zich niet de globale zorg voor een patiënt inhouden, een systeem is dat toch wel wat aanleiding kan geven tot bijvoorbeeld bijkomende onderzoeken die niet echt nodig zijn. We moeten daar heel open in zijn. Het Belgisch systeem is een systeem dat misbruiken toelaat. Men mag daar niet uit afleiden dat iedereen die er in werkt er ook echt misbruik van maakt. Men zou in feite medische besluitvorming bijna financieel onafhankelijk maken, dat is een goed systeem.»

Veto: *Als manager in de non-profit sektor mis je heel wat voordelen. Ingenieurs kunnen meer verdienen in de privee-sektor. De specialistische opleiding die verpleegkundigen in de spoedgevallen volgen, worden financieel minder gewaardeerd.*

Peers: «De verloningsproblematiek heeft voor een deel te maken met de evolutie in de gezondheidszorg. Waar twintig jaar geleden een geneesheer veel duidelijker een beslissing nam en dan voor het uitvoeren ervan beroep kon doen op een aantal mensen die er een aantal gedeelten van uitvoerden, krijg je nu veel meer modellen van verzorging waar je veel meer werkt in een team, waarin je alle soorten van mensen hebt, waarin geneesheren, verplegers, paramedici, ingenieurs samenwerken. Je hebt dus een evolutie, en men zoekt meer en meer naar zijn plaats in het team.»

«Zelfs bij een gelijk barema heb je nog altijd funkties waarvoor je heel hard werkt en veel uren, en andere waar men zich heel wat rustiger kan in houden. Ten dele hebben de reakties en de manifestaties die vorig jaar rond de verpleegkundige professie gebeurd zijn daarmee te maken. Dat is geen Belgisch verschijnsel, dat is in feite een Europees verschijnsel geweest, in landen zoals Frankrijk en Groot-Brittanië zelfs nog veel sterker uitgesproken. Dat is wel een uiting van een groep die zegt dat ze vinden dat in het totale pakket ons beroep niet op een juiste manier gewaardeerd wordt.»

«Mijn gevoelen is dat dat toch wel te maken heeft met het zoeken naar de plaats van de verpleegkundige in de manier waarop ziekenhuizen geëvolueerd zijn. In wezen is het verpleegkundige beroep een beroep met een vrij korte geschiedenis. Dat lijkt kontradiktorisch, want natuurlijk hebben verpleegkundigen voor ziekenzorg veel langer bestaan dan geneesheren. Tot voor 25-30 jaar was dat toch heel sterk een roeping voor religieuzen. Als beroep voor leken is het relatief jong. Dat maakt dat het nog zijn plaats zoekt tussen andere beroepen die met patiëntenzorg bezig zijn.»

Veto: *Veel chirurgen in universitaire ziekenhuizen geven ook les. Eén van de twee opdrachten moet daaronder toch lijden.*

Peers: «Je kan vertrekken vanuit het standpunt dat je moeilijk twee of meer opdrachten die veeleisend zijn tegelijk kan doen. Omgekeerd is het natuurlijk ook zo dat het voortdurend moeten toelichten en verantwoorden van wat je doet een stimulerend effekt heeft. Dat kompenseert de moeilijke elementen wel voor een deel. Het is evident dat je een ziekenhuis gemakkelijker zou kunnen organiseren als al degenen die daar werken maar één opdracht hebben. Dat is duidelijk. Je kan je planning van een operatiekwartier bijvoorbeeld veel gemakkelijker maken als degenen die daar opereren niets anders te doen hebben.»

«Ik denk dat we naar de toekomst toe binnen een team zullen evoluëren naar mensen die zich sterker zullen bezighouden met onderwijs en anderen die zich meer bezighouden met patiëntenzorg. Die dingen van elkaar scheiden is niet heel verstandig. Laat ons zeggen dat door het werken in ploegen die organisatorische moeilijkheid wel overwonnen wordt.»

Veto: *In de opleidingen is er reeds lang een tendens naar meer vrouwelijke studenten in de geneeskunde en meer mannelijke in de verpleegkunde. De leidinggevende funkties blijven evenwel in mannelijke handen.*

Peers: «Dat er in leidinggevende funkties meer mannen zitten dan vrouwen, is een maatschappelijk verschijnsel dat zich niet alleen in ziekenhuizen voordoet. Het is daarnaast een relatief recent verschijnsel dat het medisch beroep ook een meer vrouwelijk beroep is geworden. Mijn generatie was er nog een waar op de eerste rij een paar zeldzame vrouwelijke studenten zaten. Nu is het misschien omgekeerd aan het worden.»

«De verpleegkunde was en is een typisch vrouwelijk beroep, want alhoewel de intrede van mannelijke verpleegkundigen nu al zo'n twintig jaar oud is, is die toch relatief beperkt gebleven tot zo'n 10 à 15%. Die intrede is een beetje samengevallen met het wegvallen van religieuzen die kaderfunkties uitoefenden.»

«Algemeen denk ik dat ziekenhuizen nog maar een korte geschiedenis hebben en dus zeker geen traditie om kaders uit te bouwen. In feite zijn ziekenhuizen nog altijd op zoek naar kaders om een ziekenhuis goed te laten funktioneren, en als het beeld van het kader niet zo duidelijk is, dan krijg je ook weinig mensen die zich daartoe speciaal aangetrokken voelen.»

Geert Borgers
Koen Hendrickx

PEERS – *De man die er altijd gezond uit zag.*

(Foto Geert Borgers)